

PROCEDURAL SAFEGUARDS NOTICE

BUREAU OF SPECIAL EDUCATION'S CONSULTLINE, A PARENT HELPLINE 800-879-2301

ConsultLine personnel are available to parents and advocates of children with disabilities or child thought to be disabled to explain federal and state laws relating to special education; describe the options that are available to parents; inform the parents of procedural safeguards; identify other agencies and support services; and describe available remedies and how the parents can proceed.

Additional Resources appear at the end of this notice.

The Individuals with Disabilities Education Act (IDEA), the Federal law concerning the education of students with disabilities, requires the Local Education Agency (LEA) to provide parents of a child with a disability with this notice containing a full explanation of the procedural safeguards available under the IDEA and the U.S. Department of Education regulations. A copy of this notice must be given to parents only once a school year, or:

(1) upon initial referral or parent request for evaluation; (2) upon filing by parents of their first State complaint under 34 CFR §§300.151 through 300.153 and upon filing by parents of their first due process complaint under §300.507 in a school year; (3) when a decision is made to take a disciplinary action that constitutes a change of placement; and (4) upon parent request. [34 CFR §300.504(a)]

This procedural safeguards notice must include a full explanation of all of the procedural safeguards available under §300.148 (unilateral placement at private school at public expense), §§300.151 through 300.153 (State complaint procedures), §300.300 (consent), §§300.502 through 300.503, §§300.505 through 300.518, and §§300.530 through 300.536 (procedural safeguards in Subpart E of the Part B regulations), and §§300.610 through 300.625 (confidentiality of information provisions in Subpart F). This model form provides a format that LEAs may choose to use to provide information about procedural safeguards to parents.

TABLE OF CONTENTS

I. GENERAL INFORMATION.....	1
A. Who Is A Parent? (34 CFR §300.30).....	1
B. What is Prior Written Notice? (34 CFR §300.503).....	1
C. What is Native Language? (34 CFR §300.29).....	2
D. Notice by Electronic Mail (34 CFR §300.505).....	2
E. What is Parental Consent? (34 CFR §300.9).....	3
F. When is Parental Consent Needed?.....	3
G. Consent For Disclosure of Personally Identifiable Information (34 CFR §300.622).....	6
II. CONFIDENTIALITY INFORMATION.....	7
A. Definitions.....	7
B. Personally identifiable (34 CFR §300.32) means information that has.....	7
C. Access Rights (34 CFR §300.613).....	7
D. Fees.....	8
E. Amendment of Records at Parent's Request (34 CFR §300.618).....	8
F. Opportunity for a Records Hearing (34 CFR §300.619).....	8
a. Hearing Procedures (34 CFR §300.621).....	8
b. Result of Hearing (34 CFR §300.620).....	9
c. Safeguards (34 CFR §300.623).....	9
d. Destruction of Information (34 CFR §300.624).....	9
III. STATE COMPLAINT PROCEDURES (34 CFR §§300.151-153).....	9
A. Difference Between Due Process Hearing Complaint And State Complaint Procedures.....	9
B. How Can I File A State Complaint? (34 CFR §300.153).....	10
IV. DUE PROCESS COMPLAINT PROCEDURE.....	12
A. How Can I Request A Due Process Hearing?.....	12
B. Contents Of Due Process Complaint (34 CFR §300.508).....	12
C. Resolution Process (34 CFR §300.510).....	13
V. HEARINGS ON DUE PROCESS COMPLAINTS.....	15
A. Impartial Due Process Hearing (34 CFR §300.511).....	15
B. Hearing Rights (34 CFR §300.512).....	15
C. Hearing Decisions (34 CFR §300.513).....	16
D. Finality Of Decision; Appeal; Impartial Review (34 CFR §300.514).....	17
E. Timelines And Convenience Of Hearings (34 CFR §300.515).....	17
F. Civil Actions, Including The Time Period In Which To File Those Actions (34 CFR §300.516).....	17
G. Attorney's Fees (34 CFR §300.517).....	18
H. Model Forms (34 CFR §300.509).....	19
VI. MEDIATION (34 CFR §300.506).....	19
A. General.....	19
B. Procedural Requirements.....	19
C. Impartiality Of Mediator.....	20
VII. THE CHILD'S PLACEMENT PENDING MEDIATION AND DUE PROCESS (34 CFR §300.518).....	20
A. General.....	20
VIII. WHAT IF MY CHILD IS EXCLUDED FROM SCHOOL BECAUSE OF DISCIPLINE ISSUES?.....	21
A. Authority Of School Personnel (34 CFR §300.530).....	21
B. Change Of Placement Because Of Disciplinary Removals (34 CFR §300.536).....	23

C. Determination Of Setting (34 CFR §300.531).....	23
D. Appeal (34 CFR §300.532).....	24
E. Placement During Appeals (34 CFR §300.533).....	24
F. Protections For Children Not Yet Eligible For Special Education And Related Services (34 CFR §300.534).....	25
G. Referral To And Action By Law Enforcement And Judicial Authorities (34 CFR §300.535).....	26
IX. WHAT SPECIAL EDUCATION SERVICES ARE AVAILABLE FOR MY CHILD, IF PARENTALLY PLACED IN A PRIVATE SCHOOL?	26
A. General Rule (34 CFR §300.148).....	26
B. Exceptions	26
C. Equitable Participation (34 CFR §300.138).....	27
APPENDIX A - RESOURCES.....	28
APPENDIX B	29
Mediation Request Form	
Due Process Complaint Notice	

I. GENERAL INFORMATION

A. Who Is A Parent? (34 CFR §300.30)

THIS SECTION DESCRIBES WHO IS ABLE TO ACT AS A PARENT FOR PURPOSES OF SPECIAL EDUCATION DECISION MAKING.

A parent is a biological or adoptive parents of a child; a foster parent; a guardian generally authorized to act as the child's parent, or authorized to make educational decision for the child; an individual acting in the place of a biological or adoptive parent (including a grandparent, stepparent, or other relative) with whom the child lives, or an individual who is legally responsible for the child's welfare; or a surrogate parent.

A surrogate parent must be appointed when no parent can be identified; the public agency, after reasonable efforts, cannot locate a parents; the child is a ward of the State under the laws of Pennsylvania, or the child in an unaccompanied homeless youth as defined by the McKinney-Vento Homeless Assistance Act, 42 U.S.C. Sec. 11434a(6). Public agencies must ensure that a person selected as a surrogate parent is not an employee of the SEA, the LEA or any other agency that is involved in the education or care of the child; has no personal or professional interest that conflicts with the interest of the child the surrogate parent represents; and has knowledge and skills that ensure adequate representation of the child. The surrogate parent may represent the child in all matters relating to the identification, evaluation, and educational placement of the child and the provision of FAPE to the child. The public agency must make reasonable efforts to ensure the assignment of surrogate parent not more than 30 days after a public agency determines that the child needs a surrogate parent.

B. What is Prior Written Notice? (34 CFR §300.503)

THIS SECTION EXPLAINS WHAT, HOW, AND WHEN AN LEA MUST TELL YOU ABOUT ACTIONS IT PROPOSES OR REFUSES TO TAKE.

1. When Notice Is Required

Your local education agency (LEA) – the entity responsible for providing a free appropriate public education to your child – must notify you in writing whenever it:

- a. Proposes to initiate or to change the identification, evaluation, or educational placement of your child, or the provision of a free appropriate public education (FAPE) to your child; **or**
- b. Refuses to initiate or to change the identification, evaluation, or educational placement of your child, or the provision of FAPE to your child.
- c. Change of placement for disciplinary reasons.
- d. Due process hearing, or an expedited due process hearing, initiated by LEA.
- e. Refusal of LEA to agree to an independent educational evaluation (IEE) at public expense.
- f. Parents' revocation of consent for special education and related services.

In Pennsylvania, prior written notice is provided by means of a LEA Prior Written Notice Form/Notice of Recommended Educational Placement. You should be given reasonable notice of this proposal or refusal so that if you do not agree with the LEA you may take appropriate action. Reasonable Notice means ten days.

2. Content of notice

The prior written notice must:

1. Describe the action that your LEA proposes or refuses to take;
2. Describe the parents' action for the revocation of special education and related services;
3. Explain why your LEA is proposing or refusing to take the action;
4. Describe each evaluation procedure, assessment, record, or report your LEA used in deciding to propose or refuse the action;
5. Include a statement that you have protections under the procedural safeguards provisions in Part B of IDEA;
6. Tell how you can obtain a description of the procedural safeguards if the action that your LEA is proposing or refusing is not an initial referral for evaluation;
7. Include resources for you to contact for help in understanding Part B of the IDEA;
8. Describe any other choices that your child's IEP Team considered and the reasons why those choices were rejected; **and**
9. Provide a description of other reasons why your LEA proposed or refused the action.

3. Notice in understandable language

a. The notice must be:

- 1) Written in language understandable to the general public; **and**
- 2) Provided in your native language or other mode of communication you use, unless it is clearly not feasible to do so.
- 3) If your native language or other mode of communication is not a written language, your LEA must ensure that:
  - a) The notice is translated for you orally or by other means in your native language or other mode of communication;
  - b) You understand the content of the notice; **and**
  - c) There is written evidence that 1 and 2 have been met.

C. What is Native Language? (34 CFR §300.29)

1. Native language, when used with an individual who has limited English proficiency, means the following:
  - a. The language normally used by that person, or, in the case of a child, the language normally used by the child's parents;
  - b. In all direct contact with a child (including evaluation of a child), the language normally used by the child in the home or learning environment.
For a person with deafness or blindness, or for a person with no written language, the mode of communication is what the person normally uses (such as sign language, Braille, or oral communication).

D. Notice by Electronic Mail (34 CFR §300.505)

If your LEA offers parents the choice of receiving documents by e-mail, you may choose to receive the following by e-mail:

1. Prior written notice;
2. Procedural safeguards notice; **and**
3. Notices related to a due process complaint.

E. What is Parental Consent? (34 CFR §300.9)

THIS SECTION EXPLAINS WHAT INFORMED PARENTAL CONSENT IS AND WHEN YOU NEED TO PROVIDE IT, SO AN LEA MAY PROCEED AS PROPOSED IN THE NOTICE.

1. What is Parental Consent?

Consent means:

- a. You have been fully informed in your native language or other mode of communication (such as sign language, Braille, or oral communication) of all information about the action for which consent is sought;
- b. You understand and agree in writing to that action, and the consent describes that action and lists the records (if any) that will be released and to whom; **and**
- c. You understand that the consent does not negate (undo) an action that has occurred after you gave your consent and before you withdrew it.

2. Can the Parent Revoke Consent?

- a. Yes. You must submit written documentation to the LEA staff revoking consent for special education and related services;
- b. When you revoke consent for special education and related services, the LEA must provide you with Prior Written Notice;
- c. Special education and related services cannot cease until the LEA provides you with Prior Written Notice;
- d. Prior notice is defined as ten calendar days;
- e. LEA staff cannot use mediation or due process to override your revocation of consent;
- f. The LEA will not be considered in violation of the requirement to make FAPE available to the child because of the failure to provide the child with further special education and related services;
- g. The LEA is not required to amend the child's educational records to remove any references to the child's receipt of special education and related services because of the revocation of consent.
- h. The LEA is not required to convene an IEP team meeting or develop an IEP for the child for further provision of special education and related services.

F. When is Parental Consent Needed?

1. Initial Evaluations (34 CFR §300.300)

- a. **General Rule: Consent for initial evaluation**
Your LEA cannot conduct an initial evaluation of your child to determine whether your child is eligible under Part B of the IDEA to receive special education and related services without first providing you with prior written notice of the proposed action and without obtaining your consent as described under the heading **Parental Consent**.

Your LEA must make reasonable efforts to obtain your informed consent for an initial evaluation to decide whether your child is a child with a disability. Your consent for initial evaluation does not mean that you have also given your consent for the LEA to start providing special education and related services to your child. If your child is enrolled in public school or you are seeking to enroll your child in a public school and you have refused to provide consent or failed to respond to a request to provide consent for an initial evaluation, your LEA may, but is not required to, seek to conduct an initial evaluation of your child by utilizing the Act's mediation or due process complaint, resolution meeting, and impartial due process hearing procedures. Your LEA will not violate its obligations to locate, identify and evaluate your child if it does not pursue an evaluation of your child in these circumstances.

b. Special rules for initial evaluation of Wards of the State

Under Pennsylvania law, if a child is designated a ward of the state, the whereabouts of the parent are not known or the rights of the parent have been terminated in accordance with State law. Therefore, someone other than the parent has been designated to make educational decisions for the child. Consent for an initial evaluation should, therefore, be obtained from the individual so designated.

Ward of the State, as used in the IDEA, encompasses two other categories, so as to include a child who is:

1. A foster child who does not have a foster parent;
2. Considered a ward of the State under State law; **or**
3. In the custody of a public child welfare agency.

2. Consent for Initial Placement in Special Education (34 CFR §300.300)

Parental consent for services

Your LEA must obtain your informed consent before providing special education and related services to your child for the first time. The LEA must make reasonable efforts to obtain your informed consent before providing special education and related services to your child for the first time.

If you do not respond to a request to provide your consent for your child to receive special education and related services for the first time, or if you refuse to give such consent, your LEA may not use the procedural safeguards (i.e. mediation, due process complaint, resolution meeting, or an impartial due process hearing) in order to obtain agreement or a ruling that the special education and related services as recommended by your child's IEP Team may be provided to your child without your consent.

If you refuse to give your consent for your child to start receiving special education and related services, or if you do not respond to a request to provide such consent and the LEA does not provide your child with the special education and related services for which it sought your consent, your LEA:

1. Is not in violation of the requirement to make FAPE available to your child for its failure to provide those services to your child; **and**
2. Is not required to have an IEP meeting or develop an IEP for your child for the special education and related services for which your consent was request.

3. Consent for Reevaluations (34 CFR §300.300)

Your LEA must obtain your informed consent before it reevaluates your child, unless your LEA can demonstrate that:

1. It took reasonable steps to obtain your consent for your child's reevaluation; **and**
2. You did not respond.

4. What is Documentation of Reasonable Efforts to Obtain Parental Consent? (34 CFR §300.300)

Your LEA must maintain documentation of reasonable efforts to obtain parental consent for initial evaluations, to provide special education and related services for the first time, to reevaluation and to locate parents of wards of the State for initial evaluations. The documentation must include a record of the LEA's attempts in these areas, such as:

1. Detailed records of telephone calls made or attempted and the results of those calls;
2. Copies of correspondence sent to the parents and any responses received; **and**
3. Detailed records of visits made to the parent's home or place of employment and the results of those visits.

5. When is Consent Not Required Related to Evaluation?

Your consent is not required before your LEA may:

1. Review existing data as part of your child's evaluation or a reevaluation; **or**
2. Give your child a test or other evaluation that is given to all children unless, before that test or evaluation, consent is required from all parents of all children.

6. What If I Refuse to Consent to a Reevaluation?

If you refuse to consent to your child's reevaluation, the LEA may, but is not required to, pursue your child's reevaluation by using the mediation, due process complaint, resolution meeting, and impartial due process hearing procedures to seek to override your refusal to consent to your child's reevaluation. As with initial evaluations, your LEA does not violate its obligations under Part B of the IDEA if it declines to pursue the reevaluation in this manner.

Your LEA may not use your refusal to consent to one service or activity to deny you or your child any other service, benefit, or activity.

If you have enrolled your child in a private school at your own expense or if you are home schooling your child, and you do not provide your consent for your child's initial evaluation or your child's reevaluation, or you fail to respond to a request to provide your consent, the LEA may not use its consent override procedures (i.e., mediation, due process complaint, resolution meeting, or an impartial due process hearing) and is not required to consider your child as eligible to receive equitable services (services made available to parentally-placed private school children with disabilities).

7. What If I Disagree With An Evaluation?

a. Independent Educational Evaluations (34 CFR §300.502)

1) General

As described below, you have the right to obtain an independent educational evaluation (IEE) of your child if you disagree with the evaluation of your child that was obtained by your LEA. If you request an IEE, the LEA must provide you with information about where you may obtain an IEE and about the LEA's criteria that apply to IEEs.

2) Definitions

- a) **Independent educational evaluation** means an evaluation conducted by a qualified examiner who is not employed by the LEA responsible for the education of your child.
- b) **Public expense** means that the LEA either pays for the full cost of the evaluation or ensures that the evaluation is otherwise provided at no cost to you, consistent with the provisions of Part B of the IDEA, which allow each State to use whatever State, local, Federal and private sources of support are available in the State to meet the requirements of Part B of the Act.

3) Parent right to evaluation at public expense

You have the right to an IEE of your child at public expense if you disagree with an evaluation of your child obtained by your LEA, subject to the following conditions:

- a) If you request an IEE of your child at public expense, your LEA must, without unnecessary delay, either: (a) File a due process complaint to request a hearing to show that its evaluation of your child is appropriate; or (b) Provide an IEE at public expense, unless the LEA demonstrates in a hearing that the evaluation of your child that you obtained did not meet the LEA's criteria.

- b) If your LEA requests a hearing and the final decision is that your LEA's evaluation of your child is appropriate, you still have the right to an IEE, but not at public expense.
- c) If you request an IEE of your child, the LEA may ask why you object to the evaluation of your child obtained by your LEA. However, your LEA may not require an explanation and may not unreasonably delay either providing the IEE of your child at public expense or filing a due process complaint to request a due process hearing to defend the LEA's evaluation of your child.
- d) You are entitled to only one IEE of your child at public expense each time your LEA conducts an evaluation of your child with which you disagree.
- e) LEA criteria
  - If an IEE is at public expense, the criteria under which the evaluation is obtained, including the location of the evaluation and the qualifications of the examiner, must be the same as the criteria that the LEA uses when it initiates an evaluation (to the extent those criteria are consistent with your right to an IEE).
  - Except for the criteria described above, a LEA may not impose conditions or timelines related to obtaining an IEE at public expense.

b. Parent-initiated evaluations

If you obtain an IEE of your child at public expense or you share with the LEA an evaluation of your child that you obtained at private expense:

- 1) Your LEA must consider the results of the evaluation of your child, if it meets the LEA's criteria for IEEs, in any decision made with respect to the provision of FAPE to your child; **and**
- 2) You or your LEA may present the evaluation as evidence at a due process hearing regarding your child.

c. Requests for evaluations by hearing officers

If a hearing officer requests an IEE of your child as part of a due process hearing, the cost of the evaluation must be at public expense.

G. Consent For Disclosure of Personally Identifiable Information (34 CFR §300.622)

Unless the information is contained in education records, and the disclosure is authorized without parental consent under FERPA, your consent must be obtained before personally identifiable information is disclosed to parties other than officials of participating agencies. Except under the circumstances specified below, your consent is not required before personally identifiable information is released to officials of participating agencies for purposes of meeting a requirement of Part B of the IDEA.

Your consent, or consent of an eligible child who has reached the age of majority under State law, must be obtained before personally identifiable information is released to officials of participating agencies providing or paying for transition services.

If your child is in, or is going to go to, a private school that is not located in the same LEA you reside in, your consent must be obtained before any personally identifiable information about your child is released between officials in the LEA where the private school is located and officials in the LEA where you reside.

II. CONFIDENTIALITY INFORMATION

Who Has Access To Confidential Information Related To My Child? (34 CFR §300.611)

A. Definitions

1. Related to the confidentiality of information, the following definitions apply:
  - a. **Destruction** means physical destruction or removal of personal identifiers from information so that the information is no longer personally identifiable.
  - b. **Education records** means the type of records covered under the definition of “education records” in 34 CFR Part 99 (the regulations implementing the Family Educational Rights and Privacy Act of 1974, 20 U.S.C. 1232g (FERPA)).
  - c. **Participating agency** means any LEA, agency or institution that collects, maintains, or uses personally identifiable information, or from which information is obtained, under Part B of the IDEA.

B. Personally identifiable (34 CFR §300.32) means information that has:

- 1) Your child’s name, your name as the parent, or the name of another family member;
- 2) Your child’s address;
- 3) A personal identifier, such as your child’s social security number or student number; **or**
- 4) A list of personal characteristics or other information that would make it possible to identify your child with reasonable certainty.

C. Access Rights (34 CFR §300.613)

a. Parent Access

The LEA must permit you to inspect and review any education records relating to your child that are collected, maintained, or used by your LEA under Part B of the IDEA. The participating agency must comply with your request to inspect and review any education records on your child without unnecessary delay or before any meeting regarding an IEP, or any impartial due process hearing (including a resolution meeting or a hearing regarding discipline), and in no case more than 45 calendar days after you have made a request.

- 1) Your right to inspect and review education records includes:
- 2) Your right to a response from the participating agency to your reasonable requests for explanations and interpretations of the records;
- 3) Your right to request that the participating agency provide copies of the records if you cannot effectively inspect and review the records unless you receive those copies; **and**
- 4) Your right to have your representative inspect and review the records.
  - a) The participating agency may presume that you have authority to inspect and review records relating to your child unless advised that you do not have the authority under applicable State law governing such matters as guardianship, or separation and divorce.
  - b) If any education **record includes information on more than one child**, the parents of those children have the right to inspect and review only the information relating to their child or to be informed of that specific information.
  - c) On request, each participating agency must provide you with a **list of the types and locations of education records** collected, maintained, or used by the agency.

b. Other Authorized Access (34 CFR §300.614)

Each participating agency must keep a record of parties obtaining access to education records collected, maintained, or used under Part B of the IDEA (except access by parents and authorized employees of the participating agency), including the name of the party, the date access was given, and the purpose for which the party is authorized to use the records.

D. Fees

Each participating agency may charge a fee or copies of records (34 CFR §300.617) that are made for you under Part B of the IDEA, if the fee does not effectively prevent you from exercising your right to inspect and review those records.

A participating agency may not charge a fee to search for or to retrieve information under Part B of the IDEA.

E. Amendment of Records at Parent's Request (34 CFR §300.618)

If you believe that information in the education records regarding your child collected, maintained, or used under Part B of the IDEA is inaccurate, misleading, or violates the privacy or other rights of your child, you may request the participating agency that maintains the information to change the information.

The participating agency must decide whether to change the information in accordance with your request within a reasonable period of time of receipt of your request.

If the participating agency refuses to change the information in accordance with your request, it must inform you of the refusal and advise you of the right to a hearing for this purpose.

F. Opportunity for a Records Hearing (34 CFR §300.619)

The LEA must, on request, provide you an opportunity for a hearing to challenge information in education records regarding your child to ensure that it is not inaccurate, misleading, or otherwise in violation of the privacy or other rights of your child.

a. Hearing Procedures (34 CFR §300.621)

A hearing to challenge information in education records must be conducted according to the following procedures for such hearings under the Family Educational Rights and Privacy Act of 1974, 20 U.S.C. Section 1233g (FERPA):

- 1) The educational agency or institution shall hold the hearing within a reasonable time after it has received the request for the hearing from the parent or eligible student.
- 2) The educational agency or institution shall give the parent or eligible student notice of the date, time, and place, reasonable in advance of the hearing.
- 3) The hearing may be conducted by any individual, including an official of the educational agency or institution who does not have a direct interest in the outcome of the hearing.
- 4) The educational agency or institution shall give the parent or eligible student a full and fair opportunity to present evidence to challenge the content of the student's education records on the grounds that the information contained in the education records is inaccurate, misleading, or in violation of the privacy rights of the student. The parent or eligible student may, at their own expense, be assisted or represented by one or more individuals of his or her own choice, including an attorney.

- 5) The educational agency or institution shall make its decision in writing within a reasonable period of time after the hearing.
- 6) The decision must be based solely on the evidence presented at the hearing, and must include a summary of the evidence and the reasons for the decision.

b. Result of Hearing (34 CFR §300.620)

If, as a result of the hearing, the participating agency decides that the information is inaccurate, misleading, or otherwise in violation of the privacy or other rights of the child, it must change the information accordingly and inform you in writing. If, as a result of the hearing, the participating agency decides that the information is not inaccurate, misleading, or otherwise in violation of the privacy or other rights of your child, you may place in the records that it maintains on your child a statement commenting on the information or providing any reasons you disagree with the decision of the participating agency.

Such an explanation placed in the records of your child must:

1. Be maintained by the participating agency as part of the records of your child as long as the record or contested portion is maintained by the participating agency; **and**
2. If the participating agency discloses the records of your child or the challenged portion to any party, the explanation must also be disclosed to that party.

c. Safeguards (34 CFR §300.623)

Each participating agency must protect the confidentiality of personally identifiable information at collection, storage, disclosure, and destruction stages.

One official at each participating agency must assume responsibility for ensuring the confidentiality of any personally identifiable information.

All persons collecting or using personally identifiable information must receive training or instruction regarding your State's policies and procedures regarding confidentiality under Part B of the IDEA and FERPA.

Each participating agency must maintain, for public inspection, a current listing of the names and positions of those employees within the agency who have access to personally identifiable information.

d. Destruction of Information (34 CFR §300.624)

Your LEA must inform you when personally identifiable information collected, maintained, or used is no longer needed to provide educational services to your child, and the information must be destroyed at your request.

However, a permanent record of your child's name, address, and phone number, his or her grades, attendance record, classes attended, grade level completed, and year completed may be maintained without time limitation.

III. STATE COMPLAINT PROCEDURES (34 CFR §§300.151-153)

A. Difference Between Due Process Hearing Complaint And State Complaint Procedures

The regulations for Part B of IDEA set forth separate procedures for State complaints and for due process complaints and hearings. As explained below, any individual or organization may file a State complaint alleging a violation of any Part B requirement by a LEA, the State Educational Agency, or any other public agency. Only you or a LEA may file a due process complaint on any matter relating to a proposal or a refusal to initiate or change the identification, evaluation or educational placement of a child with a disability, or the provision of FAPE to the child. While staff of the State Educational Agency generally must resolve a State complaint within a 60-calendar day timeline, unless the timeline is properly extended, an impartial due process hearing officer must hear a due process complaint (if not resolved through a resolution meeting or through mediation) and issue a written decision within 45-calendar days after the end of the resolution period, as described in this document under the heading Resolution Process, unless the hearing officer grants a specific extension of the timeline at your request or the LEA's request. The state complaint or due process complaint, resolution and hearing procedures are described more fully below.

B. How Can I File A State Complaint? (34 CFR §300.153)

An organization or individual may file a signed written State complaint.

The State complaint must include:

1. A statement that a LEA or other public agency has violated a requirement of Part B of the IDEA or its regulations;
2. The facts on which the statement is based;
3. The signature and contact information for the complainant; and
4. If alleging violations regarding a specific child, the name of the child and address of the residence of the child;
5. The name of the school the child is attending;
6. In the case of a homeless child or youth, available contact information for the child, and the name of the school the child is attending;
7. A description of the nature of the problem of the child, including facts relating to the problem;
and
8. A proposed resolution of the problem to the extent known and available to the party filing the complaint at the time the complaint is filed.

The complaint must allege a violation that occurred not more than one year prior to the date that the complaint is received as described under the heading **Adoption of State Complaint Procedures**.

The party filing the State complaint must forward a copy of the complaint to the LEA or other public agency serving the child at the same time the party files the complaint with the State Educational Agency.

Complaints should be sent to:

Chief, Division of Compliance, Monitoring and Planning
Bureau of Special Education
Pennsylvania Department of Education
333 Market Street, 7th Floor
Harrisburg, PA 17126-0333

a. Procedures

1) Time limit of 60 calendar days after a complaint is filed to:

1. Carry out an independent on-site investigation, if the State Educational Agency determines that the investigation is necessary;

2. Give the complainant the opportunity to submit additional information, either orally or in writing, about the allegations in the complaint;
3. Provide the LEA or other public agency with the opportunity to respond to the complaint, including, at a **minimum**: (a) at the option of the agency, a proposal to resolve the complaint; and (b) an opportunity for a parent who has filed a complaint and the agency to agree voluntarily to engage in mediation
4. Review all relevant information and make an independent determination as to whether the LEA or other public agency is violating a requirement of Part B of the IDEA; and
5. Issue a written decision to the complainant that address each allegation in the complaint and contains: (a) findings of fact and conclusions; and (b) the reasons for the State Educational Agency's final decision.

2) Time extension; final decision; implementation

- a) An extension of the 60 calendar day timeline may be granted only if: (a) exceptional circumstances exist with respect to a particular State complaint; or (b) the parent and the LEA or other public agency involved voluntarily agree to extend the time to resolve the matter through mediation or alternative means of dispute resolution, if available in the State.
- b) The State Educational Agency's final decision shall contain effective implementation procedures, if needed, including: (a) technical assistance activities; (b) negotiations; and (c) corrective actions to achieve compliance.

3) Remedies for denial of appropriate services

In resolving a State complaint in which the State Educational Agency has found a failure to provide appropriate services, the State Educational Agency must address:

- a) The failure to provide appropriate services, including corrective action appropriate to address the needs of the child; and
- b) Appropriate future provision of services for all children with disabilities.

4) State complaints and due process hearings

If a written State complaint is received that is also the subject of a due process hearing as described below under the hearing **Filing a Due Process Complaint**, or the State complaint contains multiple issues of which one or more are part of such a hearing, the State must set aside the State complaint, or any part of the State complaint that is being address in the due process hearing until the hearing is over. Any issue in the State complaint that is not a part of the due process hearing must be resolved using the time limit and procedures described above. If an issue raised in a State complaint has previously been decided in a due process hearing involving the same parties (you and the LEA), then the due process hearing decision is binding on that issue and the State Educational Agency must inform the complainant that the decision is binding.

A complaint alleging a LEA's or other public agency's failure to implement a due process hearing decision must be resolved by the State Educational Agency according to the above described procedures.

IV. DUE PROCESS COMPLAINT PROCEDURE

A. How Can I Request A Due Process Hearing?

1. Filing a Due Process Complaint (34 CFR §300.507)

General

You or the LEA may file a due process complaint on any matter relating to a proposal or a refusal to initiate or change the identification, evaluation or educational placement of your child, or the provision of FAPE to your child.

The due process complaint must allege a violation that occurred not more than two years before the date you or the LEA knew or should have known about the alleged action that forms the basis of the due process complaint.

The above timeline does not apply to you if you could not file a due process complaint within the timeline because:

1. The LEA specifically misrepresented that it had resolved the issues identified in the complaint; or
2. The LEA withheld information from you that was required to be provided to you under Part B of the IDEA.

Information for parents

The LEA must inform you of any free or low-cost legal and other relevant services available in the area if you request the information, **or** if you or the LEA file a due process complaint.

B. Contents Of Due Process Complaint (34 CFR §300.508)

1. General

In order to request a hearing, you or the LEA (or your attorney or the LEA's attorney) must submit a due process complaint to the other party. That complaint must contain all of the content listed below and must be kept confidential. At the same time you or the LEA – whichever filed the complaint – provides the due process complaint to the other party, a copy must be filed with the Office for Dispute Resolution (ODR).

2. Content of the complaint

The due process complaint must include:

- a. The name of the child;
- b. The address of the child's residence;
- c. The name of the child's school;
- d. If the child is a homeless child or youth, the child's contact information and the name of the child's school;
- e. A description of the nature of the problem of the child relating to the proposed or refused action, including facts relating to the problem; **and**
- f. A proposed resolution of the problem to the extent known and available to you or the LEA at the time.

3. Notice required before a hearing on a due process complaint

You or the LEA may not have a due process hearing until you or the LEA (or your attorney or the LEA's attorney), files a due process complaint that includes the information listed above.

4. Sufficiency of complaint

In order to proceed to a due process hearing, the complaint must be considered sufficient. The due process complaint will be considered sufficient (to have met the content requirements above) unless the party receiving the due process complaint (you or the LEA) notifies the hearing officer and the other party in writing, within 15

calendar days of receiving the complaint, that the receiving party believes that the due process complaint does not meet the requirements listed above.

Within five calendar days of receiving the notification the receiving party (you or the LEA) considers a due process complaint insufficient, the hearing officer must decide if the due process complaint meets the requirements listed above, and notify you and the LEA in writing immediately.

5. Complaint amendment

You or the LEA may make changes to the complaint only if:

- a. The other party approves of the changes in writing and is given the chance to resolve the due process complaint through a resolution meeting, described below; **or**
- b. At any time, but no later than five days before the due process hearing begins, the hearing officer grants permission for the changes.

If the complaining party (you or the LEA) makes changes to the due process complaint, the timelines for the resolution meeting (within 15 calendar days of receiving the complaint) and the time period for resolution (within 30 calendar days of receiving the complaint) start again on the date the amended complaint is filed.

6. LEA response to a due process complaint

If the LEA has not sent a prior written notice to you, as described under the heading **Prior Written Notice**, regarding the subject matter contained in your due process complaint, the LEA must, within 10 calendar days of receiving the due process complaint, send to you a response that includes:

- a. An explanation of why the LEA proposed or refused to take the action raised in the due process complaint;
- b. A description of other options that your child's IEP Team considered and the reasons why those options were rejected;
- c. A description of each evaluation procedure, assessment, record, or report the LEA used as the basis for the proposed or refused action; **and**
- d. A description of other factors that are relevant to the LEA's proposed or refused action.

Providing the information in items 1-4 above does not prevent the LEA from asserting that your due process complaint was insufficient.

7. Other party response to a due process complaint

Except as stated under the sub-heading immediately above, **LEA response to a due process complaint**, the party receiving a due process complaint must, within 10 calendar days of receiving the complaint, send the other party a response that specifically addresses the issues in the complaint.

C. Resolution Process (34 CFR §300.510)

1. Resolution meeting

Within 15 calendar days of receiving notice of your due process complaint, and before the due process hearing begins, the LEA must convene a meeting with you and the relevant member or members of the IEP Team who have specific knowledge of the facts identified in your due process complaint. The meeting:

- a. Must include a representative of the LEA who has decision-making authority on behalf of the LEA; **and**
- b. May not include an attorney of the LEA unless you are accompanied by an attorney. You and the LEA determine the relevant members of the IEP Team to attend the meeting. The

purpose of the meeting is for you to discuss your due process complaint, and the facts that form the basis of the complaint, so that the LEA has the opportunity to resolve the dispute.

c. The resolution meeting is not necessary if:

- 1) You and the LEA agree in writing to waive the meeting; **or**
- 2) You and the LEA agree to use the mediation process, as described under the heading **Mediation**.

2. Resolution period

If the LEA has not resolved the due process complaint to your satisfaction within 30 calendar days of the receipt of the due process complaint (during the time period for the resolution process), the due process hearing may occur.

The 45-calendar day timeline for issuing a final decision begins at the expiration of the 30-calendar day resolution period, with certain exceptions for adjustments made to the 30-calendar day resolution period, as described below.

Except where you and the LEA have both agreed to waive the resolution process or to use mediation, your failure to participate in the resolution meeting will delay the timelines for the resolution process and due process hearing until you agree to participate in a meeting. If after making reasonable efforts and documenting such efforts, the LEA is not able to obtain your participation in the resolution meeting, the LEA may, at the end of the 30-calendar day resolution period, request that a hearing officer dismiss your due process complaint.

Documentation of such efforts must include a record of the LEA's attempts to arrange a mutually agreed upon time and place, such as:

1. Detailed records of telephone calls made or attempted and the results of those calls;
2. Copies of correspondence sent to you and any responses received; and
3. Detailed records of visits made to your home or place of employment and the results of those visits.

If the LEA fails to hold the resolution meeting within 15 calendar days of receiving notice of your due process complaint **or** fails to participate in the resolution meeting, you may ask a hearing officer to order that the 45-calendar day due process hearing timeline begin.

3. Adjustments to the 30-calendar day resolution period

If you and the LEA agree in writing to waive the resolution meeting, then the 45-calendar day timeline for the due process hearing starts the next day.

After the start of mediation or the resolution meeting and before the end of the 30-calendar day resolution period, if you and the LEA agree in writing that no agreement is possible, then the 45-calendar day timeline for the due process hearing starts the next day.

If you and the LEA agree to use the mediation process, at the end of the 30-calendar day resolution period, both parties can agree in writing to continue the mediation until an agreement is reached. However, if either you or the LEA withdraws from the mediation process, then the 45-calendar day timeline for the due process hearing starts the next day.

4. Written settlement agreement

If a resolution to the dispute is reached at the resolution meeting, you and the LEA must enter into a legally binding agreement that is:

- a. Signed by you and a representative of the LEA who has the authority to bind the LEA; and
- b. Agreement review period – If you and the LEA enter into an agreement as a result of a resolution meeting, either party (you or the LEA) may void the agreement within 3 business days of the time that both you and the LEA signed the agreement.

V. HEARINGS ON DUE PROCESS COMPLAINTS

A. Impartial Due Process Hearing (34 CFR §300.511)

1. General

Whenever a due process complaint is filed, you or the LEA involved in the dispute must have an opportunity for an impartial due process hearing, as described in the **Due Process Complaint** and **Resolution Process** sections. In Pennsylvania, the due process system is administered by the Office for Dispute Resolution (ODR). (listed under **Resources**)

2. Impartial hearing officer

At a minimum, a hearing officer:

- a. Must not be an employee of the State Educational Agency or the LEA that is involved in the education or care of the child. However, a person is not an employee of the agency solely because he/she is paid by the agency to serve as a hearing officer;
- b. Must not have a personal or professional interest that conflicts with the hearing officer's objectivity in the hearing;
- c. Must be knowledgeable and understand the provisions of the IDEA, and Federal and State regulations pertaining to the IDEA, and legal interpretations of the IDEA by Federal and State courts; **and**
- d. Must have the knowledge and ability to conduct hearings, and to make and write decisions, consistent with appropriate, standard legal practice.

Each SEA must keep a list of those persons who serve as hearing officers that includes a statement of the qualifications of each hearing officer.

3. Subject matter of due process hearing

The party (you or the LEA) that requests the due process hearing may not raise issues at the due process hearing that were not addressed in the due process complaint, unless the other party agrees.

4. Timeline for requesting a hearing

a. Time Limitations

You or the LEA must request an impartial hearing on a due process complaint within two years of the date you or the LEA knew or should have known about the issue addressed in the complaint. The due process complaint must allege a violation that occurred not more than two years before the date you or the LEA knew and should have known about the alleged action that forms the basis of the due process complaint.

Exceptions to the timeline

The above timeline does not apply to you if you could not file a due process complaint because:

1. The LEA specifically misrepresented that it had resolved the problem or issue that you are raising in your complaint; **or**
2. The LEA withheld information from you that it was required to provide to you under Part B of the IDEA.

B. Hearing Rights (34 CFR §300.512)

1. General

Any party to a due process hearing (including a hearing relating to disciplinary procedures) or an appeal, as described under the sub-heading Appeal of decisions; impartial review has the right to:

- a. Be accompanied and advised by a lawyer and/or persons with special knowledge or training regarding the problems of children with disabilities;
- b. Present evidence and confront, cross-examine, and require the attendance of witnesses;
- c. Prohibit the introduction of any evidence at the hearing that has not been disclosed to the other party at least five business days before the hearing;
- d. Obtain a written, or, at your option, electronic, word-for-word record of the hearing; **and**
- e. Obtain written, or, at your option, electronic findings of fact and decisions.

2. Additional disclosure of information

At least 5 business days prior to a due process hearing, you and the LEA must disclose to all other parties all evaluations completed by that date and recommendations based on those evaluations that you or the LEA intend to use at the hearing.

A hearing officer may prevent any party that fails to comply with this requirement from introducing the relevant evaluation or recommendation at the hearing without the consent of the other party.

3. Parental rights at hearings

You must be given the right to:

- a. Have the child who is the subject of the hearing present;
- b. Open the hearing to the public; **and**
- c. Have the record of the hearing, the findings of fact and decisions provided to you at no cost.

C. Hearing Decisions (34 CFR §300.513)

1. Decision of hearing officer

- a. A hearing officer's decision on whether your child received FAPE must be based on substantive grounds.
- b. In matters alleging a procedural violation, a hearing officer may find that your child did not receive FAPE only if the procedural inadequacies:
  - 1) Interfered with your child's right to FAPE;
  - 2) Significantly interfered with your opportunity to participate in the decision-making process regarding the provision of FAPE to your child; **or**
  - 3) Caused a deprivation of an educational benefit.
- c. Construction clause
None of the provisions described above can be interpreted to prevent a hearing officer from ordering a LEA to comply with the requirements in the procedural safeguards section of the Federal regulations under Part B of the IDEA (34 CFR §§300.500 through 300.536). None of the provisions under the headings: **Filing a Due Process Complaint; Due Process Complaint; Model Forms; Resolution Process; Impartial Due Process Hearing; Hearing Rights; and Hearing Decisions** (34 CFR §§300.507 through 300.513), can affect your right to file an appeal of the due process hearing decisions with a court of competent jurisdiction.

2. Separate request for a due process hearing

Nothing in the procedural safeguards section of the Federal regulations under Part B of the IDEA (34 CFR §§300.500 through 300.536) can be interpreted to prevent you from filing a separate due process complaint on an issue separate from a due process complaint already filed.

3. Findings and decision to advisory panel and general public

The SEA after deleting any personally identifiable information, must:

- a. Provide the findings and decisions in the due process hearing or appeal to the State Special Education Advisor Panel (SEAP); **and**

- b. Make those findings and decisions available to the public.

D. Finality Of Decision; Appeal; Impartial Review (34 CFR §300.514)

Finality of hearing decision

A decision made in a due process hearing (including a hearing relating to disciplinary procedures) is final, except that any party involved in the hearing (you or the LEA) may appeal the decision to a court of competent jurisdiction.

E. Timelines And Convenience Of Hearings (34 CFR §300.515)

1. Timelines

The SEA must ensure that not later than 45 calendar days after the expiration of the 30-calendar day period for resolution meetings **or**, as described under the sub-heading **Adjustments to the 30-calendar day resolution period**,

- a. A final decision is reached in the hearing; **and**
- b. A copy of the decision is mailed to you and the LEA.

2. Extensions of Time

A hearing or reviewing officer may grant specific extensions of time beyond the periods described above (45 calendar days for a hearing decision and 30 calendar days for a review decision) if you or the LEA make a request for a specific extension of the timeline. Each hearing involving oral arguments must be conducted at a time and place that is reasonably convenient to you or your child.

F. Civil Actions, Including The Time Period In Which To File Those Actions (34 CFR §300.516)

1. General

Any party (you or the LEA) who does not agree with the findings and decision in the SEA's decision has the right to bring a civil action with respect to the matter that was the subject of the due process hearing (including a hearing relating to disciplinary procedures). The action may be brought in a district court of the United States without regard to the amount in dispute or in a State court of competent jurisdiction (a State court that has authority to hear this type of case). In Pennsylvania, the court of competent jurisdiction is the Commonwealth Court.

2. Time limitation

The party (you or the LEA) bringing the action in a district court of the United States shall have 90 calendar days from the date of the decision of the SEA to file a civil action. The party bringing the action in the Commonwealth Court shall have 30 calendar days from the date of the decision of the SEA to file a civil action.

3. Additional procedures

In any civil action, the court:

- 1. Receives the records of the administrative proceedings;
- 2. Hears additional evidence at your request or at the LEA's request; **and**
- 3. Bases its decision on the preponderance of the evidence and grants the relief that the court determines to be appropriate.

4. Rule of construction

Nothing in Part B of the IDEA restricts or limits the rights, procedures, and remedies available under the U.S. Constitution, the Americans with Disabilities Act of 1990, Title V of the Rehabilitation Act of 1973 (Section 504), or other Federal laws protecting the rights of children with disabilities, except that before the filing of a civil action under these laws seeking relief that is also available under Part B of the IDEA, the due process procedures described above

must be exhausted to the same extent as would be required if the party filed the action under Part B of the IDEA. This means that you may have remedies available under other laws that overlap with those available under the IDEA, but in general, to obtain relief under those other laws, you must first exhaust the available administrative remedies under the IDEA (i.e., the due process complaint, resolution meeting, and impartial due process hearing procedures) before going into court unless some specific judicial exception is available which renders exhaustion of administrative remedies futile.

G. Attorney's Fees (34 CFR §300.517)

1. General

In any action or proceeding brought under Part B of the IDEA, the court, in its discretion, may award reasonable attorneys' fees as part of the costs:

- a. To you if you are considered the prevailing party.
- b. To a prevailing State Educational Agency or LEA, to be paid by your attorney, if the attorney: (a) filed a complaint or court case that the court finds is frivolous, unreasonable, or without foundation; **or** (b) continued to litigate after the litigation clearly became frivolous, unreasonable, or without foundation; **or**
- c. To a prevailing State Educational Agency or LEA, to be paid by you or your attorney, if your request for a due process hearing or later court case was presented for any improper purpose, such as to harass, to cause unnecessary delay, or to unnecessarily increase the cost of the action or proceeding.

2. Reasonable Fees

A court awards reasonable attorneys' fees consistent with the following:

- a. Fees must be based on rates prevailing in the community in which the action or hearing arose for the kind and quality of services furnished. No bonus or multiplier may be used in calculating the fees awarded.
- b. Fees may not be awarded and related costs may not be reimbursed in any action or proceeding under Part B of the IDEA for services performed after a written offer of settlement to you if:
  - 1) The offer is made within the time prescribed by Rule 68 of the Federal Rules of Civil Procedure or, in the case of a due process hearing or State-level review, at any time more than 10 calendar days before the proceeding begins;
  - 2) The offer is not accepted within 10 calendar days; **and**
  - 3) The court or administrative hearing officer finds that the relief finally obtained by you is not more favorable to you than the offer of settlement.
  - 4) Notwithstanding these restrictions, an award of attorneys' fees and related costs may be made to you if you prevail and you were substantially justified in rejecting the settlement offer.
- c. Fees may NOT be awarded relating to any meeting of the IEP Team unless the meeting is held as a result of an administrative proceeding or court action. A resolution meeting, as described under the heading **Resolution meeting**, is not considered a meeting convened as a result of an administrative hearing or court action, and also is not considered an administrative hearing or court action for purposes of these attorneys' fees provisions.
- d. Fees also may not be awarded for a mediation as described under the heading Mediation.

3. Reduction in Fees

The court reduces, as appropriate, the amount of the attorneys' fees awarded under Part B of the IDEA if the court finds that:

- a. You, or your attorney, during the course of the action or proceeding, unreasonably delayed the final resolution of the dispute;

- b. The amount of the attorneys' fees otherwise authorized to be awarded unreasonably exceeds the hourly rate prevailing in the community for similar services by attorneys of reasonably similar skill, reputation, and experience;
- c. The time spent and legal services furnished were excessive considered the nature of the action or proceeding; **or**
- d. The attorney representing you did not provide to the LEA the appropriate information in the due process request notice as described under the heading **Due Process Complaint**.

However, the court may not reduce fees if the court finds that the State or LEA unreasonably delayed the final resolution of the action or proceeding or there was a violation under the procedural safeguards provisions of Part B of the IDEA.

H. Model Forms (34 CFR §300.509)

While the State Educational Agency (SEA) has developed model forms to help you file a due process complaint and a State complaint. The SEA or the LEA may not require you to use these model forms. In fact, you can use this form or another appropriate model form, so long as it contains the required information for filing a due process complaint or a State complaint.

VI. MEDIATION (34 CFR §300.506)

A. General

The SEA must make mediation available to allow you and the LEA to resolve disagreements involving any matter under Part B of the IDEA, including matters arising prior to the filing of a due process complaint. Thus, mediation is available to resolve disputes under Part B of the IDEA, whether or not you or the LEA have filed a due process complaint to request a due process hearing as described under the heading **Filing a Due Process Complaint**.

B. Procedural Requirements

The procedures must ensure that the mediation process:

1. Is voluntary on your part and the LEA's part;
2. Is not used to deny or delay your right to a due process hearing, or to deny any other rights you have under Part B of the IDEA; **and**
3. Is conducted by a qualified and impartial mediator who is trained in effective mediation techniques.
4. The SEA must maintain a list of people you are qualified mediators and are knowledgeable in the laws and regulations relating to the provision of special education and related services. The SEA must select mediators on a random, rotational, or other impartial basis.
5. The State is responsible for the cost of the mediation process, including the costs of meetings.
6. Each session in the mediation process must be scheduled in a timely manner and held at a place that is convenient for you and the LEA.
7. **If you and the LEA resolve a dispute through the mediation process, both parties must enter into a legally binding agreement that sets forth the resolution and that:**
  - a. States that all discussions that happened during the mediation process will remain confidential and may not be used as evidence in any subsequent due process hearing or civil proceeding; **and**

- b. Is signed by both you and a representative of the LEA who has the authority to bind the LEA.
8. A written, signed mediation agreement is enforceable in any State court of competent jurisdiction (a court that has the authority under State law to hear this type of case) or in a district court of the United States.
9. Discussions that happened during the mediation process must be confidential. They cannot be used as evidence in any future due process hearing or civil proceeding of any Federal court or State Court of a State receiving assistance under Part B of IDEA.

C. Impartiality Of Mediator

The mediator:

1. May not be an employee of the SEA or the LEA that is involved in the education or care of your child; **and**
2. Must not have a personal or professional interest which conflicts with the mediator's objectivity.

A person who otherwise qualifies as a mediator is not an employee of a LEA or SEA solely because he or she is paid by the agency to serve as a mediator.

VII. THE CHILD'S PLACEMENT PENDING MEDIATION AND DUE PROCESS (34 CFR §300.518)

A. General

The Child's Placement Pending Mediation And Due Process (34 CFR §300.518)

Except as provided below under the heading **Procedures When Disciplining Children With Disabilities**, once a due process complaint is sent to the other party, during the resolution process time period, during mediation, and while waiting for the decision of any impartial due process hearing or court proceeding, unless you and the State or LEA agree otherwise, your child must remain in his or her current educational placement.

If the due process complaint involves an application for initial admission to public school, your child, with your consent, must be placed in the regular public school program until the completion of all such proceedings.

If the due process complaint involves an application for initial services under Part B of the IDEA for a child who is transitioning from being served under Part C of the IDEA to Part B of the IDEA and who is no longer eligible for Part C services because the child has turned three, the LEA may be required to provide the Part C services that the child has been receiving. Children are entitled to pendency – that is, the continuation of the services set forth in their IFSP – when a dispute arises when they are transitioning into the preschool Early Intervention program at age three (3) and the family requests a formal hearing to resolve the dispute. If the child is found eligible under Part B of the IDEA and you consent for the child to receive special education and related services for the first time, then, pending the outcome of the proceedings, the LEA must provide those special education and related services that are not in dispute (those which you and the LEA both agree upon).

VIII. WHAT IF MY CHILD IS EXCLUDED FROM SCHOOL BECAUSE OF DISCIPLINE ISSUES?

THIS SECTION OUTLINES PROCEDURES FOR DISCIPLINARY EXCLUSION OF CHILDREN WITH DISABILITIES.

There are special rules in Pennsylvania for excluding children with disabilities served by LEAs for disciplinary reasons. Unless indicated otherwise, children in charter schools follow the same procedures:

A. Authority Of School Personnel (34 CFR §300.530)

1. Case-by-case determination

School personnel may consider any unique circumstances on a case-by-case basis, when determining whether a change of placement, made in accordance with the following requirements related to discipline, is appropriate for a child with a disability who violates a school code of student conduct.

2. General

To the extent that they also take such action for children without disabilities, school personnel may, for not more than **10 consecutive school days**, remove a child with a disability (other than a child with an intellectual disability) who violates a code of student conduct from his or her current placement to an appropriate interim alternative educational setting, another setting, or suspension. School personnel may also impose additional removals of the child of not more than **10 consecutive school days** in that same school year for separate incidents of misconduct, as long as those removals do not constitute a change of placement (see **Change of Placement Because of Disciplinary Removals** for the definition, below) or exceed 15 cumulative school days in a school year. Once a child with a disability has been removed from his or her current placement for a total of **10 school days** in the same school year, the LEA must, during any subsequent days of removal in that school year, provide services to the extent required below under the sub-heading **Services**.

3. Additional authority

If the behavior that violated the student code of conduct was not a manifestation of the child's disability (see **Manifestation determination**, below) and the disciplinary change of placement would exceed **10 consecutive school days**, school personnel may apply the disciplinary procedures to that child with a disability in the same manner and for the same duration as it would to children without disabilities, except that the school must provide services to that child as described below under **Services**. The child's IEP Team determines the interim alternative educational setting for such services. Under PA special education regulations (22 Pa. Code Sec. 14.143), a disciplinary exclusion of a student with a disability for more than 15 cumulative school days in a school year will be considered a pattern so as to be deemed a change in educational placement (explained under Change of Placement Because of Disciplinary Removals). The LEA is required to issue a NOREP/Prior Written Notice to parents prior to a removal that constitutes a change in placement (removal for more than 10 consecutive days or 15 cumulative days).

4. Services

The services that must be provided to a child with a disability who has been removed from the child's current placement may be provided to an interim alternative educational setting. A LEA is only required to provide services to a child with a disability who has been removed from his or her current placement for **10 school days or less** in that school year, if it provides services to a child without disabilities who has been similarly removed. Students may have the responsibility to make up exams and work missed while being disciplined by suspension and may be permitted to complete these assignments within guidelines established by their LEA.

A child with a disability who is removed from the child's current placement for **more than 10 consecutive school days** must:

- a. Continue to receive educational services, so as to enable the child to continue to participate in the general education curriculum, although in another setting, and to progress toward meeting the goals set out in the child's IEP; **and**
- b. Receive, as appropriate, a functional behavioral assessment, and behavioral intervention services and modifications that are designed to address the behavior violation so that it does not happen again.

After a child with a disability has been removed from his or her current placement for **10 school days** during one school year, or **if** current removal is for **10 consecutive school days** or less, **and** if the removal is not a change of placement (see definition below), **then** school personnel, in consultation with at least one of the child's teachers, determine the extent to which services are needed to enable the child to continue to participate in the general education curriculum, although in another setting, and to progress toward meeting the goals set out in the child's IEP.

If the removal is a change of placement (see definition below), the child's IEP Team determines the appropriate services to enable the child to continue to participate in the general education curriculum, although in another setting, and to progress toward meeting the goals set out in the child's IEP.

5. Manifestation determination

Within 10 school days of any decision to change the placement of a child with a disability because of a violation of a code of student conduct (except for a removal that does not constitute a change in educational placement i.e., is for 10 consecutive school days or less and not a change of placement), the LEA, the parent, and relevant members of the IEP Team (as determined by the parent and the LEA) must review all relevant information in the student's file, including the child's IEP, any teacher observations, and any relevant information provided by the parents to determine:

- a. If the conduct in question was caused by, or had a direct and substantial relationship to, the child's disability; **or**
- b. If the conduct in question was the direct result of the LEA's failure to implement the child's IEP.

If the LEA, the parent, and relevant members of the child's IEP Team determine that either of those conditions was met, the conduct must be determined to be a manifestation of the child's disability.

If the LEA, the parent, and relevant members of the child's IEP Team determine that the conduct in question was the direct result of the LEA's failure to implement the IEP, the LEA must take immediate action to remedy those deficiencies.

6. Determination that behavior was a manifestation of the child's disability

If the LEA, the parent, and relevant members of the IEP Team determine that the conduct was a manifestation of the child's disability, the IEP Team must either:

- a. Conduct a functional behavioral assessment, unless the LEA had conducted a functional behavioral assessment before the behavior that resulted in the change of placement occurred, and implement a behavioral intervention plan for the child; **or**
- b. If a behavioral intervention plan already has been developed, review the behavioral intervention plan, and modify it, as necessary, to address the behavior.

Except as described below under the sub-heading **Special circumstances**, the LEA must return the child to the placement from which the child was removed, unless the parent and the district agree to a change of placement as part of the modification of the behavioral intervention plan.

7. Special circumstances

Whether or not the behavior was a manifestation of the child's disability, school personnel may remove a student to an interim alternative educational setting (determined by the child's IEP Team) for up to 45 school days, if the child:

- a. Carries a weapon (see the **Definitions** below) to school or has a weapon at school, on school premises, or at a school function under the jurisdiction of the LEA;
- b. Knowingly has or uses illegal drugs (see the **Definitions** below), or sells or solicits the sale of a controlled substance, (see the **Definitions** below), while at school, on school premises, or at a school function under the jurisdiction of the LEA; **or**
- c. Has inflicted serious bodily injury (see the **Definitions** below) upon another person while at school, on school premises, or at a school function under the jurisdiction of the State Educational Agency or a LEA.

8. Definitions

- a. Controlled substance means a drug or other substance identified under schedules I, II, III, IV, or V in section 202 (c) of the Controlled Substances Act (21 U.S.C. 812(c)).
- b. Illegal drug means a controlled substance; but does not include a controlled substance that is legally possessed or used under the supervision of a licensed health-care professional or that is legally possessed or used under any other authority under that Act or under any other provision of Federal law.
- c. Serious bodily injury has the meaning given the term "serious bodily injury" under paragraph (3) of subsection (h) of section 1365 of title 18, United States Code.
- d. Weapon has the meaning given the term "dangerous weapon" under paragraph (2) of the first subsection (g) of section 930 of title 18, United States Code.

9. Notification

On the date it makes the decision to make a removal that is a change of placement of the child because of a violation of a code of student conduct, the LEA must notify the parents of that decision, and provide the parents with a procedural safeguards notice.

B. Change Of Placement Because Of Disciplinary Removals (34 CFR §300.536)

A removal of a child with a disability from the child's current educational placement is a **change of placement** requiring a NOREP/prior written notice if:

1. The removal is for more than 10 consecutive school days; **or**
2. The removal is for 15 cumulative school days total in any one school year;
3. The child has been subjected to a series of removals that constitute a pattern because:
  - a. The series of removals total more than 10 school days in a school year;
  - b. The child's behavior is substantially similar to the child's behavior in previous incidents that resulted in a series of removals;
  - c. Of such additional factors as the length of each removal, the total amount of time the child has been removed, and the proximity of the removals to one another; **and**

Whether a pattern of removals constitutes a change of placement is determined on a case-by-case basis by the LEA and, if challenged, is subject to review through due process and judicial proceedings.

C. Determination Of Setting (34 CFR §300.531)

The IEP must determine the interim alternative educational setting for removals that are **changes of placement**, and removals under the headings **Additional authority** and **Special circumstances**, above.

D. Appeal (34 CFR §300.532)

1. General

The parent of a child with a disability may file a due process complaint (see above) to request a due process hearing if he or she disagrees with:

- a. Any decision regarding placement made under these discipline provisions; **or**
- b. The manifestation determination described above.

The LEA may file a due process complaint (see above) to request a due process hearing if it believes that maintaining the current placement of the child is substantially likely to result in injury to the child or to others.

2. Authority of hearing officer

A hearing officer that meets the requirements described under the sub-heading **Impartial Hearing Officer** must conduct the due process hearing and make a decision.

The hearing officer may:

- a. Return the child with a disability to the placement from which the child was removed if the hearing officer determines that the removal was a violation of the requirements described under the heading Authority of School Personnel, or that the child's behavior was a manifestation of the child's disability; or
- b. Order a change of placement of the child with a disability to an appropriate interim alternative educational setting for not more than 45 school days if the hearing officer determines that maintaining the current placement of the child is substantially likely to result in injury to the child or to others.

These hearing procedures may be repeated, if the LEA believes that returning the child to the original placement is substantially likely to result in injury to the child or to others.

Whenever a parent or a LEA files a due process complaint to request such a hearing, a hearing must be held that meets the requirements described under the headings **Due Process Complaint Procedures, Hearings on Due Process Complaints**, except as follows:

1. The SEA must arrange for an expedited due process hearing, which must occur within **20** school days of the date the hearing is filed and must result in a determination within **10** school days after the hearing.
2. Unless the parents and the LEA agree in writing to waive the meeting, or agree to use mediation, a resolution meeting must occur within **7** calendar days of receiving notice of the due process complaint. The hearing may proceed unless the matter has been resolved to the satisfaction of both parties within **15** calendar days of receipt of the due process complaint.

A party may appeal the decision in an expedited due process hearing in the same way as they may for decisions in other due process hearings (see **Appeals**, above).

E. Placement During Appeals (34 CFR §300.533)

When, as described above, the parent or LEA has filed a due process complaint related to disciplinary matters, the child must (unless the parent and the State Educational Agency or LEA agree otherwise) remain in the interim alternative educational setting pending the decision of the hearing officer, or until the expiration of the time period of removal as provided for and described under the heading **Authority of School Personnel**, whichever occurs first.

Special Rules for Students with an Intellectual Disability

The disciplinary removal of a child with an intellectual disability attending either a LEA or a charter and cyber charter school for any amount of time is considered a change in placement under 22

Pa. Code Sec. 14.143 and requires NOREP/prior written notice (if the disciplinary event does not involve drugs, weapons and/or serious bodily injury). A removal from school is not a change in placement for a child who is identified with an intellectual disability when the disciplinary event involves weapons, drugs, and/or serious bodily injury.

According to certain assurances the Commonwealth entered into related to the PARC consent decree, an LEA may suspend on a limited basis a student with an intellectual disability who presents a danger to himself or others upon application and approval by the Bureau of Special Education and only to the extent that a student with a disability other than an intellectual disability could be suspended.

F. Protections For Children Not Yet Eligible For Special Education And Related Services (34 CFR §300.534)

1. General

If a child has not been determined eligible for special education and related services and violates a code of student conduct, but the LEA had knowledge (as determined below) before the behavior that brought about the disciplinary action occurred, that the child was a child with a disability, then the child may assert any of the protections described in this notice.

2. Basis of knowledge for disciplinary matters

A LEA must be deemed to have knowledge that a child is a child with a disability if, before the behavior that brought about the disciplinary action occurred:

- a. The parent of the child expressed concern in writing that the child is in need of special education and related services to supervisory or administrative personnel of appropriate educational agency, or a teacher of the child;
- b. The parent requested an evaluation related to eligibility for special education and related services under Part B of the IDEA; **or**
- c. The child's teacher, or other LEA personnel expressed specific concerns about a pattern of behavior demonstrated by the child directly to the LEA's director of special education or to other supervisory personnel of the LEA.

3. Exception

A LEA would not be deemed to have such knowledge if:

- a. The child's parent has not allowed an evaluation of the child or refused special education services; **or**
- b. The child has been evaluated and determined to not be a child with a disability under Part B of the IDEA.

4. Conditions that apply if there is no basis of knowledge

If prior to taking disciplinary measures against the child, a LEA does not have knowledge that a child is a child with a disability, as described above under the sub-headings **Basis of knowledge for disciplinary matters** and **Exception**, the child may be subjected to the disciplinary measures that are applied to children without disabilities who engaged in comparable behaviors.

However, if a request is made for an evaluation of a child during the time period in which the child is subjected to disciplinary measures, the evaluation must be conducted in an expedited manner.

Until the evaluation is completed, the child remains in the educational placement determined by school authorities, which can include suspension or expulsion without educational services.

If the child is determined to be a child with a disability, taking into consideration information from the evaluation conducted by the LEA, and information provided by the parents, the LEA must provide special education and related services in accordance with Part B of the IDEA, including the disciplinary requirements described above.

G. Referral To And Action By Law Enforcement And Judicial Authorities (34 CFR §300.535)

1. The state and federal regulations do not:

- a. Prohibit an agency from reporting a crime committed by a child with a disability to appropriate authorities; **or**
- b. Prevent State law enforcement and judicial authorities from exercising their responsibilities with regard to the application of Federal and State law to crimes committed by a child with a disability.

Subsequent to a referral to law enforcement, an updated functional behavior assessment and positive behavior support plan are required.

2. Transmittal of records

If a LEA reports a crime committed by a child with a disability, the LEA:

- a. Must ensure that copies of the child's special education and disciplinary records are transmitted for consideration by the authorities to whom the agency reports the crime; **and**
- b. May transmit copies of the child's special education and disciplinary records only to the extent permitted by FERPA.

IX. WHAT SPECIAL EDUCATION SERVICES ARE AVAILABLE FOR MY CHILD, IF PARENTALLY PLACED IN A PRIVATE SCHOOL?

This Section Addresses The Special Education Services Available To Children Placed By Their Parents In Private School.

A. General Rule (34 CFR §300.148)

Part B of the IDEA does not require a LEA to pay for the cost of education, including special education and related services, of your child with a disability at a private school or facility if the LEA made FAPE available to your child and you choose to place the child in a private school or facility. However, the IU where the private school is located must include your child in the population whose needs are addressed under the Part B provisions regarding children who have been placed by their parents in a private school under 34 CFR §§300.131 through 300.144.

B. Exceptions

1. Reimbursement for private school placement

If your child previously received special education and related services under the authority of a LEA, and you choose to enroll your child in a private preschool, elementary school, or secondary school without the consent of or referral by the LEA, a court or a hearing officer may require the agency to reimburse you for the cost of that enrollment if the court or hearing officer finds that the agency had not made FAPE available to your child in a timely manner prior to that enrollment and that the private placement is appropriate. A hearing officer or court

may find your placement to be appropriate, even if the placement does not meet the State standards that apply to education provided by the State Educational Agency and LEAs.

2. Limitation on reimbursement

The cost of reimbursement described in the paragraph above may be reduced or denied:

- a. If: (a) At the most recent IEP meeting that you attended prior to your removal of your child from the public school, you did not inform the IEP Team that you were rejecting the placement proposed by the LEA to provide FAPE to your child, including stating your concerns and your intent to enroll your child in a private school at public expense; or (b) At least 10 business days (including any holidays that occur on a business day) prior to your removal of your child from the public school, you did not give written notice to the LEA of that information;
- b. If, prior to your removal of your child from the public school, the LEA provided prior written notice to you, of its intent to evaluate your child (including a statement of the purpose of the evaluation that was appropriate and reasonable), but you did not make the child available for the evaluation; **or**
- c. Upon a court's finding that your actions were unreasonable.

3. Exceptions to Limitation on Reimbursement

The cost of reimbursement:

- a. Must not be reduced or denied for failure to provide the notice if: (a) The school prevented you from providing the notice; (b) You had not received notice of your responsibility to provide the notice described above; or (c) Compliance with the requirements above would likely result in physical harm to your child; **and**
- b. May, in the discretion of the court or a hearing officer, not be reduced or denied for the parents' failure to provide the required notice if: (a) The parent is not literate or cannot write in English; or (b) Compliance with the above requirement would likely result in serious emotional harm to the child.

C. Equitable Participation (34 CFR §300.138)

It is Pennsylvania Department of Education policy that the Intermediate Unit (IU) must locate, identify, and evaluate all children with disabilities who are enrolled by their parents in private, including religious, elementary schools and secondary schools located within IU service area.

In circumstances when parents place their children in private schools, when FAPE is not an issue, the IUs must make provision, to the extent consistent with the number and location of children with disabilities who are enrolled by their parents in private schools, located in IU service area, for the participation of those children in the program assisted or carried out under the IU plan, by providing them with special education and related services, including direct services determined in accordance with regard to equitable participation (EP) agreement between private schools and IUs. A service plan must be developed and implemented for each private school child with a disability who has been designated by the IU in which the private school is located to receive special education and related services as determined by EP agreement.

No parentally-placed private school child with a disability has an individual right to receive some or all of the special education and related services that the child would receive if enrolled in a public school. Due Process and State Complaints are not applicable, except for a suspected failure by the IU to meet child find requirements.

APPENDIX A - RESOURCES

THE ARC OF PENNSYLVANIA

301 Chestnut Street, Suite 403
Harrisburg, PA 17101
1-877-337-1970

www.thearcpa.org

CONSULTLINE, A PARENT HELPLINE

800-879-2301

ConsultLine personnel are available to parents and advocates of children with disabilities or children thought to be disabled to explain federal and state laws relating to special education; describe the options that are available to parents; inform the parents of procedural safeguards; identify other agencies and support services; and describe available remedies and how the parents can proceed.

DISABILITY RIGHTS PENNSYLVANIA

301 Chestnut Street
Suite 300
Harrisburg, PA 17101
800-692-7443 (Toll-Free Voice)
877-375-7139 (TDD)
717-236-8110 (Voice)
717-346-0293 (TDD)
717-236-0192 (Fax)
www.disabilityrightspa.org

HISPANOS UNIDOS PARA NIÑOS EXCEPCIONALES (PHILADELPHIA HUNE, INC.)

2215 North American Street
Philadelphia, PA 19133
215-425-6203
215-425-6204 (Fax)
huneinc@aol.com
www.huneinc.org

MISSION EMPOWER

1611 Peach Street, Suite 120
Erie, PA 16501
814-825-0788
advocate@missionempower.org
www.missionempower.org

OFFICE FOR DISPUTE RESOLUTION

6340 Flank Drive
Harrisburg, PA 17112-2764
717-901-2145 (Phone)
800-222-3353 (Toll free in PA only)
TTY Users: PA Relay 711
717-657-5983 (Fax)

www.odr-pa.org

The Office for Dispute Resolution administers the mediation and due process systems statewide, and provides training and services regarding alternative dispute resolution methods.

PARENT EDUCATION AND ADVOCACY LEADERSHIP CENTER (PEAL)

2325 E Carson St. #100a
Pittsburgh, PA 15203
412-281-4404
412-281-4408 (Fax)
520 N Christopher Columbus Blvd., Suite 602
Philadelphia, PA 19123
215-567-6143
866-950-1040 (Toll Free)
www.pealcenter.org

PUBLIC INTEREST LAW CENTER OF PHILADELPHIA

United Way Building
1709 Benjamin Franklin Parkway, Second
Floor
Philadelphia, PA 19103
215-627-7100
215-627-3183 (Fax)
www.pilcop.org

PENNSYLVANIA BAR ASSOCIATION

100 South Street
Harrisburg, PA 17101
800-932-0311
www.pabar.org

THE PENNSYLVANIA TRAINING AND TECHNICAL ASSISTANCE NETWORK (PaTTAN)

Harrisburg 800-360-7282
King of Prussia 800-441-3215
Pittsburgh 800-446-5607
www.pattan.net

STATE TASK FORCE ON THE RIGHT TO EDUCATION

3190 William Pitt Way
Pittsburgh, PA 15238
1-800-446-5607 ext. 6828

APPENDIX B

OFFICE FOR DISPUTE
RESOLUTION

Request Form

Mediation

IEP/IFSP/GIEP Facilitation

Service Information

Today's Date:	Requested by: ☐ Parent/Guardian ☐ LEA (school district; charter; or IU) ☐ Infant/Toddler/Early Intervention		
Name/Email of Person Completing this Form:	Relationship to Student:	Phone:	
Please Check the type of service requested: ☐ Mediation ☐ IEP Facilitation ☐ GIEP Facilitation ☐ IFSP Facilitation (Early Intervention)			

Student Information

Last Name:	First Name:
Date of Birth:	Exceptionality:
Name of School/Program:	

Parent/Guardian Information

Parent/Guardian Names:	Second Parent or Parent not residing with the Student:
Address:	Address
Home Phone:	Home Phone:
Work Phone:	Work Phone:
Cell Phone:	Cell Phone:
Email:	Email:

LOCAL EDUCATION AGENCY (LEA) INFORMATION

School District/Charter School/Agency Name:

Address:

Contact Name:

Position Title:

Phone:

Fax:

Email:

Please provide a brief description of the issue(s) in dispute, and any proposed solutions to the problem.

Please complete this section if you are requesting any type of facilitation service.

An IEP/IFSP/GIEP meeting is currently scheduled for:

(date, time and location)

An IEP/IFSP/GIEP meeting has not yet been scheduled.

For all requests, if there is additional information you would like to provide, please enter it here.

- Parents with questions about these services or other dispute resolution options may contact the Special Education ConsultLine at 800-879-2301 or 717-901-2146.
- Any birth-3 questions should be referred to OCDEL at 717-346-9320.
- On occasion, an ODR staff person may ask to attend any of these meeting for purposes of evaluation the service. Parties will be notified ahead of time, and any questions will be addressed at that time.
- Please save a copy of this form and MAIL, FAX or EMAIL a completed form to the Office for Dispute Resolution at:

6340 Flank Drive, Harrisburg, PA 17112-2764
717-901-2145 • Toll Free 800-222-3353 (PA only)
Fax 717-657-5983 • TTY Users: PA Relay 711
Email: odr@odr-pa.org

Due Process Complaint

*indicates a required field

Basic Information			
☐ IDEA	☐ IDEA & Gifted Education	☐ Gifted Education	☐ Section 504
*Today's Date:		*Requested by: ☐ Parent ☐ LEA	
*Name/Email of Person Completing this Request:	*Relationship to Student:	*Phone:	
Please send a copy of the completed Due Process Complaint to the opposing party at the same time it is filed with the Office for Dispute Resolution.			
If you require special accommodations to participate in the due process hearing, you must notify the LEA.			

Student Information			
*Last Name:	*First Name:	Date of Birth:	Gender: ☐ Male ☐ Female
Exceptionality:		Exceptionality:	
*LEA (Local Education Agency) – if known		*School Building Student Attends:	

Parent(s) Residing with Student			
*Last Name:	*First Name:	*Relationship: ☐ Mother ☐ Father ☐ Guardian	
*Home Phone:	Cell Phone:	Work Phone:	Email:
Preferred method of written correspondence:		☐ Email	☐ U.S. Mail
Last Name:	First Name:	Relationship: ☐ Mother ☐ Father ☐ Guardian	
Home Phone:	Cell Phone:	Work Phone:	Email:
Preferred Method of written correspondence:		☐ Email	☐ U.S. Mail
*Parent(s)/Student Address:			
Parent Attorney (if represented):		Attorney Phone:	
Attorney Address:		Attorney Email:	

Parent(s) Not Residing with Student

Last Name:		First Name:		Relationship: ☐ Mother ☐ Father	
Home Phone:	Cell Phone:	Work Phone:	Email:		
Preferred method of written correspondence:				☐ Email	☐ U.S. Mail
Parent Address:					
Parent Attorney (if represented):				Attorney Phone:	
Attorney Address:				Attorney Email:	

Local Education Agency (LEA) Information

I. LEA Contact Person Information		
Last Name:	First Name:	Position Title:
Cell Phone:	Work Phone:	Email:
Address:		
II. Superintendent/CEO		
Last Name:	First Name:	Position Title:
Address:		Phone:
III. LEA Attorney		
Attorney Phone:		Attorney Email:
Attorney Address:		
IV. The due process hearing will be held at the following address: <i>(Building Name, Address and Room Number/Name – to be completed by the LEA)</i>		
Note: The hearing will be held at a time and place reasonably convenient to parents and child involved. For gifted education cases, the hearing will be held in the school district at a place reasonably convenient to the parents and, at the request of the parents, may be held in the evening.		

Information About the Due Process Complaint (IDEA Cases only)

A. Does your issue pertain to a hearing officer decision which has not been implemented? ☐ Yes ☐ No <i>(If yes, the Bureau of Special Education will be notified, and will investigate the matter. Due process is not available when the issue pertains to non-implementation of a hearing officer's decision.)</i>	
B. Is this a request for a hearing based on a disagreement about: ☐ Discipline ☐ ESY (Extended School Year)	
☐ Check here if student is in the ESY target group	

Information About Due Process Complaint (All Cases)

You may use this form to explain the nature of your dispute, or you may attach a separate piece of paper containing this information.

*What is the dispute about? Please include facts in your description.

*How would you like to see this resolved? What are you seeking?

If you know the other side's position about this problem, please describe it here.

Resolution Meeting (IDEA Cases only)

Prior to a due process hearing taking place, if the parent filed the process complaint, the law (34 CFR §300.510) requires the parties to participate in a resolution meeting, unless both sides agree in writing to waive this requirement. Please completed the following information:

1. A resolution meeting to discuss these issues is scheduled for:	(Date)
2. A resolution meeting was held on:	(Date)
3. Participation in the resolution meeting was waived by both parties and the LEA in writing on:	
4. In lieu of a resolution meeting, I am requesting mediation. ☐	(Date)
If #4 is checked, an ODR mediation case manager will be in contact with the parties.	

An ODR staff member will confirm receipt of complaint and provide case manager and hearing officer information.

Additional information about due process is available on the ODR website, www.odr-pa.org, or by calling the Special Education ConsultLine (800-879-2301).

प्रक्रियागत सुरक्षासम्बन्धी सूचना

Bureau of Special Education (विशेष शिक्षा ब्यूरो) को कन्सल्टलाइन, अभिभावक हेल्पलाइन 800-879-2301

अशक्तता भएका वा अशक्तता भएको ठानिएका विद्यार्थीहरूका आमाबाबु र वकलातकर्ताहरूलाई विशेष शिक्षासम्बन्धी संघीय र राज्य कानूनको बारेमा व्याख्या गर्न; अभिभावकहरूलाई उपलब्ध विकल्पहरूको बारेमा व्याख्या गर्न; अभिभावकलाई प्रक्रियागत सुरक्षासम्बन्धी सूचना प्रदान गर्न; अन्य एजेन्सीहरू वा सहायता सेवाहरू पत्ता लगाउन; र उपलब्ध उपायहरूको बारेमा र अभिभावकहरू कसरी अगाडि बढ्न सक्छन् भन्ने कुराको बारेमा व्याख्या गर्न कन्सल्टलाइनका कर्मचारीहरू उपलब्ध हुन्छन् ।

थप श्रोतहरू यो सूचनाको अन्त्यतिर भेट्न सकिन्छ ।

अशक्तता भएका व्यक्तिहरूको शिक्षासम्बन्धी ऐन (Individuals with Disabilities Education Act वा IDEA), अशक्तता भएका विद्यार्थीहरूको शिक्षासम्बन्धी संघीय कानून अनुसार, स्थानीय शैक्षिक निकाय (Local Education Agency वा LEA) ले अशक्तता भएका बच्चाका आमाबाबुलाई IDEA र अमेरिकी शिक्षा विभागका नियमावलीहरू अन्तर्गत उपलब्ध हुने प्रक्रियागत सुरक्षाहरूको बारेमा व्याख्या गर्दै यो सूचना प्रदान गर्नु पर्दछ । अभिभावकलाई यो सूचनाको प्रतिलिपि शैक्षिक वर्षमा एक पटक मात्र वा निम्न अवस्थामा मात्र पठाउनु पर्दछ:

(1) प्रारम्भिक रेफरल प्राप्त भएमा वा अभिभावकले मूल्याङ्कन अनुरोध गरेमा; (2) अभिभावकले 34 CFR §§300.151 देखि 300.153 अन्तर्गत पहिलो उजुरी (राज्यसम्बन्धी) दायर गरेमा र अभिभावकले §300.507 अन्तर्गत विद्यालय वर्षमा पहिलो पटक उचित प्रक्रियासम्बन्धी जरुरी दायर गरेमा; (3) विद्यार्थीको प्लेसमेन्टलाई परिवर्तन गर्ने अनुशासनात्मक कारबाही चाल्ने निर्णय लिइएमा; र (4) अभिभावकले अनुरोध गरेमा । [34 CFR §300.504(a)]

यस प्रक्रियागत सुरक्षासम्बन्धी सूचनामा §300.148 (सार्वजनिक खर्चमा गरिने निजी विद्यालयको एकतर्फी प्लेसमेन्ट), §§300.151 देखि 300.153 (राज्यको उजुरी प्रक्रिया) §300.300 (सहमति), §§300.502 देखि 300.503, §§300.505 देखि 300.518 र §§300.530 देखि 300.536 (भाग B को नियमावली को उपभाग E मा भएको प्रक्रियागत सुरक्षा), र §§300.610 देखि 300.625 (उपभाग F मा भएको सूचनाको गोपनीयतासम्बन्धी प्रावधान) अन्तर्गत उपलब्ध हुने सबै प्रक्रियागत सुरक्षाको व्याख्या समावेश गरिनु पर्दछ । यस नमुना फारामले LEA ले अभिभावकलाई प्रक्रियागत सुरक्षाको बारेमा जानकारी गराउन प्रयोग गर्न सक्ने प्रारूपको ढाँचा प्रदान गर्छ ।

विषयसूची

I. सामान्य जानकारी.....	1
A. अभिभावक भनेको को हो ? (34 CFR §300.30).....	1
B. पूर्व लिखित सूचना भनेको के हो ? (34 CFR §300.503).....	1
C. मातृभाषा भनेको के हो ? (34 CFR §300.29).....	2
D. इलेक्ट्रोनिक मेल मार्फतको सूचना (34 CFR §300.505).....	2
E. अभिभावकीय सहमति भनेको के हो ? (34 CFR §300.9).....	3
F. अभिभावकीय सहमति कति बेला आवश्यक पर्छ ?.....	3
G. व्यक्तिगत जानकारी खुलासा गर्ने सहमति (34 CFR §300.622).....	6
II. गोपनीयतासम्बन्धी जानकारी.....	7
A. परिभाषाहरू.....	7
B. व्यक्तिगत जानकारी (34 CFR §300.32) भनेको यस्तो जानकारी हो जसमा.....	7
C. पहुँचका अधिकारहरू (34 CFR §300.613).....	7
D. शुल्क.....	8
E. अभिभावकको अनुरोधमा अभिलेखको परिमार्जन (34 CFR §300.618).....	8
F. अभिलेखका सम्बन्धमा सुनवाइ अनुरोध गर्न पाउने अधिकार (34 CFR §300.619).....	8
a. सुनवाइसम्बन्धी कार्यविधि (34 CFR §300.621).....	8
b. सुनवाइको नतिजा (34 CFR §300.620).....	9
c. सुरक्षाहरू (34 CFR §300.623).....	9
d. जानकारी नष्ट गर्ने व्यवस्था (34 CFR §300.624).....	9
III. राज्यको उजुरी प्रक्रिया (34 CFR §§300.151-153).....	9
A. उचित प्रक्रियासम्बन्धी सुनवाइ र राज्यको उजुरी प्रक्रिया बीचको भिन्नता.....	9
B. म कसरी राज्यसम्बन्धी उजुरी दायर गर्न सक्छु ? (34 CFR §300.153).....	10
IV. उचित प्रक्रियाको उजुरी प्रक्रिया.....	12
A. म कसरी उचित प्रक्रियासम्बन्धी सुनवाइ अनुरोध गर्न सक्छु ?.....	12
B. उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरीको सामाग्री (34 CFR §300.508).....	12
C. समाधान प्रक्रिया (34 CFR §300.510).....	13
V. उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरीको सुनवाइ.....	15
A. उचित प्रक्रियासम्बन्धी निष्पक्ष सुनवाइ (34 CFR §300.511).....	15
B. सुनवाइको अधिकार (34 CFR §300.512).....	15
C. सुनवाइको निर्णय (34 CFR §300.513).....	16
D. अन्तिम निर्णय, अपिल, निष्पक्ष समीक्षा (34 CFR §300.514).....	17
E. सुनवाइको समयसीमा र सुलभता (34 CFR §300.515).....	17
F. नागरिक उजुरी, ती उजुरीहरू दायर गर्नु पर्ने समयावधि (34 CFR §300.516)17	
G. अधिवक्ताको शुल्क (34 CFR §300.517).....	18
H. नमुना फारामहरू (34 CFR §300.509).....	19
VI. मध्यस्थता (34 CFR §300.506).....	19
A. सामान्य जानकारी.....	19
B. प्रक्रियागत आवश्यकता.....	19
C. मध्यस्थकर्ताको निष्पक्षता.....	20
VII. मध्यस्थता तथा उचित प्रक्रिया विचाराधिन रहेको अवस्थामा बच्चाको प्लेसमेन्ट (34 CFR §300.518)20 A. साधारण जानकारी.....	20
VIII. अनुशासनको कारण मेरो बच्चालाई विद्यालयबाट निकालियो भने के गर्ने ? 21	

A. विद्यालयका कर्मचारीहरूको अधिकार (34 CFR §300.530).....	21
i B. अनुशासनात्मक निष्कासनका कारण प्लेसमेन्टमा आउने सक्ने परिवर्तन (34 CFR §300.536)	23
C. वातावरणको निर्धारण (34 CFR §300.531).....	23
D. अपिल (34 CFR §300.532)	24
E. अपिलका दौडानको प्लेसमेन्ट (34 CFR §300.533).....	24
F. विशेष शिक्षा र सम्बन्धित सेवा प्राप्त गर्न योग्य नभएका विद्यार्थीहरूका लागि सुरक्षा (34 CFR §300.534)	25
G. कानून कार्यान्वयन गर्ने निकाय र न्यायिक निकायको कारबाही तथा ती निकायहरूमा पठाउने व्यवस्था (34 CFR §300.535).....	26
IX. अभिभावकले बच्चालाई निजी विद्यालयमा राखेको खण्डमा बच्चाका लागि विशेष शिक्षाको कुन-कुन सेवा उपलब्ध हुन्छ ?	26
A. साधारण नियम (34 CFR §300.148).....	26
B. अपवादहरू	26
C. समतामूलक सहभागिता (34 CFR §300.138)	27
परिशिष्ट A - श्रोतहरू	28
परिशिष्ट B	29
मध्यस्थता अनुरोध गर्ने फाराम	
उजुरी प्रक्रियासम्बन्धी उजुरीको सूचना	

I. सामान्य जानकारी

A. अभिभावक भनेको को हो ? (34 CFR §300.30)

यस खण्डले विशेष शिक्षासम्बन्धी निर्णय लिन कसले अभिभावकको भूमिका निभाउन सक्छ भनेर व्याख्या गर्छ ।

अभिभावक भनेको निम्न मध्ये कुनै एक व्यक्ति हुन्: बच्चाको प्राकृतिक वा अङ्गीकृत आमाबाबु; फोस्टर आमाबाबु; बच्चाको आमाबाबुको भूमिका निभाउने, वा बच्चाका लागि शैक्षिक निर्णय लिने अधिकार पाएका अभिभावक; बच्चा बस्ने घरमा बच्चाको प्राकृतिक वा अङ्गीकृत आमाबाबु (हजुरबुबा, सौतिनी आमा वा बुबा, वा अन्य नातेदार सहित) को भूमिका निभाइरहेका व्यक्ति, वा बच्चाको हित संरक्षण गर्न कानुनी रूपमा जिम्मेवार व्यक्ति; वा सरोगेट आमाबाबु ।

आमाबाबु पत्ता लगाउन नसकेको अवस्थामा; सार्वजनिक एजेन्सीले उपयुक्त प्रयास गरे पनि आमाबाबु भेटाउन नसकेको अवस्थामा: बच्चा Pennsylvania को कानून अन्तर्गत राज्यको संरक्षणमा वा एक्ला घरविहिन युवासम्बन्धी कार्यक्रम (McKinney-Vento Homeless Assistance Act, 42 U.S.C. खण्ड. 11434a(6) ले परिभाषित गरे अनुसार) को संरक्षणमा भएको अवस्थामा, सरोगेट नियुक्त गरिनु पर्दछ । सार्वजनिक एजेन्सीले सरोगेट अभिभावकको रूपमा नियुक्त गरिएका व्यक्तिले SEA, LEA वा बच्चाको शिक्षा वा हेरचाहमा संलग्न भएको अन्य कुनै पनि एजेन्सीका कर्मचारीको रूपमा काम गर्दैनन्; ती व्यक्तिले बच्चाको स्वार्थसँग बाझिने खालको व्यक्तिगत वा व्यावसायिक स्वार्थ राखेका छैनन्; र ती व्यक्तिसँग बच्चालाई प्रतिनिधित्व गर्न आवश्यक पर्ने ज्ञान तथा सीप छ भनेर सुनिश्चित गर्नु पर्दछ । सरोगेट अभिभावकले बच्चाको पहिचान, मूल्याङ्कन, र शैक्षिक प्लेसमेन्ट र बच्चाका लागि FAPE को प्रावधानसम्बन्धी सबै मामिलाहरूमा बच्चाको तर्फबाट बच्चालाई प्रतिनिधित्व गर्न सक्छन् । सार्वजनिक एजेन्सीले बच्चालाई सरोगेट अभिभावक चाहिन्छ भनी निर्णय गरेको मितिको 30 दिन भित्र सरोगेट अभिभावक नियुक्त गरिन्छ भनेर सार्वजनिक एजेन्सीले उपयुक्त प्रयास गर्नु पर्दछ ।

B. पूर्व लिखित सूचना भनेको के हो ? (34 CFR §300.503)

यो खण्डले LEA ले कुनै कदम प्रस्ताव गरेको वा अस्वीकार गरेको खण्डमा तपाईंलाई त्यसको बारेमा के, कसरी, र कहिले जानकारी गराउनु पर्दछ भनेर वर्णन गर्छ ।

1. सूचना कति बेला आवश्यक पर्छ

तपाईंको स्थानीय शैक्षिक निकाय (LEA) ले – तपाईंका बच्चाको लागि निःशुल्क सामुदायिक शिक्षा प्रदान गर्न जिम्मेवार संस्थाको रूपमा तपाईंलाई निम्न अवस्थामा लिखित रूपमा सूचना दिनु:

- LEA ले तपाईंको बच्चाको पहिचान, मूल्याङ्कन, वा शैक्षिक प्लेसमेन्ट, वा तपाईंको बच्चाको निःशुल्क र उपयुक्त सार्वजनिक शिक्षा (FAPE) को प्रावधान सुरुवात गर्न वा परिवर्तन गर्न प्रस्ताव गरेको खण्डमा ।
- LEA ले तपाईंको बच्चाको पहिचान, मूल्याङ्कन, वा शैक्षिक प्लेसमेन्ट, वा तपाईंको बच्चाको निःशुल्क र उपयुक्त सार्वजनिक शिक्षा (FAPE) को प्रावधान सुरुवात गर्न वा परिवर्तन गर्न अस्वीकार गरेको खण्डमा ।
- अनुशासनात्मक कारणले प्लेसमेन्ट परिवर्तन भएको खण्डमा ।
- LEA ले उचित प्रक्रियासम्बन्धी सुनवाइ, वा चाँडो गरी टुङ्ग्याउनु पर्ने उचित प्रक्रियासम्बन्धी सुनवाइ प्रारम्भ गर्नु परेको खण्डमा ।
- सार्वजनिक खर्चमा सञ्चालन गरिएको स्वतन्त्र शैक्षिक मूल्याङ्कन (Independent Educational Evaluation वा IEE) मा LEA ले सहमत हुन अस्वीकार गरेको खण्डमा ।
- अभिभावकले विशेष शिक्षा तथा सम्बन्धित सेवाहरूको सहमति रद्द गरेको अवस्थामा ।

Pennsylvania मा, LEA को पूर्व लिखित सूचना फाराम/सिफारिस गरिएको शैक्षिक प्लेसमेन्ट मार्फत पूर्व लिखित सूचना प्रदान गरिन्छ । तपाईंलाई यो प्रस्ताव वा अस्वीकृतिको सूचनाले पर्याप्त समय प्रदान गर्नु पर्दछ ताकी तपाईं LEA सँग सहमत हुनुहुन्न भने तपाईंले उपयुक्त कदम चाल्न सक्नुहोस् । पर्याप्त समय भनेको दश दिनको समयावधि हो ।

2. सूचनाको विषयवस्तु

पूर्व लिखित सूचनाले अनिवार्य रूपमा:

1. तपाईंको LEA ले प्रस्ताव गरेको वा अस्वीकार गरेको कदमको बारेमा व्याख्या गर्नु पर्दछ;
2. विशेष शिक्षा र सम्बन्धित सेवाहरू रद्द गर्न अभिभावकले चालेको कदमको बारेमा व्याख्या गर्नु पर्दछ;
3. तपाईंका LEA ले किन कदम प्रस्ताव वा अस्वीकार गरिरहेको छ भन्ने कुरा व्याख्या गर्नु पर्दछ;
4. LEA ले कदम प्रस्ताव गर्न वा अस्वीकार गर्न प्रयोग गरेको प्रत्येक मूल्याङ्कन प्रक्रिया, जाँच, अभिलेख, वा प्रतिवेदनको बारेमा व्याख्या गर्नु पर्दछ;
5. IDEA को खण्ड B को प्रक्रियागत सुरक्षासम्बन्धी प्रावधान अन्तर्गत तपाईंले सुरक्षाहरू पाउनु हुनेछ भन्ने कुराको विवरण समावेश गर्नु पर्दछ ;
6. LEA ले प्रस्ताव गरेको वा अस्वीकार गरेको कदम मूल्याङ्कनको प्रारम्भिक रेफरल होइन भने तपाईं प्रक्रियागत सुरक्षाको विवरण कसरी प्राप्त गर्न सक्नुहुन्छ भन्ने कुराको बारेमा बताउनु पर्दछ ।
7. IDEA को खण्ड B बुझ्न तपाईंले सम्पर्क गर्न श्रोतहरू बारेको जानकारी समावेश गर्नु पर्दछ;
8. बच्चाको IEP टोलीले विचार गरेको अन्य विकल्पहरू र ती विकल्पहरू स्वीकृत गरिनुको कारणको बारेमा व्याख्या गर्नु पर्दछ; र
9. LEA ले किन कदम प्रस्ताव वा अस्वीकार गर्यो भन्ने कारणहरूको विवरण प्रदान गर्नु पर्दछ ।

3. बुझे भाषाको सूचना

a. सूचना:

- 1) सर्वसाधारणले बुझे भाषामा लेखिएको हुनु पर्दछ ; तथा
- 2) तपाईंको मातृभाषामा वा तपाईंले प्रयोग गर्ने अन्य सञ्चार माध्यम मार्फत प्रदान गरिनु पर्दछ (त्यसो गर्न असम्भव नभएसम्म) ।
- 3) तपाईंको मातृभाषा वा अन्य सञ्चार माध्यम लिखित भाषा होइन भने, तपाईंको LEA ले:
  - a) मौखिक रूपमा वा अन्य माध्यम मार्फत तपाईंको भाषा वा सञ्चार माध्यममा अनुवादन गर्न मिल्ने गरी सूचना प्रदान गर्नु पर्दछ ।
  - b) तपाईंले यो सूचनाको विषयवस्तुको बारेमा बुझ्नु पर्दछ; र
  - c) बुँदा नं 1 र 2 का आवश्यकताहरू पूरा गरिएको छ भन्ने कुराको प्रमाण राखिएको छ भनेर सुनिश्चित गर्नु पर्दछ ।

C. मातृभाषा भनेको के हो ? (34 CFR §300.29)

1. अङ्ग्रेजी भाषाको सीमित प्रवीणता भएका व्यक्तिको सन्दर्भमा मातृभाषा भन्नाले निम्न कुरा बुझिन्छ:
  - a. साधारणतया ती व्यक्तिले प्रयोग गर्ने गरेको भाषा, वा बच्चाको सन्दर्भमा उसका आमाबाबुले प्रयोग गर्ने गरेको भाषा;
  - b. बच्चासँग प्रत्यक्ष सम्पर्क हुँदाका सबै परिस्थितिहरूमा (बच्चाको मूल्याङ्कन सहितमा), बच्चाले घर वा शैक्षिक वातावरणमा साधारणतया प्रयोग गर्न भाषा ।
आँखा नदेख्ने वा कान नसुन्ने व्यक्तिका लागि, वा लिखित भाषा नभएका व्यक्तिको लागि, सञ्चारको विधि त्यो हो जुन उनी साधारणतया प्रयोग गर्छन् (जस्तै, साङ्केतिक भाषा, ब्रेल, वा मौखिक सञ्चार) ।

D. इलेक्ट्रोनिक मेल मार्फतको सूचना (34 CFR §300.505)

तपाईंको LEA ले अभिभावकहरूलाई इमेलबाट कागजातहरू प्राप्त गर्ने विकल्प प्रदान गर्छ भने, तपाईं निम्न कुराहरू इमेल प्राप्त गर्ने विकल्प छनोट गर्न सक्नुहुन्छ:

1. पूर्व लिखित सूचना;
2. प्रक्रियागत सुरक्षासम्बन्धी सूचना; तथा
3. उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरीसँग सम्बन्धित सूचना

E. अभिभावकीय सहमति भनेको के हो ? (34 CFR §300.9)

यस भागले सूचित अभिभावकीय सहमति भनेको के हो र LEA ले सूचना प्रस्ताव गरेको कदमलाई अगाडि बढाउन सकोस् भन्नका लागि तपाईंले कहिले यस्तो खालको सहमति प्रदान गर्नु पर्छ भनेर व्याख्या गर्छ ।

1. अभिभावकीय सहमति भनेको के हो ?

सहमतिको अर्थ:

- तपाईंको मातृभाषा वा तपाईंले प्रयोग गर्ने अन्य सञ्चार माध्यम मार्फत (जस्तै साङ्केतिक भाषा, ब्रेल, वा मौखिक सञ्चार) सहमति लिन खोजिएको कदमको बारेमा तपाईंलाई पूर्ण रूपमा सूचित गराइएको छ भन्ने हुन्छ;
- तपाईंले उक्त कदमका सम्बन्धमा लिखित रूपमा आफ्नो बुझाइ तथा सहमति प्रकट गर्नुभएको छ भन्ने हुन्छ र सहमतिले उक्त कदमको बारेमा वर्णन गर्दछ र कुन-कुन अभिलेख जारी गरिनेछ र कस-कसलाई जारी गरिनेछ भनेर सूचीबद्ध गर्छ; र
- तपाईंले सहमति प्रदान गरेपछि र तपाईंले सहमति फिर्ता लिनु अगाडि कुनै घटना घटेको छ भने सहमतिले उक्त घटनालाई रद्द गर्न (उल्टाउन) सक्दैन भनेर तपाईंले बुझ्नुभएको छ भन्ने हुन्छ ।

2. के अभिभावकले सहमति रद्द गर्न सक्छन् ?

- हो । तपाईंले विशेष शिक्षा र सम्बन्धित सेवाहरूको सहमति रद्द गर्नका लागि LEA का कर्मचारी समक्ष लिखित अभिलेखीकरण पेश गर्नु पर्दछ ।
- जब तपाईंले विशेष शिक्षा र सम्बन्धित सेवाहरूका लागि सहमति रद्द गर्नुहुन्छ, LEA ले तपाईंलाई पूर्व लिखित सूचना प्रदान गर्नु पर्दछ ;
- LEA ले तपाईंलाई पूर्व लिखित सूचना प्रदान नगरेसम्म विशेष शिक्षा र सम्बन्धित सेवाहरूलाई रोक्न मिल्दैन;
- पूर्व सूचनाले दस दिनको समयावधि प्रदान गर्छ भनेर परिभाषित गरिएको छ;
- LEA का कर्मचारीले मध्यस्थता वा उचित प्रक्रिया प्रयोग गरेर सहमति खारेज गर्ने तपाईंको निर्णयलाई उल्टाउन सक्दैनन्;
- विशेष शिक्षा तथा सम्बन्धित सेवाहरू प्रदान गर्ने विफलताका कारण LEA ले तपाईंका बच्चाका लागि FAPE उपलब्ध गराउन नसकेर नियम उल्लङ्घन गरेको छ भनेर मानिने छै;
- सहमति फिर्ता लिइएको कारण विद्यार्थीले प्राप्त गरेको विशेष शिक्षा र सम्बन्धित सेवाहरूको सन्दर्भ हटाउन LEA ले बच्चाको शैक्षिक अभिलेख परिमार्जन गरिरहनु पर्दैन ।
- LEA ले विशेष शिक्षा र सम्बन्धित सेवाहरूको प्रावधानका लागि IEP टोलीको बैठक आयोजना गरिरहनु र IEP तयार गरिरहनु पर्दैन ।

F. अभिभावकीय सहमति कति बेला आवश्यक पर्छ ?

1. प्रारम्भिक मूल्याङ्कन (34 CFR §300.300)

- साधारण नियम: प्रारम्भिक मूल्याङ्कनका लागि सहमति प्रस्तावित कदम बारेको सूचना प्रदान नगरी र **अभिभावकीय सहमति** अन्तर्गतको शीर्षकमा व्याख्या गरे बमोजिम तपाईंको सहमति प्राप्त नगरी तपाईंको LEA ले तपाईंका बच्चा IDEA को खण्ड B अन्तर्गत विशेष शिक्षा र सम्बन्धित सेवाहरू प्राप्त गर्न योग्य छन् कि छैनन् भनेर निर्धारण गर्ने प्रारम्भिक मूल्याङ्कन सञ्चालन गर्न सक्दैन ।

तपाईंको बच्चामा अशक्तता छ कि छैन भनेर निर्धारण गर्ने प्रारम्भिक मूल्याङ्कन सञ्चालन गर्नु अगाडि LEA ले तपाईंको सूचित सहमति प्राप्त गर्न उचित प्रयास गर्नु पर्दछ । तपाईंले प्रारम्भिक मूल्याङ्कनका लागि दिनु भएको सहमतिले LEA लाई तपाईंको बच्चालाई विशेष शिक्षा तथा सम्बन्धित सेवा प्रदान गर्न सुरु गर्ने सहमति प्रदान गर्दैन । यदि तपाईंका बच्चा सामुदायिक विद्यालयमा भर्ना भएका छन् भने वा तपाईं आफ्नो बच्चालाई सामुदायिक विद्यालयमा भर्ना गर्न खोजिरहनु भएको छ भने र तपाईंले प्रारम्भिक मूल्याङ्कनका लागि सहमति प्रदान गर्न अस्वीकार गर्नुभयो वा सहमति प्राप्त गर्ने अनुरोधमा प्रतिक्रिया जनाउन असफल हुनुभयो भने, कानूनअनुसार तपाईंको LEA ले ऐनमा भएको मध्यस्थता तथा उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरीको व्यवस्था प्रयोग गरेर तपाईंको बच्चाको प्रारम्भिक मूल्याङ्कन पूरा गर्न प्रयास गर्नेछ । LEA ले यी परिस्थितिहरूमा तपाईंको बच्चाको मूल्याङ्कन पूरा गर्न नसकेको खण्डमा LEA ले तपाईंको बच्चाको खोजी गर्ने, पहिचान गर्ने र मूल्याङ्कन गर्ने आफ्नो जिम्मेवारी उल्लङ्घन नगरेको मानिँदैन ।

- b. राज्यको संरक्षणमा रहेका विद्यार्थीहरूको प्रारम्भिक मूल्याङ्कनका लागि विशेष नियमहरू Pennsylvania को कानून अन्तर्गत, कुनै बच्चा राज्यको संरक्षणमा रहने छन् भनी निर्धारण गरियो भने, अभिभावकका कहाँ छन् भन्ने कुरा थाहा हुँदैन अथवा राज्यको कानून अनुसार अभिभावकका अधिकारहरू खारेज गरिएको हुन्छ । त्यसकारण, अभिभावक बाहेकका अन्य व्यक्तिले विद्यार्थीको शैक्षिक निर्णय लिनु पर्दछ । त्यसका लागि, एकजना व्यक्ति नियुक्त गरिएको हुन्छ । त्यसैले, नियुक्त गरिएका व्यक्तिबाट प्रारम्भिक मूल्याङ्कनको सहमति प्राप्त गर्नु पर्दछ ।

IDEA मा प्रयोग गरिएको सन्दर्भले अन्य दुई वर्गका बालबालिकाहरूलाई **राज्यको संरक्षणमा रहेका बालबालिका**को रूपमा समेट्छ:

1. फोस्टर आमाबाबु नभएको फोस्टर बालबालिका;
2. राज्यको कानून अनुसार राज्यको संरक्षणमा रहने बालबालिका; वा
3. बाल कल्याण एजेन्सीको संरक्षण रहेका बालबालिका ।

2. विशेष शिक्षामा प्रारम्भिक मूल्याङ्कनका लागि सहमति (34 CFR §300.300)

सेवाहरूका लागि अभिभावकीय सहमति

तपाईंका बच्चालाई पहिलो पटक विशेष शिक्षा तथा सम्बन्धित सेवाहरू प्रदान गर्नु अगाडि LEA ले तपाईंको सूचित सहमति प्राप्त गर्नु पर्दछ । तपाईंका बच्चालाई पहिलो पटक विशेष शिक्षा तथा सम्बन्धित सेवाहरू प्रदान गर्नु अगाडि LEA ले तपाईंको सूचित सहमति प्राप्त गर्न उपयुक्त प्रायास चाल्नु पर्दछ ।

तपाईंले आफ्नो बच्चालाई पहिलो पटक विशेष शिक्षा र सम्बन्धित सेवाहरू प्रदान गर्ने प्रयोजनको लागि आफ्नो सहमति प्रदान गर्ने अनुरोधको जबाफ दिनुभएन भने, वा तपाईंले त्यस्तो सहमति दिन इन्कार गर्नुभयो भने, LEA ले तपाईंको बच्चाको IEP मा सिफारिस गरिएका विशेष शिक्षा तथा सम्बन्धित सेवाहरू प्रदान गर्ने सम्झौता तथा आदेश प्राप्त गर्नका निम्ति प्रक्रियागत सुरक्षा (उदाहरणको लागि, मध्यस्थता, उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी, समाधानको बैठक, वा उचित प्रक्रियासम्बन्धी निष्पक्ष सुनवाई) प्रयोग नगर्न सक्छ ।

तपाईंले आफ्नो बच्चाका लागि विशेष शिक्षा तथा सम्बन्धित सेवाहरू प्राप्त गर्न सुरु गर्ने सहमति दिन इन्कार गर्नुभयो भने, वा त्यस्तो सेवा प्रदान गर्ने अनुरोधको जबाफ दिनुभएन भने र LEA ले तपाईंको बच्चालाई आफूले सहमति प्राप्त गर्न खोजेको विशेष शिक्षा तथा सम्बन्धित सेवा प्रदान गरेन भने, तपाईंको LEA:

1. तपाईंको बच्चालाई ती सेवाहरू प्रदान गर्न विफल भएका कारण LEA ले तपाईंको बच्चालाई FAPE उपलब्ध गराउनु पर्ने जिम्मेवारी उल्लङ्घन गरेको छ भनेर मानिँदैन; र
2. ले तपाईंको सहमति अनुरोध गरिएको विशेष शिक्षा तथा सम्बन्धित सेवाहरूका सम्बन्धमा तपाईंको बच्चाका लागि IEP को बैठक आयोजना गर्नु र IEP तयार गर्नु पर्दैन ।।

3. पुनर्मूल्याङ्कनका लागि सहमति (34 CFR §300.300)

तपाईंको LEA ले तपाईंका बच्चाको पुनर्मूल्याङ्कन पूरा गर्नु अगाडि नै तपाईंको सूचित सहमति प्राप्त गर्नु पर्दछ, जबसम्म LEA ले:

1. तपाईंको बच्चाको पुनर्मूल्याङ्कनका सम्बन्धमा तपाईंको सहमति लिन धेरै प्रयास गर्‍यो भनेर प्रमाणित गर्न सक्दैन ।
2. तपाईंले जबाफ दिनुभएन भनेर प्रमाणित गर्न सक्दैन ।

4. अभिभावकीय सहमति प्राप्त गर्न गरिएको उचित प्रयासको अभिलेखीकरण भनेको के हो ? (34 CFR §300.300)

तपाईंको LEA ले प्रारम्भिक मूल्याङ्कन सञ्चालन गर्न, प्रथम पटक विशेष शिक्षा तथा सम्बन्धित सेवा प्रदान गर्न, पुनर्मूल्याङ्कन सञ्चालन गर्न, र राज्यको संरक्षणमा रहेका बालबालिकाहरूको अभिभावक पत्ता लगाउन, अभिभावकीय सहमति प्राप्त गर्न गरिएको प्रयासको अभिलेख राख्नु पर्दछ । उक्त अभिलेखमा LEA ले सहमति प्राप्त गर्न गरेका निम्न लगायतका प्रयासहरूको अभिलेख राख्नु पर्दछ:

1. गरिएका वा गर्न प्रयत्न गरिएका टेलिफोन कलहरूको तथा ती कलहरूको परिणामको विस्तृत अभिलेख;
2. अभिभावकलाई पठाइएको पत्र तथा प्राप्त गरिएको प्रतिक्रियाको प्रतिलिपि; र
3. • अभिभावकको घर तथा रोजगारी स्थलमा गरिएको भ्रमण तथा ती भ्रमणको परिणामको विस्तृत अभिलेख ।

5. कति बेला मूल्याङ्कनको सम्बन्धमा सहमति आवश्यक पर्दैन ?

LEA ले निम्न अवस्थाहरूमा अभिभावकीय सहमति लिइरहनु पर्दैन:

1. तपाईंको बच्चाको मूल्याङ्कन वा पुनर्मूल्याङ्कनको भागको रूपमा उपलब्ध तथ्याङ्कको पुनरावलोकन गर्नु अघि; वा
2. सबै बालबालिका लागि लिइने कुनै परीक्षा वा अन्य मूल्याङ्कनका लागि अभिभावकबाट सहमति नचाहिने अवस्थामा तपाईंको बच्चाका लागि पनि सबै बालबालिकाका लागि लिइने परीक्षा वा अन्य मूल्याङ्कन सञ्चालन गर्नु अगाडि ।

6. मैले पुनर्मूल्याङ्कनको सहमति दिन इन्कार गरे भने के हुन्छ ?

तपाईंले आफ्नो बच्चाको पुनर्मूल्याङ्कनका लागि सहमति दिन इन्कार गर्नुभयो भने LEA मध्यस्थता, उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी, समाधानको बैठक, उचित प्रक्रियासम्बन्धी निष्पक्ष सुनवाइ प्रयोग गरेर बच्चाको पुनर्मूल्याङ्कन अस्वीकार गर्ने तपाईंको निर्णयलाई उल्टाउन बाध्य हुँदैन । प्रारम्भिक मूल्याङ्कनमा जस्तै, LEA ले यो तरिकाबाट पुनर्मूल्याङ्कन पूरा गर्न स्वीकार गर्यो भने LEA ले IDEA को भाग B को दायित्व पूरा नगरेको मानिँदैन ।

तपाईंले एउटा सेवा वा क्रियाकलापका लागि सहमति दिन इन्कार गर्नु भएको छ भने LEA ले तपाईंको उक्त अस्वीकृति प्रयोग गरेर तपाईंको बच्चाका लागि अन्य सेवा, लाभ, वा क्रियाकालप अस्वीकार गर्न प्रयोग गर्न सक्दैन ।

तपाईंले आफ्नो बच्चालाई आफ्नै खर्चमा निजी विद्यालयमा भर्ना गर्नु भएको छ वा तपाईंले आफ्नो बच्चालाई घरमै पढाइरहनु भएको छ र, तपाईंले आफ्नो बच्चाको प्रारम्भिक मूल्याङ्कन वा आफ्नो बच्चाको प्रारम्भिक मूल्याङ्कनमा सहमति प्रदान गर्नु भएन, वा तपाईंले सहमति माग्ने अनुरोधमा प्रतिक्रिया जनाउन सक्नु भएन भने LEA ले सहमतिलाई निस्तेज पार्ने कार्यविधि (उदाहरणको लागि, मध्यस्थता, उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी, समाधानको बैठक, उचित प्रक्रियासम्बन्धी निष्पक्ष सुनवाइ) प्रयोग नगर्ने सक्छ र तपाईंका बच्चा समतामूलक सेवा (अभिभावकद्वारा निजी विद्यालयमा राखिएका अशक्तता भएका बालबालिकाहरूलाई प्रदान गरिने सेवाहरू) प्राप्त गर्न योग्य छन् भनेर मानिरहनु पर्दैन ।

7. म कुनै मूल्याङ्कनमा सहमत हुन सकिन भने के हुन्छ ?

a. स्वतन्त्र शैक्षिक मूल्याङ्कन (34 CFR §300.502)

1) सामान्य जानकारी

तल व्याख्या गरिए अनुसार, तपाईं LEA ले प्राप्त गरेको बच्चाको मूल्याङ्कनसँग असहमत हुनुहुन्छ भने तपाईंसँग आफ्नो बच्चाको स्वतन्त्र शैक्षिक मूल्याङ्कन (IEE) प्राप्त गर्ने अधिकार हुन्छ । तपाईंले IEE अनुरोध गरेको खण्डमा, LEA ले IEE कहाँ प्राप्त गर्न सकिन्छ र IEE का सम्बन्धमा लागू हुने LEA को मापदण्डको बारेमा तपाईंलाई जानकारी प्रदान गर्नु पर्दछ ।

2) परिभाषाहरू

- a) **स्वतन्त्र शैक्षिक मूल्याङ्कन** भन्नाले बच्चाको शिक्षाको लागि उत्तरदायी नभएको LEA ले काम नलगाएको योग्य परीक्षकले सञ्चालन गरेको परीक्षण तथा जाँच भन्ने बुझिन्छ;
- b) **सार्वजनिक खर्च** भन्नाले कि त LEA ले मूल्याङ्कनको सबै खर्च व्यहोर्छ वा त IDEA को भाग B मा भएको प्रावधान अनुसार तपाईंसँग कुनै शुल्क नलिइ मूल्याङ्कन प्रदान गरिन्छ भनेर सुनिश्चित गर्दछ भन्ने बुझिन्छ । उक्त प्रावधानले IDEA को भाग B का आवश्यकताहरू पूरा गर्न, प्रत्येक राज्यलाई सहयोगको लागि उपलब्ध भएका राज्यका, स्थानीय, वा संघीय तथा निजी श्रोतहरू प्रयोग गर्न अनुमति दिन्छ ।

3) सार्वजनिक खर्चमा मूल्याङ्कन पूरा गर्न पाउने अभिभावकको अधिकार

तपाईं LEA ले प्राप्त गरेको बच्चाको मूल्याङ्कनसँग असहमत हुनुहुन्छ भने तपाईंसँग IEE पूरा गर्न पाउने अधिकार हुन्छ; जुन निम्न सर्तहरूको अधीनमा रहनेछ:

- a) तपाईंले सार्वजनिक खर्चमा आफ्नो बच्चाको IEE अनुरोध गर्नुभयो भने, LEA ले अनावश्यक ढिलासुस्ती नगरी कि त: (a) आफ्नै मूल्याङ्कन उचित छ भनेर प्रमाणित गर्न उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी दायर गर्नु पर्दछ; वा त (b) LEA ले आफ्नै खर्चमा IEE प्रदान गर्नु पर्दछ यदि LEA ले सुनवाइका दौडान अभिभावकले प्राप्त गरेको मूल्याङ्कनले LEA को मापदण्ड पूरा गर्दैन भनेर प्रमाणित गर्न सकेन भने ।

- b) तपाईंको LEA ले सुनवाइ अनुरोध गर्यो र सुनवाइमा तपाईंको बच्चाको सम्बन्धमा LEA ले पूरा गरेको मूल्याङ्कन उपयुक्त छ भन्ने निर्णय दिइयो भने पनि तपाईंसँग सार्वजनिक खर्च नभइ आफ्नै निजी खर्चमा IEE प्राप्त गर्ने अधिकार हुन्छ ।
- c) तपाईंले आफ्नो बच्चाको IEE अनुरोध गर्नुभयो भने, LEA ले तपाईंलाई तपाईं किन LEA ले पूरा गरेको मूल्याङ्कन अस्वीकार गर्नुहुन्छ भनी सोध्न सक्छ । यद्यपि, तपाईंको LEA ले अभिभावकको स्पष्टीकरण नमाग्दा पनि हुन्छ र सार्वजनिक खर्चबाट IEE प्रदान गर्न वा उचित प्रक्रियासम्बन्धी सुनवाइ अनुरोध गरेर LEA को मूल्याङ्कनको बचाउ गर्ने प्रयोजनको लागि उचित प्रक्रिया सम्बन्धी उजुरी दायर गर्न अनुचित रूपले ढिलो गर्न पाउने छैन ।
- d) तपाईंको LEA प्रत्येक पटक तपाईंको बच्चाको मूल्याङ्कन पूरा गरेको समयमा तपाईं सार्वजनिक खर्चमा बच्चाको IEP पूरा गर्न हकदार बन्नुहुन्छ ।
- e) LEA को मापदण्ड
स्वतन्त्र शैक्षिक मूल्याङ्कन सार्वजनिक खर्चमा हुँदा, उक्त मूल्याङ्कनको स्थान तथा मूल्याङ्कनकर्ताको योग्यता सहितका मापदण्डहरू LEA ले मूल्याङ्कन प्रारम्भ गर्न प्रयोग गरेकै मापदण्डहरू जस्तो हुनु पर्दछ (ती मापदण्डहरू तपाईंको IEE को अधिकारसँग मिल्ने हदसम्म) ।
माथि उल्लेख गरिएको मापदण्डहरू बाहेकका अवस्थामा, सहभागी एजेन्सीले सार्वजनिक खर्चमा प्राप्त गरिने IEE का सम्बन्धमा कुनै शर्तहरू वा समयसीमा लागू गर्न पाउने छैन ।

b. अभिभावकले पहल गरेका मूल्याङ्कनहरू

यदि तपाईंले सार्वजनिक खर्चमा IEE प्राप्त गर्नुभयो वा तपाईंले निजी खर्चमा प्राप्त गरेको मूल्याङ्कन LEA लाई प्रदान गर्नुभयो भने:

- 1) तपाईंको LEA ले तपाईंको बच्चाको लागि FAPE प्रावधान गर्ने सम्बन्धमा लिइने कुनै पनि निर्णयमा तपाईंको बच्चाको मूल्याङ्कनको नतिजा स्वीकार गर्नुपर्छ, यदि त्यसले IEE को LEA सम्बन्धी मापदण्ड पूरा गर्छ ।; र
- 2) तपाईं वा तपाईंको LEA ले यो मूल्याङ्कनलाई तपाईंको बच्चासँग सम्बन्धित उचित प्रक्रियाको सुनवाइमा प्रमाणका रूपमा प्रस्तुत गर्न सक्नुहुन्छ ।

c. सुनवाइ अधिकारीद्वारा प्रदान गरिने पुनर्मूल्याङ्कनको अनुरोध

यदि सुनवाइ अधिकृतले उचित प्रक्रियासम्बन्धी सुनवाइको भागका रूपमा तपाईंको बच्चाको IEE अनुरोध गर्छन् भने त्यसको खर्च सार्वजनिक खर्चमा हुनु पर्दछ ।

G. व्यक्तिगत जानकारी खुलासा गर्ने सहमति (34 CFR §300.622)

जानकारी शैक्षिक अभिलेखमा छ र FERPA ले अभिभावकको सहमति नलिइ जानकारी खुलासा गर्न अनुमति नदिएसम्म, सहभागी एजेन्सीहरू बाहेकका अन्य पक्षहरूका कर्मचारीहरूसँग व्यक्तिगत जानकारी खुलासा गर्नु पूर्व तपाईंको सहमति प्राप्त गर्नु पर्दछ । निम्न परिस्थितिमा बाहेक, IDEA को भाग B को आवश्यकता पूरा गर्ने उद्देश्यले एजेन्सीहरूहरूसँग व्यक्तिगत जानकारी खुलासा गर्नु अगाडि तपाईंको सहमति जरुरी पर्दैन ।

ट्रान्जिसन सम्बन्धी सेवा वा सेवाको भुक्तानी प्रदान गरिरहेका सहभागी एजेन्सीहरूका अधिकारीहरूसँग व्यक्तिगत जानकारीको खुलासा गर्नु अघि तपाईंको सहमति वा राज्यको कानून अन्तर्गत वयस्क उमेर पुगेका विद्यार्थीको सहमति आवश्यक हुन्छ ।

तपाईंका बच्चा निजी विद्यालय (आफू बस्ने ठाउँको LEA भन्दा फरक ठाउँको निजी विद्यालय) मा छन्, वा गइरहेका छन् भने निजी विद्यालय रहेको ठाउँको LEA का अधिकारी र तपाईं बस्ने ठाउँ को LEA का अधिकारी बीच तपाईंको व्यक्तिगत जानकारी खुलासा हुनु अघि, तपाईंको सहमति प्राप्त गर्नु आवश्यक हुन्छ ।

II. गोपनीयतासम्बन्धी जानकारी

मेरो बच्चासँग सम्बन्धित गोपनीय जानकारी माथि ककसको पहुँच हुन्छ ? (34 CFR §300.611)

A. परिभाषाहरू

1. तपाईंको बच्चाको गोपनीयताका सम्बन्धमा, निम्न परिभाषा लागू हुन्छ:
  - a. **नष्ट** गर्नु भनेको जानकारीबाट व्यक्तिगत सूचना हटाउनु वा नष्ट गर्नु भने बुझिन्छ ताकी व्यक्ति जानकारी त्यसपछि उपलब्ध नहोस् ।
  - b. **शैक्षिक अभिलेख** भनेको 34 CFR भाग 99 (1974 को Family Educational Rights and Privacy Act , 20 U.S.C. 1232g (FERPA) लाई कार्यान्वयन गर्ने नियमावली) मा परिभाषित गरिएको “शैक्षिक अभिलेख” भित्र पर्ने अभिलेखको प्रकार हो भन्ने बुझिन्छ ।
  - c. **सहभागी एजेन्सी** भन्नाले व्यक्तिगत जानकारी सङ्कलन गर्ने, कायम राख्ने, वा प्रयोग गर्ने कुनै पनि LEA, एजेन्सी, वा संस्था, वा IDEA को भाग B अन्तर्गत सूचना सङ्कलन गरिने LEA, एजेन्सी, वा संस्था हो भन्ने बुझिन्छ ।

B. व्यक्तिगत जानकारी (34 CFR §300.32) भनेको यस्तो जानकारी हो जसमा:

- 1) बच्चा, बच्चाको आमाबाबु, वा परिवारको अन्य सदस्यको नाम हुन्छ;
- 2) तपाईंको बच्चाको ठेगाना हुन्छ;
- 3) व्यक्तिको पहिचान खुलाउने विवरण, जस्तै तपाईंको बच्चाको सामाजिक सुरक्षा नम्बर वा विद्यार्थी नम्बर हुन्छ, **वा**
- 4) उचित निश्चितताको साथमा बच्चाको पहिचान गर्न सम्भव बनाउने व्यक्तिगत विशेषता वा अन्य जानकारीको सूची हुन्छ ।

C. पहुँचका अधिकारहरू (34 CFR §300.613)

a. अभिभावकको पहुँच

LEA ले तपाईंलाई आफ्नो बच्चासँग सम्बन्धित अभिलेख (LEA ले IDEA को भाग B अन्तर्गत सङ्कलन, कायम, वा प्रयोग गरेको तपाईंको बच्चासँग सम्बन्धित अभिलेख) हेर्न र जाँच गर्न दिनु पर्दछ । सहभागी एजेन्सीले अनावश्यक ढिला-सुस्ती नगरी बच्चाको कुनै पनि अभिलेख हेर्ने तथा जाँच गर्ने तपाईंको अनुरोध पालना गर्नु पर्दछ । तपाईंले IEP सँग सम्बन्धित कुनै पनि बैठक अगाडि, वा उचित प्रक्रियासम्बन्धी निष्पक्ष सुनवाई हुनु अगाडि अभिभावकले बच्चाको कुनै पनि अभिलेख हेर्ने र जाँच गर्ने अनुरोध राख्नुभयो भने सहभागी एजेन्सीले कुनै ढिला-सुस्ती नगरी तपाईंलाई त्यस्तो अभिलेख हेर्ने दिनु पर्दछ । सहभागी एजेन्सीले तपाईंलाई तपाईंले अनुरोध बुझाएको 45 दिन भित्र तपाईंको बच्चाको अभिलेख हेर्न र जाँच गर्न दिनु पर्दछ ।

- 1) शैक्षिक अभिलेख हेर्न र जाँच गर्न पाउने तपाईंको अधिकारले निम्न कुराहरूलाई समेट्छ:
- 2) सहभागी एजेन्सीबाट अभिलेखको स्पष्टीकरण तथा व्याख्याको लागि गरिएको उचित अनुरोधको प्रतिक्रिया प्राप्त गर्ने अधिकार;
- 3) अभिलेखको प्रतिलिपि प्राप्त नगरी तपाईं त्यसलाई राम्रोसँग हेर्न र जाँच गर्न सक्नुहुन्न भने, सहभागी एजेन्सीसँग अभिलेखको प्रतिलिपि माग गर्न पाउने अधिकार; **र**
- 4) • अभिभावकको प्रतिनिधिलाई अभिलेखहरूको हेर्न र जाँच लगाउन पाउने अधिकार ।
  - a) जबसम्म सहभागी एजेन्सीले अभिभावकत्व, बिछोड, तथा सम्बन्ध विच्छेद जस्ता कुराहरू समेट्न राज्यका उपयुक्त कानूनले कुनै अभिभावकलाई अभिलेख माथि पहुँच राख्ने अधिकार छैन भन्ने कुराको जानकारी दिँदैन तबसम्म सहभागी एजेन्सीले अभिभावकसँग आफ्नो बच्चाको अभिलेख हेर्ने तथा जाँच गर्ने अधिकार छ भन्ने कुरा मात्र सक्छ ।
  - b) कुनै शैक्षिक अभिलेख **एक बन्दा बढी बालबालिकाहरूको जानकारी** समावेश छ भने, ती बालबालिकाका अभिभावकसँग आफ्नो बच्चासँग सम्बन्धित जानकारी मात्र हेर्न र जाँच गर्न वा आफ्नो बच्चासँग सम्बन्धित जानकारीको बारेमा मात्र सूचित हुन पाउने अधिकार हुन्छ ।
  - c) अनुरोधमा, प्रत्येक सहभागी एजेन्सीले एजेन्सीद्वारा सङ्कलन गरिएको, कायम राखिएको, र प्रयोग गरिएको **शैक्षिक अभिलेखहरूको प्रकार र स्थानको सूची** प्रदान गर्नु पर्दछ ।

b. अन्य अनुमतिप्राप्त पहुँच (34 CFR §300.614)

प्रत्येक सहभागी एजेन्सीले IDEA को भाग C वा भाग B अन्तर्गत सङ्कलन, कायम, र प्रयोग गरिएको शैक्षिक अभिलेखमाथिको पहुँच राख्ने व्यक्ति (अभिभावक तथा सहभागी एजेन्सीका अनुमतिप्राप्त कर्मचारी बाहेकका व्यक्तिको) को नाम, पहुँच प्रदान गरिएको मिति तथा ती व्यक्तिलाई अभिलेख प्रयोग गर्न दिइनुको प्रयोजन सहितका उपरोक्त अभिलेखमाथिको पहुँच राख्ने व्यक्तिको अभिलेख राख्नेछ ।

D. शुल्क

सहभागी एजेन्सीले शुल्क लिने कुराले तपाईंलाई अभिलेख हेर्न तथा जाँच गर्न पाउने अधिकारको अभ्यास गर्नबाट तपाईंलाई वञ्चित गर्दैन सहभागी एजेन्सीले अभिभावकका लागि तयार गरिने शिक्षा अभिलेखको प्रतिलिपिको लागि शुल्क (34 CFR §300.617) लिन सक्छ ।

सहभागी एजेन्सीले IDEA को भाग B अन्तर्गत अभिलेखमा सूचना खोजे वा प्राप्त गरे बापत कुनै शुल्क लिन पाउने छैन ।

E. अभिभावकको अनुरोधमा अभिलेखको परिमार्जन (34 CFR §300.618)

तपाईंलाई IDEA अन्तर्गत सङ्कलन, कायम, वा प्रयोग गरिएको शिक्षा अभिलेखमा भएको सूचना गलत वा भ्रमपूर्ण छ वा त्यसले आफ्नो बच्चाको गोपनीयता वा अन्य अधिकारहरू हनन गर्छ जस्तो लाग्छ भने जस्तो लाग्छ भने तपाईंले उक्त सूचना कायम गर्ने सहभागी एजेन्सीलाई सूचना परिमार्जन गर्न लगाउन सक्नुहुन्छ ।

सहभागी एजेन्सीले अनुरोध प्राप्त भएको उचित समयावधि भित्र अभिभावकको अनुरोध अनुसार उक्त सूचना संशोधन गर्ने वा नगर्ने भन्ने कुराको निर्णय गर्नेछ ।

सहभागी एजेन्सीले अनुरोध अनुसार उक्त सूचना संशोधन गर्न अस्वीकार इन्कार गरेमा यसले तपाईंको अस्वीकृतिको बारेमा र यस विषयका सम्बन्धमा अभिभावकसँग सुनवाइ अनुरोध गर्न पाउने अधिकार हुन्छ भन्ने बारेमा जानकारी दिनु पर्छ ।

F. अभिलेखका सम्बन्धमा सुनवाइ अनुरोध गर्न पाउने अधिकार (34 CFR §300.619)

अनुरोध गरिएको खण्डमा LEA ले शैक्षिक अभिलेखमा रहेको सूचना गलत वा भ्रामक वा बच्चाको गोपनीयता वा अन्य

अधिकारको हनन गर्ने खालको छैन भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्न अभिभावकलाई शैक्षिक अभिलेखमा रहेको सूचना परिवर्तन गर्ने प्रयोजनका लागि सुनवाइको अवसर प्रदान गर्ने छ ।

a. सुनवाइसम्बन्धी कार्यविधि (34 CFR §300.621)

शैक्षिक अभिलेखमा भएको जानकारी परिवर्तन गर्ने सुनवाइ 1974 को Family Educational Rights and Privacy Act, 20 U.S.C. खण्ड 1233g (FERPA) अन्तर्गत भएको त्यस्तो सुनवाइको निम्न कार्यविधि अनुसार सञ्चालन गरिनु पर्दछ ।

- 1) सुनवाइ माग गर्ने अभिभावक वा योग्य विद्यार्थीको अनुरोध प्राप्त गरेपछि, शैक्षिक निकाय वा संस्थाले उपयुक्त समय भित्र सुनवाइ सञ्चालन गर्नेछ ।
- 2) शैक्षिक निकाय वा संस्थाले सुनवाइ अगाडि (उपयुक्त समय दिएर) अभिभावक वा योग्य विद्यार्थीलाई सुनवाइको मिति, समय, र स्थानको बारेमा सूचना प्रदान गर्नेछ ।
- 3) सुनवाइको निर्णयमा प्रत्यक्ष स्वार्थ नजोडिएका व्यक्ति (शैक्षिक निकाय वा संस्थाका अधिकारी सहित) ले सुनवाइ सञ्चालन गर्न सक्छन् ।
- 4) शैक्षिक निकाय वा संस्थाले अभिभावक वा योग्य विद्यार्थीलाई शैक्षिक अभिलेखमा भएको सूचना गलत वा भ्रामक छ वा

यसले विद्यार्थीको गोपनीयता भङ्ग गर्छ भन्ने आधारमा शैक्षिक अभिलेखमा भएको जानकारी परिवर्तन गर्नका निम्ति प्रमाण प्रस्तुत गर्न पूरा र निष्पक्ष अवसर प्रदान गर्नेछ । अभिभावक वा योग्य विद्यार्थीले आफ्नै खर्चमा वकिल सहित निम्न मध्ये कुनै एक व्यक्तिको सहयोग प्राप्त गर्न सक्छन् वा ती व्यक्तिलाई आफ्नो प्रतिनिधित्व गर्न लगाउन सक्छन् ।

- 5) शैक्षिक निकाय वा संस्थाले सुनवाइ सकिएको उपयुक्त समय भित्र लिखित रूपमा सुनवाइको निर्णय दिनेछ ।
- 6) सुनवाइमा प्रस्तुत गरिएको प्रमाणको आधारमा मात्र निर्णय लिइनु पर्दछ, र उक्त निर्णयमा प्रमाण तथा निर्णय लिनु पर्ने कारणहरूको सारांश समावेश गर्नु पर्दछ ।

b. सुनवाइको नतिजा (34 CFR §300.620)

सुनवाइको परिणाम स्वरूप, सहभागी एजेन्सीले शैक्षिक अभिलेखमा रहेको सूचना गलत वा भ्रामक वा बच्चाको गोपनीयता वा अन्य अधिकारको हनन गर्ने खालको छ भन्ने निर्णय गरेमा त्यसले सोही बमोजिम उक्त सूचनाको संशोधन गर्नु पर्दछ तथा अभिभावकलाई यस्तो संशोधनको बारेमा लिखित जानकारी प्रदान गर्नु पर्दछ । सुनवाइको परिणाम स्वरूप, सहभागी एजेन्सीले शैक्षिक अभिलेखमा रहेको सूचना गलत वा भ्रामक वा बच्चाको गोपनीयता वा अन्य अधिकारको हनन गर्ने खालको छैन भन्ने निर्णय गरेमा तपाईं सहभागी एजेन्सीको निर्णयमा प्रतिक्रिया जनाउँदै वा सहभागी एजेन्सीको निर्णयमा असहमत हुने कारणहरू खुलाउँदै अभिलेखमा एउटा विवरण राख्न सक्नुहुन्छ ।

तपाईंको बच्चाको अभिलेखमा राखिएको स्पष्टीकरण;

1. जबसम्म अभिलेख वा विवादित भाग सहभागी एजेन्सीद्वारा कायम गरिन्छ तबसम्म सार्वजनिक संस्थाद्वारा बच्चाको

अभिलेख खण्डको रूपमा कायम भएको हुनुपर्छ; र

2. सहभागी एजेन्सीले कुनै पक्षसँग तपाईंको बच्चाको अभिलेख वा अभिलेखको विवादित खण्ड खुलासा गरेको खण्डमा, उक्त स्पष्टीकरण पनि खुलासा गरिनु पर्दछ ।

c. सुरक्षाहरू (34 CFR §300.623)

प्रत्येक सहभागी एजेन्सीले संकलन, भण्डारण, खुलासा तथा नष्ट गर्ने चरणमा व्यक्तिगत सूचनाको गोपनीयताको सुरक्षा गर्नु पर्दछ ।

सहभागी एजेन्सीका एकजना अधिकारी व्यक्तिगत जानकारीको गोपनीयतालाई संरक्षण गर्न उत्तरदायी हुन्छन् ।

व्यक्तिगत जानकारी संकलन वा प्रयोग गर्ने व्यक्तिहरूले IDEA को भाग B तथा FERPA अन्तर्गत समेटिने व्यक्तिगत जानकारीको गोपनीयता सम्बन्धी राज्यका नीति तथा पद्धतिहरूको बारेमा तालीम प्राप्त गर्नु पर्दछ ।

प्रत्येक सहभागी एजेन्सीले, सार्वजनिक निरीक्षणको लागि, व्यक्तिगत जानकारीमाथि पहुँच भएका संस्था भित्रका कर्मचारीहरूको नाम तथा पदको वर्तमान सूचि राख्नु पर्दछ ।

d. जानकारी नष्ट गर्ने व्यवस्था (34 CFR §300.624)

संकलन, कायम वा प्रयोग गरिएको व्यक्तिगत जानकारी तपाईंको बच्चालाई शैक्षिक सेवाहरू प्रदान गर्न आवश्यक पर्न छोडेपछि, सहभागी एजेन्सीले तपाईंलाई त्यसको बारेमा जानकारी गराउनु पर्दछ र तपाईंको अनुरोधमा त्यस्तो जानकारी नष्ट गरिनु पर्दछ ।

यद्यपि बच्चाको नाम, ठेगाना, टेलिफोन नम्बर,

ग्रेड, हाजिरी अभिलेख, सहभागी भएका कक्षाहरू, पास भएका ग्रेडको स्तर, पास भएको सालको स्थायी अभिलेख जति पनि समयसम्म राख्न सकिन्छ ।

III. राज्यको उजुरी प्रक्रिया (34 CFR §§300.151-153)

A. उचित प्रक्रियासम्बन्धी सुनवाइ र राज्यको उजुरी प्रक्रिया बीचको भिन्नता

IDEA को भाग B का यहाँ उल्लेख नियमावलीहरूले राज्यको उजुरी तथा उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी तथा सुनवाइको प्रक्रियालाई छुट्याउँछ । तल वर्णन गरिए झैं, कुनै व्यक्तिलाई LEA, राज्यको शैक्षिक निकाय, वा अन्य प्रकारको कुनै पनि एजेन्सीले भाग B को व्यवस्था उल्लङ्घन गरेको छ जस्तो लाग्छ भने, ती व्यक्तिले आरोप लगाउँदै राज्यसम्बन्धी उजुरी दायर गर्न सक्छन् । अभिभावक वा LEA ले मात्र अपाङ्गता भएको कुनै बच्चाको पहिचान, मूल्याङ्कन, वा शैक्षिक प्लेसमेन्ट, वा बच्चाको लागि FAPE को व्यवस्थासँग सम्बन्ध राख्ने जुन सुकै मुद्दालाई लिएर उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी दायर गर्न सक्छन् । उचित तवरले समयसीमा थप गरेको अवस्थामा बाहेक कर्मचारीले सामान्यतया 60 दिनभित्र राज्यसम्बन्धी

उजुरी समाधान गर्नु पर्दछ । सुनवाइ अधिकृतले LEA को अनुरोधमा समयसीमालाई लम्ब्याउन अनुमति नदिँदासम्म, सुनवाइ अधिकृतले समाधान प्रक्रिया अन्तर्गतको शीर्षकमा व्याख्या गरिए अनुसार, समाधान अवधिको सकिए पछिको 45 दिन भित्र उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरीको सुनवाइ गरेर र लिखित सूचना जारी गर्नु पर्दछ । राज्यसम्बन्धी उजुरी वा उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरीको प्रक्रियाको बारेमा तल विस्तृतमा वर्णन गरिएको छः

B. म कसरी राज्यसम्बन्धी उजुरी दायर गर्न सक्छु ? (34 CFR §300.153)

कुनै संस्था वा व्यक्तिले राज्यसम्बन्धी लिखित (हस्ताक्षर गरेर) उजुरी दायर गर्न सक्छन् ।

राज्य उजुरीले अनिवार्य रूपमा निम्न कुराहरूलाई समेट्नु पर्दछः

1. LEA वा अन्य सार्वजनिक संस्थाले संघीय वा राज्यको कानून वा नियमावलीको आवश्यकताको उल्लंघन गरेको छ भनेर खुलाउने विवरण;
2. उक्त विवरण आधारित रहेका तथ्यहरू;
3. उजुरीकर्ताको हस्ताक्षर तथा सम्पर्क सूचना; र
4. निश्चित विद्यार्थीका सम्बन्धका भएको उल्लङ्घनको आरोप लगाइएको हो भने, बच्चाको नाम तथा बच्चा बस्ने ठाउँको ठेगाना;
5. बच्चा जाने विद्यालयको नाम;
6. घरविहीन बच्चा वा युवाको सन्दर्भमा बच्चाको उपलब्ध सम्पर्क विवरण र सो बच्चा पढ्ने विद्यालयको नाम;
7. समस्यासँग सम्बन्धित तथ्यहरू सहित बच्चाको समस्याको प्रकारको विवरण;
र
8. राज्य उजुरी दायर गरिँदाको बखत उक्त उजुरी दायर गर्ने पक्षलाई ज्ञात र उपलब्ध भएसम्मको समस्याको प्रस्तावित समाधान ।

राज्यको उजुरीसम्बन्धी कार्यविधिको कार्यान्वयनको शीर्षक अन्तर्गत व्याख्या गरिए अनुसार, राज्यसम्बन्धी उजुरीले उजुरी प्राप्त भएको बढीमा एक वर्ष अगाडि भएको उल्लंघनको घटनाको बारेमा आरोप लगाउनु पर्छ ।

राज्यसम्बन्धी उजुरी दायर गरिरहेको पक्षले राज्यको शैक्षिक निकायमा उजुरी दायर गरेको समयमा उजुरीको एउटा प्रतिलिपि बच्चालाई सेवा प्रदान गर्ने LEA लाई वा अन्य सार्वजनिक एजेन्सीलाई पठाउनु पर्दछ ।

उजुरी पठाउने ठेगाना तल प्रदान गरिएको छः

Chief, Division of Compliance, Monitoring and Planning
Bureau of Special Education
Pennsylvania Department of Education
333 Market Street, 7th Floor Harrisburg, PA
17126-0333

a. कार्यविधि

1) उजुरी दायर गरेपछि निम्न प्रयोजनको लागि प्रदान गरिने 60 दिनको समयसीमा:

1. राज्यको शैक्षिक निकायले छानबिन आवश्यक छ भनेर निर्धारण गरेको खण्डमा स्वतन्त्र स्थलगत छानबिन सञ्चालन गर्न;

2. उजुरीकर्तालाई उजुरीमा भएको आरोपका सम्बन्धमा मौखिक वा लिखित रूपमा थप जानकारी प्रदान गर्ने अवसर प्रदान गर्न;
  3. LEA वा अन्य सार्वजनिक एजेन्सीलाई उजुरीमा प्रतिक्रिया दिने र **न्यूनतम रूपमा** निम्न काम पूरा गर्ने अवसर प्रदान गर्न; (a) एजेन्सीको छनौटको आधारमा उजुरी समाधान गर्ने प्रस्ताव ल्याउन; र (b) उजुरी दायर गरेका अभिभावक तथा एजेन्सीलाई ऐच्छिक रूपमा मध्यस्थतामा सहभागी हुने अवसर प्रदान गर्न
  4. सबै सान्दर्भिक जानकारी पुनरावलोकन गर्न र LEA वा अन्य सार्वजनिक एजेन्सीले IDEA को भाग B मा भएको प्रावधान उल्लङ्घन गरेको छ कि छैन भनेर स्वतन्त्र निर्णय लिन; र
  5. उजुरीकर्तालाई लिखित निर्णय प्रदान गर्न जसले उजुरीमा भएको प्रत्येक आरोपलाई सम्बोधन गर्छ र जसमा निम्न कुरा समावेश हुन्छ: (a) तथ्यहरूको जाँचको परिणाम तथा निष्कर्ष; र (b) राज्यको शैक्षिक निकायले किन उक्त निर्णय लियो भन्ने कारण ।
- 2) समय विस्तार; अन्तिम निर्णय; कार्यान्वयन**
- a) निम्न अवस्थामा मात्रै 60 दिनको समयसीमालाई लम्ब्याउने अनुमति दिन सकिन्छ; (a) कुनै विशेष उजुरीको सन्दर्भमा असाधारण परिस्थितिहरू आएमा; वा (b) संलग्न अभिभावक र LEA वा अन्य सार्वजनिक संस्था ऐच्छिक रूपले मध्यस्थता वा विवाद समाधानको वैकल्पिक माध्यमहरू प्रयोग गर्न समय बढाउन राजी भएमा (राज्यमा यो व्यवस्था उपलब्ध भएमा) ।
  - b) राज्यको शैक्षिक निकायको अन्तिम निर्णयमा कार्यविधिको प्रभावकारी कार्यान्वयन (आवश्यक परेको खण्डमा) र साथै निम्न कुराहरू समावेश गरिनेछ; (a) प्राविधिक सहायताका क्रियाकलापहरू; (b) मोलमोलाइ ; र (c) निर्णय पालना गर्न सुधारात्मक कारबाहीहरू ।
- 3) उपयुक्त सेवाहरू अस्वीकृत हुँदा अपनाइने उपायहरू**
- राज्यसम्बन्धी उजुरी समाधान गर्दा, राज्यको शैक्षिक निकायले उचित सेवाहरू प्रदान गर्ने विफलताको बारेमा पत्ता लगाएको समयमा, राज्यको शैक्षिक निकायले निम्न कुराहरूको सम्बोधन गर्नुपर्छ:
- a) बच्चाका आवश्यकताहरूको सम्बोधन गर्नका लागि उपयुक्त रहेको सुधारात्मक कार्य सहित उचित सेवाहरू उपलब्ध गराउने विफलता; र
  - b) अशक्तताहरू भएका सबै बालबालिकाहरूका लागि भविष्यका सेवाहरूको उपयुक्त प्रावधान ।
- 4) राज्यसम्बन्धी उजुरी र उचित प्रक्रियासम्बन्धी सुनुवाइ**
- राज्यले उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरीको विषय बनेको विषयकै सम्बन्धमा राज्यसम्बन्धी लिखित उजुरी प्राप्त गरेको खण्डमा (उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी दायर गर्ने तरिकाको शीर्षक अन्तर्गत व्याख्या गरिए अनुसार), वा राज्यसम्बन्धी उजुरीमा त्यस्तो सुनुवाइको एक वा बढी भागसँग सम्बन्धित विषयहरू भएको खण्डमा, राज्यले सुनुवाइ नसकिएसम्म उचित प्रक्रियासम्बन्धी सुनुवाइमा सम्बोधन भइरहेको त्यस्तो उजुरी वा राज्यसम्बन्धी उजुरीको भागलाई बेग्लै राख्नु पर्दछ । उचित प्रक्रियासम्बन्धी सुनुवाइको विषयको अंश नबनेको राज्यसम्बन्धी उजुरी माथि उल्लेख गरिएको समयसीमा र कार्यविधि प्रयोग गरेर समाधान गर्नु पर्दछ । उही पक्षहरू संलग्न भएको उचित प्रक्रियासम्बन्धी सुनुवाइमा राज्यसम्बन्धी उजुरीमा उठाइएको कुनै विषयको बारेमा निर्णय लिइ सकिएको छ भने, उचित प्रक्रियासम्बन्धी सुनुवाइको निर्णय राज्यसम्बन्धी उजुरीको उक्त विषयमा पनि लागू हुन्छ र राज्यको शैक्षिक निकायले उजुरीकर्तालाई यस बारेमा जानकारी गराउनु पर्दछ ।
- कुनै व्यक्तिले LEA वा सार्वजनिक निकाय उचित प्रक्रियासम्बन्धी सुनुवाइको निर्णय कार्यान्वयन गर्न विफल भयो भनेर आरोप लगाउँदै उजुरी दायर गरे भने राज्यको शैक्षिक निकायले माथि उल्लेखित कार्यविधिहरू बमोजिम उक्त उजुरी समाधान गर्नु पर्दछ ।

IV. उचित प्रक्रियाको उजुरी प्रक्रिया

A. म कसरी उचित प्रक्रियासम्बन्धी सुनुवाइ अनुरोध गर्न सक्छु?

1. उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी दायर गर्ने तरिका (34 CFR

§300.507) सामान्य जानकारी

तपाईं वा LEA ले तपाईंको बच्चाको पहिचान, मूल्याङ्कन वा शैक्षिक प्लेसमेन्ट आरम्भ वा परिवर्तन गर्ने प्रस्ताव वा नामन्जुरीसँग सम्बन्धित कुनै पनि विषय वा तपाईंको बच्चाको FAPE को प्रावधानका सम्बन्धमा उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी दायर गर्न सक्नुहुन्छ वा सक्छ ।

उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरीमा तपाईं वा LEA लाई उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरीको आधार निर्माण गर्ने आरोपित कार्यको बारेमा थाहा भएको वा थाहा भएको हुनुपर्ने मितिदेखि दुई वर्षभित्र पहिला गरिएको उल्लङ्घनको आरोप लगाउनुपर्छ ।

यदि तपाईं समयसीमा भित्रमा उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी दायर गर्न सक्नुहुन्न भने निम्न अवस्थामा माथिको समयसीमा तपाईंमा लागू हुँदैन:

1. LEA ले यसले उजुरीमा पहिचान गरिएका विवादहरूको समाधान गरेको थियो भनेर गलत दाबी गर्यो भने; वा
2. LEA ले IDEA को भाग B अन्तर्गत तपाईंलाई उपलब्ध गराउन आवश्यक रहेको जानकारी दिएन भने ।

अभिभावकको लागि जानकारी

LEA ले तपाईंले जानकारी अनुरोध गरेमा वा तपाईं वा LEA ले उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी दायर गरेमा तपाईंलाई आफ्नो क्षेत्रमा उपलब्ध निःशुल्क वा न्यून खर्च लाग्ने कानुनी सेवा र अन्य सम्बन्धित सेवाको बारेमा सूचित गर्नुपर्छ ।

B. उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरीको सामाग्री (34 CFR §300.508)

1. सामान्य जानकारी

सुनुवाइ अनुरोध गर्नको लागि, तपाईं वा LEA (वा तपाईंको वकिल वा LEA को वकिल) ले अर्को पक्षलाई उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी पेश गर्नुपर्छ । त्यो उजुरीमा तल सूचीबद्ध गरिएका सबै सामग्री समावेश हुनुपर्छ र त्यसलाई गोपनीय राखिनुपर्छ । तपाईं वा LEA - जोसुकैले उजुरी दायर गरेको भए पनि, उजुरी दायर गरेको समयमा - अर्को पक्षलाई उजुरीको एक प्रतिलिपि प्रदान गर्नु पर्दछ र त्यसको अर्को प्रतिलिपि विवाद समाधानको कार्यालय (ODR) मा दायर गर्नु पर्छ ।

2. उजुरीको सामाग्री

उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरीमा निम्न कुराहरू समेट्नु पर्दछ:

- a. बच्चाको नाम;
- b. बच्चाको निवासको ठेगाना;
- c. बच्चाको विद्यालयको नाम;
- d. यदि बच्चा घरविहीन बच्चा वा युवा हुन् भने, बच्चाको सम्पर्क जानकारी र बच्चाको विद्यालयको नाम;
- e. समस्यासँग सम्बन्धित तथ्यहरू सहित बच्चाको प्रस्तावित वा अस्वीकृत कारबाहीसँग सम्बन्धित समस्याको प्रकृतिको विवरण र
- f. तपाईं वा LEA लाई उक्त समयमा थाहा र उपलब्ध भएको हदसम्म समस्याको प्रस्तावित समाधान ।

3. उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरीको सुनुवाइ अगाडि आवश्यक पर्ने सूचना

तपाईं वा LEA (वा तपाईंको वकिल वा LEA को वकिल) ले माथि सूचीबद्ध गरिएका जानकारी समावेश गर्ने उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी दायर नगर्दासम्म तपाईं वा LEA उचित प्रक्रियासम्बन्धी सुनुवाइमा सहभागी हुन सक्नुहुन्न वा सक्दैन ।

4. उजुरीको पर्याप्तता

उचित प्रक्रियासम्बन्धी सुनुवाइलाई अगाडि बढाउनको लागि, उजुरी पर्याप्त भएको मानिनुपर्छ । उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी प्राप्त गर्ने पक्ष (तपाईं वा LEA) ले सुनुवाइ अधिकृत र अन्य पक्षलाई उजुरीले उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरीका माथि उल्लेखित आवश्यकताहरू पूरा गर्दैन भनेर लिखित रूपमा जानकारी नगराएसम्म,

उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी पर्याप्त भएको (माथि उल्लेख गरिएको उजुरीका आवश्यकताहरू पूरा गर्छ भन्ने) मानिनेछ ।

प्राप्त गर्ने पक्ष (तपाईं वा LEA) ले उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी अपर्याप्त मानेको सूचना प्राप्त गरेको पाँच दिन भित्रमा, सुनवाइ अधिकृतले उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरीमा माथि सूचीबद्ध गरिएका आवश्यकताहरू पूरा भएका छन् वा छैनन् भनी निर्णय गरी तपाईं र LEA लाई तुरुन्तै लिखित रूपमा सूचित गर्नुपर्छ ।

5. उजुरीको संशोधन

तपाईं वा LEA ले निम्न अवस्थामा मात्र उजुरीमा परिवर्तनहरू गर्न सक्नुहुन्छ वा सक्छ:

- अर्को पक्षले लिखित रूपमा परिवर्तनहरू स्वीकार गरेमा र अर्को पक्षलाई तल व्याख्या गरिएको समाधान बैठक मार्फत उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरीलाई समाधान गर्ने अवसर दिइएमा; वा
- कुनै पनि समयमा तर उचित प्रक्रियाको सुनुवाइ सुरु हुनु भन्दा पाँच दिन अगाडि नै सुनवाइ अधिकृतले परिवर्तनहरूको अनुमति प्रदान गरेमा ।

यदि उजुरी गर्ने पक्ष (तपाईं वा LEA) ले उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरीमा परिवर्तनहरू गरेमा, समाधान बैठकको समयसीमा (उजुरी प्राप्त गरेको 15 दिन भित्रमा) र समाधानको समयावधि (उजुरी प्राप्त गरेको 30 दिन भित्रमा) संशोधन गरिएको उजुरी दायर गरेको मितिबाट फेरि सुरु हुन्छ ।

6. उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरीमा LEA को प्रतिक्रिया

यदि LEA ले पूर्व लिखित सूचनाको शीर्षक अन्तर्गत व्याख्या गरिए अनुसार, तपाईंलाई उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरीमा समावेश रहेको विषयवस्तुका सम्बन्धमा पूर्व लिखित सूचना पठाएको छैन भने, LEA ले उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी प्राप्त गरेको 10 दिन भित्रमा तपाईंलाई निम्न कुराहरू समावेश गरेको प्रतिक्रिया पठाउनुपर्छ:

- LEA ले उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरीमा उठाइएको कदम किन प्रस्ताव गरेको वा अस्वीकार गरेको भन्ने कुराको व्याख्या ;
- तपाईंको बच्चाको IEP टोलीले विचार गरेका अन्य विकल्पहरू र ती विकल्पहरू अस्वीकार गरिनुका कारणहरूको विवरण;
- LEA ले कुन मूल्याङ्कन कार्यविधि, मूल्याङ्कन, रेकर्ड वा रिपोर्टको आधारमा कदम प्रस्ताव वा अस्वीकार गरेको हो, ती सबैको विवरण; र
- LEA ले प्रस्ताव वा अस्वीकार गरेको कदमसँग सम्बन्धित रहेका अन्य कारकहरूको विवरण ।

माथिका 1-4 का बुँदाहरूमा जानकारी उपलब्ध गर्नलाई LEA लाई तपाईंको उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी अपर्याप्त रहेको दाबी गर्नबाट रोक्न सक्दैन ।

7. उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरीमा अन्य पक्षको प्रतिक्रिया

उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरीमा LEA को प्रतिक्रिया को उप-शीर्षक अन्तर्गत माथि भर्खरै उल्लेख गरिएअनुसार बाहेक, उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी प्राप्त गर्ने पक्षले उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरीमा उजुरी प्राप्त गरेको 10 दिन भित्रमा प्रतिक्रिया जनाउनुपर्छ र अर्को पक्षलाई उजुरीमा भएका समस्याहरूलाई सम्बोधन गर्ने प्रतिक्रिया पठाउनुपर्छ ।

C. समाधान प्रक्रिया (34 CFR §300.510)

1. समाधानको बैठक

तपाईंको उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरीको सूचना प्राप्त भएको 15 दिन भित्रमा र उचित प्रक्रियासम्बन्धी सुनुवाइ सुरु हुनुअघि, LEA ले तपाईं र सम्बन्धित सदस्य वा तपाईंको उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरीमा पहिचान गरिएको तथ्यको बारेमा ज्ञान भएका IEP टोलीका सदस्यहरूसँग बैठक आयोजन गर्नुपर्छ । बैठकले:

- LEA को पक्षमा निर्णय लिने अधिकार भएका LEA का प्रतिनिधिलाई समावेश गर्नुपर्छ; र
- तपाईंलाई वकिलद्वारा साथ नदिँदासम्म LEA को वकिललाई समावेश नगर्न सक्छ । तपाईं र LEA ले बैठकमा उपस्थित हुनको लागि IEP टोलीका सम्बन्धित सदस्यहरू निर्धारण गर्नुहुन्छ वा गर्छ बैठकको उद्देश्य भनेको

- तपाईंलाई उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी र उजुरीको आधार निर्माण गर्ने तथ्यहरूको बारेमा छलफल गर्ने अवसर प्रदान गर्नु हो, ताकी LEA ले विवाद समाधान गर्ने अवसर प्राप्त गर्न सकोस् ।
- c. समाधान बैठक निम्न अवस्थाहरूमा आवश्यक हुँदैन:
- 1) तपाईं र LEA ले लिखित रूपमा बैठक सञ्चालन नगर्ने सहमति जनाएमा वा
  - 2) तपाईं र LEA ले मध्यस्थता को शीर्षक अन्तर्गत व्याख्या गरिए अनुसार,

मध्यस्थता प्रक्रिया प्रयोग गर्न सहमति जनाएमा ।

2. समाधान अवधि

यदि LEA ले उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी प्राप्त भएको 30 दिन भित्रमा (समाधान प्रक्रियाको समयावधिमा) तपाईंको चित्त नबुझाइ उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी समाधान गरेको छैन भने, उचित प्रक्रियासम्बन्धी सुनुवाइ हुन सक्छ ।

अन्तिम निर्णय जारी गर्ने 45 दिनको समयसीमा तल व्याख्या गरिए अनुसार 30 दिनको समाधान अवधि अन्त्य भएपछि (30 दिने समाधान अवधिमा गरिएको परिमार्जनको अपवादमा बाहेक) सुरु हुन्छ ।

तपाईं र LEA दुवैले समाधान प्रक्रिया अस्वीकार गर्न वा मध्यस्थता प्रयोग गर्न सहमति जनाएको अवस्थामा बाहेक, तपाईं बैठकमा सहभागी हुन सहमत नभएसम्म बैठकमा सहभागी हुने तपाईंको विफलताले समाधान प्रक्रिया र उचित प्रक्रियाको सुनुवाइको समयसीमालाई लम्ब्याउँछ । उचित प्रयासहरू गरेपछि, र उक्त प्रयासहरूको प्रमाण पेश गरेपछि, LEA समाधान बैठकमा तपाईंको सहभागिता प्राप्त गर्न सक्षम हुँदैन भने, LEA ले 30 दिनको समाधान अवधिको अन्तिममा सुनुवाइ अधिकृतलाई तपाईंको उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी खारेज गर्न अनुरोध गर्न सक्छ ।

उक्त प्रयासहरूको लिखित प्रमाणमा आपसी रूपमा सहमति जनाइएको समय र स्थान प्रबन्ध गर्न LEA द्वारा;

1. गरिएका वा गर्न प्रयत्न गरिएका टेलिफोन कलहरूको तथा ती कलहरूको परिणामको विस्तृत अभिलेख;
2. तपाईंलाई पठाइएको पत्राचार र प्राप्त गरिएको कुनै पनि प्रतिक्रियाको प्रतिलिपि; र
3. तपाईंको घर वा रोजगारको स्थानमा गरिएका भेटहरूका विस्तृत रेकर्ड र ती भेटहरूका नतिजाहरू ।

यदि LEA तपाईंको उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरीको सूचना प्राप्त गरेको 15 दिन भित्रमा समाधान बैठक आयोजन गर्न असफल भएमा वा समाधान बैठकमा सहभागी हुन असफल भएमा, तपाईं सुनुवाइ अधिकृतलाई 45 दिनको समयसीमा (उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरीको समयसीमा) सुरु गर्न आदेश दिन अनुरोध गर्न सक्नुहुन्छ ।

3. 30 दिनको समाधान अवधिका समायोजनहरू

यदि तपाईं र LEA ले लिखित रूपमा समाधान बैठक अस्वीकार गर्न सहमति जनाएमा, त्यसको भोलि पल्टबाट उचित प्रक्रियासम्बन्धी सुनुवाइको 45 दिनको समयसीमा सुरु हुन्छ ।

मध्यस्थता वा समाधान बैठकको सुरुवातपछि र 30 दिनको समाधान अवधिअघि, यदि तपाईं र LEA ले लिखित रूपमा कुनै पनि सम्झौता गर्न सम्भव छैन भनी सहमति जनाएमा, त्यसको भोलि पल्टबाट उचित प्रक्रियासम्बन्धी सुनुवाइको 45 दिनको समयसीमा सुरु हुन्छ ।

यदि तपाईं र LEA ले मध्यस्थता प्रक्रिया प्रयोग गर्न सहमति जनाएमा, 30 दिनको समाधान अवधिको अन्त्यमा, दुवै पक्षहरूले लिखित रूपमा सहमति जनाएर सम्झौतामा नपुग्दासम्म मध्यस्थता जारी राख्न सक्छन् । यद्यपि, यदि तपाईं वा LEA मध्यस्थता प्रक्रियाबाट निस्किएको खण्डमा, त्यसपछि भोलि पल्टबाट उचित प्रक्रियासम्बन्धी सुनुवाइको 45 दिनको समयसीमा सुरु हुन्छ ।

4. समाधानको लिखित सम्झौता

यदि समाधान बैठकमा विवादको समाधानमा पुगिन्छ भने, तपाईं र LEA कानुनी रूपमा बाध्यकारी सम्झौतामा प्रवेश गर्नुपर्छ जसमा:

- a. तपाईं र LEA का अधिकारप्राप्त प्रतिनिधिले हस्ताक्षर गर्छन्; र
- b. सम्झौताको समीक्षा अवधि हुन्छ - यदि तपाईं र LEA समाधान बैठकको नतिजाको रूपमा सम्झौतामा प्रवेश गरेमा, कुनै एक पक्ष (तपाईं वा LEA) ले तपाईं र LEA ले सम्झौतामा हस्ताक्षर गरेको समयको 3 दिन भित्रमा सम्झौता त्याग्न सक्छ ।

V. उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरीको सुनुवाइ

A. उचित प्रक्रियासम्बन्धी निष्पक्ष सुनुवाइ (34 CFR §300.511)

1. सामान्य जानकारी

उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी दायर गरेको जुनसुकै समयमा, विवादमा संलग्न तपाईं र LEA ले उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी र समाधान प्रक्रिया खण्डमा व्याख्या गरिए अनुसार, उचित प्रक्रियासम्बन्धी निष्पक्ष सुनुवाइका लागि एउटा अवसर प्राप्त गर्नु पर्छ । Pennsylvania मा, विवाद समाधानको कार्यालय (ODR) ले उचित प्रक्रियासम्बन्धी प्रणाली व्यवस्थापन गर्छ । (स्रोतहरू अन्तर्गत उल्लेख गरिएको छ)

2. निष्पक्ष सुनुवाइ अधिकृत

न्यूनतम रूपमा, सुनुवाइ अधिकृत:

- बच्चाको शिक्षा वा स्याहारमा संलग्न भएको राज्यको शैक्षिक निकाय वा LEA को कर्मचारी हुनु हुँदैन । यद्यपि, सुनुवाइ अधिकृतको रूपमा काम गरे बापत निकायले पारिश्रमिक दिएका व्यक्ति निकायको कर्मचारी मानिँदैन;
- ले सुनुवाइमा सुनुवाइ अधिकृतको निष्पक्षतासँग मेल नखाने खालको व्यक्तिगत वा पेशागत स्वार्थ राखेको हुनु हुँदैन;
- जात्रे हुनुपर्छ र IDEA का प्रावधान, संघीय तथा राज्यका IDEA सँग सम्बन्धित नियमावली र संघीय तथा राज्य अदालतहरूले IDEA का सम्बन्धमा गरेको कानुनी व्याख्याको बारेमा बुझ्नु पर्दछ; र
- सँग सुनुवाइ सञ्चालन गर्ने ज्ञान तथा क्षमता हुनु पर्दछ उचित, मानक कानुनी अभ्यास अनुसार निर्णयहरू लेख्ने ज्ञान र क्षमता हुनुपर्छ ।

प्रत्येक SEA ले सुनुवाइ अधिकृतहरूको रूपमा सेवा प्रदान गरेका व्यक्तिहरूको सूची राख्नुपर्छ जसमा प्रत्येक सुनुवाइ अधिकृतका योग्यताहरूको कथन समावेश हुन्छ ।

3. उचित प्रक्रियासम्बन्धी सुनुवाइको विषयवस्तु

उचित प्रक्रियासम्बन्धी सुनुवाइ अनुरोध गर्ने पक्ष (तपाईं वा LEA) ले अर्को पक्षले सहमति नजनाउँदासम्म, उचित प्रक्रियासम्बन्धी सुनुवाइमा उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरीमा सम्बोधन नगरिएका विवादहरूको बारेमा उठाउन पाउँदैनन् ।

4. सुनुवाइ अनुरोध गर्ने समयसीमा

a. समयसीमा

तपाईं वा LEA लाई उजुरीमा सम्बोधन गरिएको विवादको बारेमा थाहा भएको वा थाहा भएको हुनुपर्ने मितिदेखि दुई वर्ष भित्रमा तपाईं वा LEA ले उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरीमा निष्पक्ष सुनुवाइ अनुरोध गर्नुपर्छ । उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरीमा तपाईं वा LEA लाई उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरीको आधार निर्माण गर्ने आरोपित कदमको बारेमा थाहा भएको र थाहा भएको हुनुपर्ने मितिदेखि दुई वर्षभित्र गरिएको उल्लङ्घनको आरोप लगाउनुपर्छ ।

समयसीमाका अपवादहरू

तपाईंले निम्न अवस्थाहरूका कारण उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी दायर गर्न सक्नुभएन माथिको समयसीमा तपाईंमा लागू हुँदैन:

- LEA ले यसले उजुरीमा पहिचान गरिएका विवादहरूको समाधान गरेको थियो भनेर गलत दाबी गर्यो भने, वा
- LEA ले IDEA को भाग B अन्तर्गत तपाईंलाई उपलब्ध गराउन आवश्यक रहेको जानकारी तपाईंलाई दिएन भने ।

B. सुनुवाइको अधिकार (34 CFR §300.512)

1. सामान्य जानकारी

निर्णयको अपिल; निष्पक्ष समीक्षा अन्तर्गतको उप-शीर्षकमा व्याख्या गरिए अनुसार, उचित प्रक्रियासम्बन्धी सुनुवाइ वा अपिलसँग सम्बन्धित कुनै पनि पक्षसँग निम्न कार्य गर्ने अधिकार रहन्छ:

- अशक्तताहरू भएका बालबालिकाहरूका समस्याहरू सम्बन्धी विशेष ज्ञान भएका वा तालिम लिएका वकिल र/वा व्यक्तिहरूको साथमा रही सल्लाह प्राप्त गर्ने;
- प्रमाण पेश गर्ने र विरोध गर्ने, छड्के जाँच गर्ने र साक्षीहरूको उपस्थिति बाध्यकारी बनाउने;
- सुनुवाइमा सुनुवाइअधि कम्तीमा पाँच व्यावसायिक दिनसम्म अर्को पक्षसँग खुलासा नगरिएको प्रमाण प्रस्तुत गर्न नदिने;
- सुनुवाइको लिखित रेकर्ड वा तपाईंको छनौटमा, प्रत्येक शब्दको रेकर्ड भएको विद्युतीय रेकर्ड प्राप्त गर्ने; र
- तथ्य र निर्णयहरूको लिखित वा तपाईंको छनौटमा, विद्युतीय नतिजाहरू प्राप्त गर्ने ।

2. जानकारीको अतिरिक्त खुलासा

उचित प्रक्रियासम्बन्धी सुनुवाइको कम्तीमा 5 व्यावसायिक दिन पूर्व, तपाईं र LEA ले अन्य पक्षहरूसँग उक्त मिति सम्म पूरा गरिएका सबै मूल्याङ्कनहरू र तपाईं र LEA ले सुनुवाइमा प्रयोग गर्ने सोच बनाएको मूल्याङ्कनहरूमा आधारित सिफारिसहरू खुलासा गर्नुपर्छ ।

सुनुवाइ अधिकृतले यो आवश्यकताको पालना गर्न असफल हुने कुनै पनि पक्षलाई अर्को पक्षको सहमति बिना सुनुवाइमा सम्बन्धित मूल्याङ्कन वा सिफारिस प्रस्तुत गर्नबाट रोक्न सक्छन् ।

3. सुनुवाइहरूमा अभिभावकीय अधिकारहरू

तपाईंलाई निम्न कार्य गर्ने अधिकार दिइनुपर्छ:

- सुनुवाइ जुन बच्चाको बारेमा भइरहेको छ, ती बच्चालाई उपस्थित गराउने;
- सर्वसाधारणका लागि सुनुवाइ खुला गर्ने; र
- शुल्क बिना सुनुवाइको रेकर्ड, तथ्यका नतिजा र तपाईंलाई उपलब्ध गराइएका निर्णयहरू प्राप्त गर्ने ।

C. सुनुवाइको अधिकार (34 CFR §300.513)

1. सुनुवाइ अधिकृतको निर्णय

- तपाईंको बच्चाले FAPE प्राप्त गरेका छन् वा छैन भन्ने कुरा सुनुवाइ अधिकृतको निर्णय मूलभूत आधारहरूमा आधारित हुनुपर्छ ।
- प्रक्रियागत उल्लङ्घनको आरोप लगाइएका विषयहरूमा, सुनुवाइ अधिकृतले प्रक्रियागत अपर्याप्तताले निम्न कार्य गरेमा मात्र तपाईंको बच्चाले FAPE प्राप्त नगरेको कुरा फेला पार्न सक्नुहुन्छ:
  - तपाईंको बच्चाको FAPE का अधिकारहरूमा अवरोध सिर्जना गरेमा;
  - तपाईंको बच्चाको FAPE को प्रावधान सम्बन्धी निर्णय लिने प्रक्रियामा सहभागी हुन तपाईंलाई धेरै हदसम्म अवरोध गरेमा; वा
  - शैक्षिक लाभ प्राप्त गर्न वञ्चित गरेमा ।
- व्याख्यासम्बन्धी दफा
माथि व्याख्या गरिएका कुनै पनि प्रावधानले सुनुवाइ अधिकृतलाई LEA लाई IDEA को भाग B अन्तर्गत संघीय नियमावलीहरूको प्रक्रियागत सुरक्षाहरूको खण्ड (34 CFR §§300.500 देखि 300.536 सम्म) मा रहेका आवश्यकताहरू पालना गर्न आदेश दिन रोक्छ भनेर व्याख्या गर्न सकिँदैन । निम्न शीर्षकहरू अन्तर्गतका कुनै पनि प्रावधानले: **उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी दायर गर्ने; उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी; नमुना फारामहरू; समाधान प्रक्रिया; उचित प्रक्रियासम्बन्धी निष्पक्ष सुनुवाइ; सुनुवाइका अधिकारहरू र सुनुवाइका निर्णयहरू** (34 CFR §§300.507 देखि 300.513 सम्म), उचित क्षेत्राधिकार रहेको अदालतमा उचित प्रक्रियासम्बन्धी सुनुवाइका निर्णयहरूका सम्बन्धमा अपिल दायर गर्न पाउने तपाईंको अधिकारलाई असर गर्दैन ।

2. उचित प्रक्रियासम्बन्धी सुनुवाइको लागि छुट्टै अनुरोध

IDEA को भाग B अन्तर्गत संघीय नियमावलीहरूको प्रक्रियागत सुरक्षा खण्ड (34 CFR §§300.500 देखि 300.536 सम्म) मा रहेको कुनै पनि कुराले तपाईंलाई पहिले नै दायर गरिएको उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी भन्दा फरक विषयसँग सम्बन्धित अर्को उजुरी (उचित प्रक्रियासँग सम्बन्धित नै उजुरी) दायर गर्न दिँदैन भनेर व्याख्या गर्न मिल्दैन ।

3. सल्लाहकार प्यानल तथा सर्वसाधारणलाई नतिजाहरू र निर्णय प्रदान गर्नु पर्ने व्यवस्था

SEA ले व्यक्तिगत जानकारी मेटाई सकेपछि:

- राज्यको विशेष शिक्षा सल्लाहकार प्यानल (SEAP) लाई उचित प्रक्रियासम्बन्धी सुनुवाइ वा अपिलका नतिजा र निर्णयहरू उपलब्ध गराउनुपर्छ; र

b. ती नतिजा र निर्णयहरूलाई सर्वसाधारणका लागि उपलब्ध गराउनुपर्छ ।

D. अन्तिम निर्णय; अपिल; निष्पक्ष समीक्षा (34 CFR §300.514) सुनुवाइको

निर्णयको निश्चयात्मकता

सुनुवाइमा संलग्न रहेको कुनै पनि पक्ष (तपाईं वा LEA) ले उचित क्षेत्राधिकारको अदालतको निर्णय अपिल गर्न सक्ने अवस्थामा बाहेक, उचित प्रक्रियासम्बन्धी सुनुवाइ (अनुशासनको कारबाहीसँग सम्बन्धित सुनुवाइ सहित) मा लिइएको निर्णय अन्तिम हुन्छ ।

E. सुनुवाइको समयसीमा र सुलभता (34 CFR §300.515)

1. समयसीमा

SEA ले समाधान बैठकहरूको 30 दिनको अवधिको म्याद समाप्त भएपछिको 45 दिन भित्र वा **30 दिनको समाधान अवधिका समायोजनहरू** उप-शीर्षक अन्तर्गत व्याख्या गरिएअनुसार,

- सुनुवाइमा अन्तिम निर्णय जारी गरिएको छ भनेर; र
- निर्णयको एक प्रति तपाईंलाई र LEA लाई पठाइन्छ भनेर सुनिश्चित गर्नु पर्दछ ।

2. समय लम्ब्याउने प्रक्रिया

यदि तपाईं वा LEA ले निश्चित समयले समयसीमा लम्ब्याउन अनुरोध गरेमा, सुनुवाइ वा समीक्षा गर्ने अधिकारीले माथि व्याख्या गरिएको समयसीमा (सुनुवाइ निर्णयको लागि 45 दिन र समीक्षा निर्णयको लागि 30 दिन) लाई निश्चित समयले लम्ब्याउन अनुमति दिन सक्छन् । मौखिक बहसहरू संलग्न हुने प्रत्येक सुनुवाइ तपाईं वा तपाईंको बच्चालाई उचित रूपमा सुविधाजनक हुने समय र स्थानमा सञ्चालन गरिनुपर्छ ।

F. देवानी उजुरी, ती उजुरीहरू दायर गर्ने समयावधि सहित (34 CFR §300.516)

1. सामान्य जानकारी

SEA को निर्णयका नतिजाहरू र निर्णयमा सहमति नजनाउने कुनै पनि पक्ष (तपाईं वा LEA) सँग उचित प्रक्रियासम्बन्धी सुनुवाइको विषय रहेको मामिलासँग सम्बन्धित देवानी उजुरी पेस गर्ने अधिकार रहन्छ । उजुरी संयुक्त राज्य अमेरिकाको डिस्ट्रिक्ट अदालतमा विवादमा रहेको रकमलाई ध्यान नदिइकन वा उचित क्षेत्राधिकारको राज्य अदालत (यस प्रकारको मामिलालाई ध्यान दिने अधिकार रहेको राज्य अदालत) मा पेस गर्न सकिन्छ । Pennsylvania मा, उचित क्षेत्राधिकारको राज्य अदालत Commonwealth Court (कमनवेल्थ कोर्ट) हो ।

2. समयको सीमा

संयुक्त राज्य अमेरिकाको डिस्ट्रिक्ट अदालतमा कारबाही ल्याउने पक्ष (तपाईं वा LEA) सँग देवानी उजुरी दायर गर्नको लागि SEA को निर्णयको मितिबाट 90 दिन हुनुपर्छ । Commonwealth Court (कमनवेल्थ कोर्ट) मा उजुरी ल्याउने पक्षले देवानी उजुरी दायर गर्नको लागि SEA को निर्णयको मितिबाट 30 दिन प्राप्त गर्नेछ ।

3. अतिरिक्त कार्यविधिहरू

कुनै पनि देवानी उजुरीमा, अदालतले:

- प्रशासकीय कार्यवाहीहरूका रेकर्डहरू प्राप्त गर्छ;
- तपाईंको अनुरोधमा वा LEA को अनुरोधमा अतिरिक्त प्रमाण स्वीकार गर्छ; र
- प्रमाणको प्रमुखताका आधारमा आफ्नो निर्णय स्थापित गर्छ र अदालतले उपयुक्त भनेर निर्धारण गरेको कर छूट प्रदान गर्छ ।

4. व्याख्यासम्बन्धी नियम

IDEA को भाग B अन्तर्गत पनि उपलब्ध हुने कर छूट प्राप्त गर्न यी कानूनहरू अनुसार देवानी उजुरी दायर गर्नु अगाडि, पक्षले IDEA को भाग B अन्तर्गत उजुरी दायर गरेको भए पूरा गर्नु पर्ने कार्यविधिहरूको हदसम्मै माथि व्याख्या गरिएको कार्यविधि (उचित प्रक्रियासम्बन्धी कार्यविधि) पूरा गर्नु पर्ने अवस्थामा बाहेक, IDEA को भाग B को कुनै पनि कुराले अमेरिकी संविधान, 1990 को Americans with Disabilities Act, 1973 को पुनर्स्थापना ऐनको शीर्षक V (खण्ड 504)

वा अशक्तताहरू भएका बालबालिकाहरूका अधिकारहरूको सुरक्षा गर्ने अन्य संघीय कानूनहरू अन्तर्गत उपलब्ध अधिकार, कार्यविधि र उपायहरूमा प्रतिबन्ध लगाउँदैन वा सीमित गर्दैन । यसको अर्थ यो हो कि तपाईंसँग IDEA अन्तर्गत उपलब्ध हुने कानूनसँग जुध्ने अन्य कानुनी उपायहरू पनि हुन्छन्, तर तपाईंले ती कानूनहरू अन्तर्गत कर छूट प्राप्त गर्नको लागि अदालत जानु अगाडि IDEA अन्तर्गत उपलब्ध प्रशासकीय उपायहरू (उदाहरण, उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी, समाधान बैठक र उचित प्रक्रियासम्बन्धी निष्पक्ष सुनवाइका कार्यविधिहरू) पूरा गर्नु पर्दछ । समापनलाई व्यर्थ बनाउने उपलब्ध नहुँदासम्म अदालतमा जानुअघि तपाईंले पहिले IDEA अन्तर्गतका प्रशासकीय उपायहरू पूरा गर्नु पर्दछ । केही विशेष न्यायिक अपवादको उपलब्धताले प्रशासनिक उपायहरूलाई निष्क्रिय बनाएको अवस्थामा माथि भर्खरै उल्लेख गरिएको कुरा लागू हुँदैन ।

G. अधिवक्ताको शुल्क (34 CFR §300.517)

1. सामान्य जानकारी

IDEA को भाग B अन्तर्गत प्रस्तुत गरिएको कुनै पनि उजुरी वा कार्यवाहीमा, अदालतले आफ्नो निर्णयमा निम्न अवस्थामा खर्चहरूको भागको रूपमा वकिल शुल्क प्रदान गर्न सक्छ:

- निर्णय तपाईंको पक्षमा आउने भयो भने, तपाईंलाई ।
- निर्णय शैक्षिक निकाय वा LEA को पक्षमा आउने भयो भने, शैक्षिक निकाय वा LEA लाई, जुन वकिलले भुक्तानी गर्ने छन् यदि: (a) वकिलले अनावश्यक, अनुचित वा निराधार उजुरी वा मुद्दा दायर गरेका छन् वा (b) मुद्दा अनावश्यक, अनुचित वा निराधार भएपछि पनि मुद्दा अगाडि बढाएका छन् भनेर अदालतले पत्ता लगाएमा ; वा
- तपाईं वा तपाईंको वकिलद्वारा भुक्तानी गरिनु पर्ने, हाबी रहेको राज्यको शैक्षिक निकाय वा LEA लाई, यदि तपाईंको उचित प्रक्रियासम्बन्धी सुनवाइ वा त्यस पछिको मुद्दा हेरान बनाउने, अनावश्यक ढिलासुस्ती निम्ताउने वा जरुरी वा कार्यवाहीको खर्च अनावश्यक रूपमा बढाउने जस्तो कुनै पनि अनुचित उद्देश्यको लागि प्रस्तुत गरिएको थियो भने ।

2. उपयुक्त शुल्क

अदालतले निम्न कुराहरू अनुसार उपयुक्त वकिल शुल्क प्रदान गर्छ:

- शुल्क समुदायमा प्रचलित रहेका दरहरूमा आधारित हुनुपर्छ जसमा प्रदान गरिएका सेवाहरूको प्रकार तथा गुणस्तरका कारण उजुरी वा सुनवाइ गर्ने परिस्थिति आयो । कुनै पनि बोनस वा गुणकलाई प्रदान गरिने शुल्कहरूको गणना गर्ने कार्यमा प्रयोग गर्नु हुँदैन ।
- निम्न अवस्थामा तपाईंसँग सम्झौता गरिएको लिखित प्रस्ताव पछि प्रदान गरिएका सेवाहरूका लागि IDEA को भाग B अन्तर्गतको कुनै पनि कार्य वा कार्यवाहीमा शुल्कहरू प्रदान नगर्न सकिन्छ र सम्बन्धित शुल्कहरू भर्पाइ नगर्न सकिन्छ:
  - Federal Rules of Civil Procedure को नियम 68 अनुसार निर्धारित गरिएको समय भित्रमा वा उचित प्रक्रियासम्बन्धी सुनवाइ वा राज्य स्तरको समीक्षाको हकमा, कारबाही सुरु हुनु भन्दा 10 दिन अगाडि, प्रस्ताव राखिएमा;
  - प्रस्ताव 10 दिन भित्रमा स्वीकार नगरेमा; र
  - अदालत वा प्रशासकीय सुनवाइ अधिकृतले तपाईंले अन्तिममा प्राप्त गर्नुभएको कर छूट तपाईंको लागि सम्झौताको प्रस्तावभन्दा बढी लाभदायक छैन भन्ने कुरा फेला पारेमा ।
  - यी प्रतिबन्धहरूका बाबजुद, यदि तपाईं जित्नुहुन्छ र तपाईंलाई वास्तवमा सम्झौता प्रस्ताव अस्वीकार गरेको सत्य ठहर गरिएको थियो भने वकिलका शुल्क र सम्बन्धित खर्चहरू तपाईंलाई प्रदान गरिन सक्छ ।
- बैठक प्रशासकीय कार्यवाही वा अदालतको कार्यको नतिजा अनुसार आयोजन नगरिँदासम्म IEP टोलीको कुनै पनि बैठकसँग सम्बन्धित शुल्कहरू प्रदान नगरिन सक्छ। **समाधानको बैठक** अन्तर्गतको शीर्षकमा व्याख्या गरिएअनुसार, समाधानको बैठकलाई प्रशासकीय सुनवाइ वा अदालतको कारबाहीको नतिजाको रूपमा आयोजन गरिएको बैठक मानिँदैन र वकिलहरूका शुल्कहरूका यी प्रावधानहरूका उद्देश्यहरूका लागि प्रशासकीय सुनवाइ वा अदालतको कार्य पनि मानिँदैन ।
- शुल्कहरू मध्यस्थता अन्तर्गतको शीर्षकमा व्याख्या गरिएअनुसारको मध्यस्थताको लागि पनि प्रदान नगरिन सक्छ ।

3. शुल्कको कटौती

यदि अदालतले निम्न कुरा फेला पारेमा अदालतले उपयुक्त भएअनुसार IDEA को भाग B अन्तर्गत प्रदान गरिने वकिलका शुल्कको रकम घटाउँछ:

- तपाईं वा तपाईंको वकिलले उजुरी वा कार्यवाहीका क्रममा, अनुचित रूपमा विवादको अन्तिम समाधानलाई पछि थकेलेमा;

- b. वकिललाई अन्य प्रकारले प्रदान गरिने रकम समुदायका समान सीप, प्रतिष्ठा र अनुभव भएका वकिलहरूले लिने शुल्क भन्दा धेरै बढी भएमा;
  - c. खर्च भएको समय र प्रस्तुत गरिएका कानूनी सेवाहरू उजुरी वा कार्यवाहीको प्रकृति भन्दा अधिक मानिएको भएमा; वा
  - d. तपाईंको प्रतिनिधि गर्ने वकिलले IEA लाई उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी अन्तर्गतको शीर्षकमा व्याख्या गरिएअनुसार उचित प्रक्रियासम्बन्धी अनुरोधको सूचनामा उपयुक्त जानकारी उपलब्ध नगराएमा ।
- यद्यपि, यदि अदालतले राज्य वा LEA ले अनुचित रूपमा उजुरी वा कार्यवाहीको अन्तिम समाधानमा ढिलाई गरेको वा वा IDEA को भाग B का प्रक्रियागत सुरक्षाहरूका प्रावधानहरू अन्तर्गतको उल्लङ्घन भएको फेला पारेमा अदालतले शुल्कहरू घटाउन सक्छ ।

H. नमुना फारामहरू (34 CFR §300.509)

राज्य शैक्षिक निकाय (SEA) ले तपाईंलाई उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी र राज्यसम्बन्धी उजुरी दायर गर्न मद्दत गर्नको लागि नमुना फारामहरू विकास गरेको भएता पनि, SEA वा LEA ले तपाईंलाई यी नमुना फारामहरू प्रयोग गर्न बाध्य पार्दैन । वास्तवमा, तपाईं यो फाराम वा अर्को उपयुक्त नमुना फारामलाई उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी वा राज्यसम्बन्धी उजुरी दायर गर्नको लागि आवश्यक जानकारी समावेश गर्दासम्म प्रयोग गर्न सक्नुहुन्छ ।

VI. मध्यस्थता (34 CFR §300.506)

A. सामान्य जानकारी

SEA ले उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी दायर गर्नु पूर्व मध्यस्थतालाई तपाईं र LEA लाई प्रश्न उठेका विषयहरू सहित IDEA को भाग B अन्तर्गतको कुनै पनि विषय संलग्न रहेका असहमतिहरू समाधान गर्न अनुमति दिन बनाउनुपर्छ । यसकारण, तपाईं वा LEA ले उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी अन्तर्गत व्याख्या गरिएअनुसार, उचित प्रक्रियासम्बन्धी सुनुवाइ अनुरोध गर्नको लागि उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी दायर गरेको भए, मध्यस्थता IDEA को भाग B अन्तर्गतका विवादहरू समाधान गर्नको लागि उपलब्ध हुन्छ ।

B. प्रक्रियागत आवश्यकताहरू

कार्यविधिले मध्यस्थता प्रक्रिया:

1. तपाईं वा LEA को पक्षमा स्वैच्छिक छु भनेर सुनिश्चित गर्नु पर्दछ:
2. उचित प्रक्रियासम्बन्धी सुनुवाइ अनुरोध गर्न पाउने तपाईंको अधिकार अस्वीकार वा स्थगित गर्न वा तपाईंसँग IDEA को भाग B अन्तर्गत रहेका अन्य कुनै पनि अधिकारहरू अस्वीकार गर्न प्रयोग गरिँदैन भनेर सुनिश्चित गर्नु पर्दछ: र
3. मध्यस्थताका प्रभावकारी रणनीतिहरूको तालिम प्राप्त गरेका योग्य तथा मध्यस्थकर्ताद्वारा सञ्चालन गरिन्छ भनेर सुनिश्चित गर्नु पर्दछ ।
4. SEA ले योग्य मध्यस्थकर्ताहरू रहेका र विशेष शिक्षा र सम्बन्धित सेवाहरूको प्रावधानसँग सम्बन्धित कानून तथा नियमावलीहरूमा ज्ञान भएका मानिसहरूको सूची कायम राख्नुपर्छ । SEA ले अनियमित, चक्रिय वा निष्पक्षताको अन्य आधारमा मध्यस्थकर्ता चयन गर्नुपर्छ ।
5. राज्य बैठकहरूका खर्चहरू सहित मध्यस्थता प्रक्रियाको खर्चको लागि जिम्मेवार हुन्छ ।
6. मध्यस्थता प्रक्रियाको प्रत्येक सत्र समायोजित तरिकाले निर्धारण गरिनुपर्छ र तपाईं र LEA को लागि सुविधाजनक रहेको स्थानमा आयोजन गरिनुपर्छ ।
7. यदि तपाईं र LEA ले मध्यस्थता प्रक्रिया मार्फत विवाद समाधान गर्नुभयो भने, दुवै पक्षले कानूनी रूपमा बाध्याकरी हुने सम्झौतामा सहमति जनाउनु पर्दछ । उक्त सम्झौतामा विवादको समाधान प्रदान गरिएको हुनु पर्दछ र उक्त सम्झौतामा:
  - a. मध्यस्थता प्रक्रियाको अवधिमा भएका सबै छलफलहरू गोपनीय रहने छन् र ती छलफलहरू उचित प्रक्रियासम्बन्धी भविष्यका कुनै पनि सुनुवाइ वा देवानी उजुरीमा प्रमाणको रूपमा प्रयोग गरिनु हुँदैन भनी उल्लेख गरिएको हुनु पर्दछ:

- b. तपाईं र LEA का अधिकारप्राप्त प्रतिनिधिले हस्ताक्षर गरेको हुनु पर्दछ ।
8. लिखित, हस्ताक्षर गरिएको सम्झौता उचित क्षेत्राधिकार भएको राज्यको कुनै पनि अदालत (राज्य कानून अन्तर्गत यस प्रकारको मुद्दा हेर्न अनुमति पाएको अदालत) मा वा संयुक्त राज्य अमेरिकाको डिस्ट्रिक्ट अदालतमा लागू हुन्छ ।
9. मध्यस्थता प्रक्रियाको अवधिमा गरिएका छलफलहरू गोपनीय हुनुपर्छ । ती छलफलहरू IDEA को खण्ड B अन्तर्गत आर्थिक सहायता प्राप्त गर्ने राज्य वा संघीय अदालतको भविष्यको उचित प्रक्रियासम्बन्धी कुनै पनि सुनवाइ वा उजुरी प्रक्रिया मा प्रमाणको रूपमा प्रयोग गरिनु हुँदैन ।

C. मध्यस्थकर्ताको निष्पक्षता

मध्यस्थकर्ता:

1. बच्चाको शिक्षा वा स्याहारमा संलग्न रहेको SEA वा LEA को कर्मचारी हुनु हुँदैन; र
  2. ले मध्यस्थकर्ताको निष्पक्षतासँग मेल नखाने खालको व्यक्तिगत वा पेशागत स्वार्थ राखेको हुनु हुँदैन।
- अन्य प्रकारले सुनवाइ अधिकृतको रूपमा काम गरे बापत निकायले पारिश्रमिक दिएका व्यक्ति LEA वा SEA को कर्मचारी मानिँदैनन् ।

VII. मध्यस्थता र उचित प्रक्रिया विचाराधिन रहेको अवस्थामा बच्चाको प्लेसमेन्ट (34 CFR §300.518)

A. सामान्य जानकारी

मध्यस्थता र उचित प्रक्रिया विचाराधिन रहेको अवस्थाको बच्चाको प्लेसमेन्ट (34 CFR §300.518)

अशक्तता भएका विद्यार्थीहरूको अनुशासनात्मक कारबाही को शीर्षक अन्तर्गत तल व्याख्या गरिए अनुसारमा बाहेक, समाधान प्रक्रियाको समयावधिका दौडान, मध्यस्थताका दौडान, वा कुनै पनि उचित प्रक्रियासम्बन्धी निष्पक्ष सुनवाइ वा अदालतसम्बन्धी कार्यवाहीको निर्णयको प्रतीक्षा गरेको समयका दौडान, उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी अर्को पक्षलाई पठाइसकेपछि, तपाईं र राज्य वा LEA ले अन्यथा सहमति नजनाउँदासम्म, तपाईंको बच्चा उनको हालको शैक्षिक प्लेसमेन्टमा रहनुपर्छ ।

तपाईंको बच्चालाई पहिलो पटक सार्वजनिक विद्यालयमा भर्ना गर्ने सम्बन्धमा उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी दायर गरिएको हो भने, त्यस्तो कारबाही पूरा नभएसम्म तपाईंको बच्चालाई, तपाईंको सहमतिमा, सार्वजनिक विद्यालयको नियमित कार्यक्रममा राख्नु पर्दछ ।

कुनै विद्यार्थी IDEA को भाग C अन्तर्गत सेवा प्राप्त गरिरहेका थिए र उनले अब IDEA को भाग B अन्तर्गत सेवा प्राप्त गर्नु पर्ने भयो र IDEA को भाग B अन्तर्गत प्रारम्भिक सेवाहरूको आवेदनका सम्बन्धमा कुनै उजुरी दायर गरिएको छ भने, LEA ले बच्चाले प्राप्त गरिरहेको भाग C का सेवाहरू प्रदान गर्नु पर्ने हुन सक्छ । मुद्दा विचाराधिन रहेको अवस्थामा बालबालिकाहरू IFSP मा उल्लेख गरिएको सेवाको निरन्तरता प्राप्त गर्न हकदार छन् – अर्थात्, कुनै बच्चाको उमेर तीन (3) वर्ष पुग्यो र उनी प्रिस्कूलको प्रारम्भिक हस्तक्षेप कार्यक्रममा जान लागेको समयमा विवाद उत्पन्न भयो र परिवारले उक्त विवाद समाधान गर्न औपचारिक सुनवाइ अनुरोध गर्‍यो भने उनी निरन्तर रूपमा सेवाहरू प्राप्त गर्न हकदार हुन्छन् । यदि बच्चा IDEA को भाग B अन्तर्गत योग्य ठहर भएमा र तपाईंले बच्चाको लागि पहिलो पटक विशेष शिक्षा र सम्बन्धित सेवाहरू प्राप्त गर्ने कुरामा सहमति जनाएमा, र त्यसपछि, कारबाहीको नतिजा विचाराधिन रहेको अवस्थामा, LEA ले विवाद नरहेको (तपाईं र LEA दुवैले सहमति जनाएका) विशेष शिक्षा र सम्बन्धित सेवा उपलब्ध गराउनुपर्छ ।

VIII. अनुशासनको कारण मेरो बच्चालाई विद्यालयबाट निकालियो भने के गर्ने ?

यो खण्डले अशक्तता भएका विद्यार्थीहरूलाई निष्कासन गर्ने कार्यविधिको खाका प्रदान गर्छ ।

Pennsylvania मा, LEA ले सेवा प्रदान गरेका अशक्तता भएका विद्यार्थीहरूलाई निष्कासन गर्ने सम्बन्धमा विशेष नियमहरू छन् । अन्यथा उल्लेख नगरेसम्म, चार्टर विद्यार्थीहरूले पनि त्यही कार्यविधि पालना गर्छन् ।

A. विद्यालयका कर्मचारीहरूको अधिकार (34 CFR §300.530)

1. घटना अनुसार निर्धारण गर्न पाउने

विद्यालयको आचार संहिता उल्लङ्घन गर्ने अशक्तता भएका विद्यार्थीलाई तल दिइएका प्रावधानहरू अनुसार अनुशासनात्मक कारबाही गर्दा विद्यार्थीको प्लेसमेन्ट परिवर्तन हुने अवस्था आयो भने, ती विद्यार्थीका लागि प्लेसमेन्टको परिवर्तन उपयुक्त हुन्छ कि हुँदैन भनेर निर्धारण गर्न विद्यालयका कर्मचारीले प्रत्येक घटनाको बारेमा राम्रोसँग विचार गर्नु पर्दछ ।

2. सामान्य जानकारी

उनीहरूले अशक्तता नभएका बच्चाहरूका विरुद्ध पनि त्यस्तो कदम चाल्न सक्ने भएता पनि, विद्यालयका कर्मचारीले विद्यालयको आचार संहिता उल्लङ्घन गर्ने अशक्तता भएका विद्यार्थीलाई लगातार रूपमा 10 विद्यालय दिन भन्दा बढी समयसम्म वर्तमान प्लेसमेन्टबाट निकालेर उपयुक्त अन्तरिम वैकल्पिक शैक्षिक वातावरण, अर्कै ठाउँमा राख्न वा निष्कासन गर्न पाउँदैनन् । ती बच्चाले फेरि पनि गलत आचरण दोहोर्याए भने, विद्यालयका कर्मचारीले ती बच्चालाई उक्त घटनाको लागि फेरि पनि **लगातार रूपमा 10 विद्यालय दिन** सम्म विद्यालयबाट निष्कासन गर्न पाउँछन् तर त्यस्तो निष्कासनले बच्चाको प्लेसमेन्ट परिवर्तन गर्नु हुँदैन (**अनुशासन सम्बन्धी कारबाहीका कारण हुने प्लेसमेन्टको परिवर्तन** को तल दिइएको परिभाषा हेर्नुहोस्) वा विद्यालय वर्षको जम्मा 15 विद्यालय दिनको सीमा पार गर्नु हुँदैन । एकै शैक्षिक वर्षमा जम्मा **10 विद्यालय दिनसम्म** अशक्तता भएका विद्यार्थीलाई विद्यार्थीको वर्तमान प्लेसमेन्टबाट निष्कासन गरिएको छ, र ती विद्यार्थीलाई फेरि पनि विद्यालयबाट निष्कासन गर्नु पर्ने अवस्था आयो भने LEA ले विद्यार्थीलाई त्यसपछि जति दिनसम्म निष्कासन गरिन्छ, त्यति दिनसम्म (**सेवाहरू** को उपशीर्षक अन्तर्गत आवश्यक पर्ने हदसम्म) सेवाहरू प्रदान गर्नु पर्दछ

3. थप अधिकार

विद्यार्थी आचार संहिता उल्लङ्घन गर्ने विद्यार्थीको व्यवहार बच्चाको अशक्तताको कारण अभिव्यक्त (मेनिफेस्टसन) (तल **मेनिफेस्टसनको निर्धारण**, हेर्नुहोस्) भएको होइन, र अनुशासनात्मक कारबाहीका कारण विद्यार्थीको प्लेसमेन्ट **लगातार रूपमा 10 विद्यालय दिन** भन्दा बढी समयसम्म परिवर्तन गर्नु पर्ने भयो, विद्यालयका कर्मचारीले अशक्तता नभएका विद्यार्थीलाई जुन तरिकाले र जति समयको लागि अनुशासनात्मक कारबाही गरिन्थ्यो, अशक्तता भएका विद्यार्थीलाई पनि त्यस्तै तरिकार र त्यति नै समयको लागि अनुशासनात्मक कारबाही गर्न सक्छन् तर विद्यालयले अशक्तता भएका बच्चालाई **सेवाहरू** को शीर्षक अन्तर्गत व्याख्या गरिए अनुसारका सेवाहरू प्रदान गर्नु पर्दछ । बच्चाको IEP टोलीले त्यस्ता सेवाहरूको लागि अन्तरिम वैकल्पिक शैक्षिक सेटिङ निर्धारण गर्नेछ । PA को विशेष शिक्षासम्बन्धी नियमावली (22 Pa. Code Sec. 14.143) अन्तर्गत, एकै शैक्षिक वर्षमा अनुशासनात्मक कारबाहीका कारण अशक्तता भएका विद्यार्थीलाई जम्मा **15 विद्यालय दिनसम्म** विद्यालयबाट निष्कासन गरियो भने त्यो एउटा ढाँचा बन्नेछ जसलाई शैक्षिक प्लेसमेन्टको परिवर्तनको रूपमा लिन सकिन्छ (यो कुरा अनुशासनात्मक कारबाहीका कारण हुने प्लेसमेन्टको परिवर्तनमा व्याख्या गरिएको छ) । अशक्तता भएका विद्यार्थीलाई विद्यालयबाट निष्कासन गर्नु पर्ने भयो र त्यसले विद्यार्थीको प्लेसमेन्ट परिवर्तन गर्छ भने (विद्यार्थीलाई लगातार रूपमा 10 विद्यालय दिनसम्म वा जम्मा 15 दिनसम्म निष्कासन गरियो भने) LEA ले NOREP/पूर्व लिखित सूचना जारी गर्नु पर्दछ ।

4. सेवाहरू

यी सेवाहरू वर्तमान प्लेसमेन्ट बाट हटाइएका अशक्तता भएका विद्यार्थीलाई प्रदान गर्नु पर्दछ र यी सेवाहरू अन्तरिम वैकल्पिक शैक्षिक सेटिङमा प्रदान गर्न सकिन्छ । अशक्तता भएका कुनै विद्यार्थीलाई एकै शैक्षिक वर्षमा जम्मा **10 विद्यालय दिन** वा कम समयका लागि वर्तमान प्लेसमेन्टबाट निष्कासन गरिएको छ र LEA ले समान तरिकाले निष्कासन गरिएका अशक्तता नभएका विद्यार्थीलाई सेवाहरू प्रदान गर्छ भने मात्र LEA ले अशक्तता भएका माथिका विद्यार्थीलाई सेवा प्रदान गर्नु पर्दछ । विद्यार्थीहरूले अनुशासनात्मक कारबाहीका कारण विद्यालयबाट निष्कासन हुने परेको समयमा छुटेका परीक्षाहरू दिने र कार्यहरू गर्ने जिम्मेवारी पूरा गर्नु पर्ने हुन सक्छ र उनीहरूलाई आफ्नो LEA ले स्थापित गरेको निर्देशिकाहरू अनुसार यी असाइनेमेन्टहरू पूरा गर्न अनुमति दिइनु सक्छ ।

लगातार रूपमा 10 विद्यालय दिन भन्दा बढी समयसम्म वर्तमान प्लेसमेन्टबाट हटाइएका अशक्तता भएका विद्यार्थीले अनिवार्य रूपमा:

- फरक सेटिङमा भए पनि शैक्षिक सेवाहरू प्राप्त गरिरहनु पर्दछ; ताकी विद्यार्थीको IEP मा उल्लेख लक्ष्यहरू तर्फ प्रगति गर्नका निम्ति विद्यार्थीलाई साधारण शिक्षाको पाठ्यक्रममा सहभागी भइरहन सक्षम बनाउन सकियोस्; र
- व्यवहारको कार्यात्मक मूल्याङ्कन, तथा व्यवहार सुधार र परिवर्तन गर्न सहयोग गर्ने सेवाहरू (जुन उक्त व्यवहार फेरि पनि नदोहोरियोस् भन्नका लागि तयार गरिएको हुन्छ) प्राप्त गर्नु पर्दछ ।

अशक्तता भएको कुनै बच्चालाई बच्चाको वर्तमान प्लेसमेन्टबाट एकै विद्यालय वर्षमा **10 विद्यालय दिन**को लागि निष्कासन गरिएको छ, **वा** बच्चालाई वर्तमान समयमा **लगातार रूपमा 10 विद्यालय दिन** वा कम समयका लागि निष्कासन गरिएको छ र उक्त निष्कासनले विद्यार्थीको प्लेसमेन्टलाई परिवर्तन गर्दैन भने, **त्यसपछि** विद्यालयका कर्मचारीले बच्चाका कम्तीमा एकजना शिक्षकसँग परामर्श गरेर कुन हद सम्माका सेवाहरू आवश्यक पर्छन् भनेर निर्धारण गर्नु पर्दछ ताकी फरक सेटिङमा भए पनि विद्यार्थीलाई साधारण शिक्षाको पाठ्यक्रममा सहभागी भइरहन र विद्यार्थीको IEP मा उल्लेख गरिएका लक्ष्यहरू तर्फ प्रगति गर्न सक्षम बनाउन सकियोस् ।

निष्कासनले विद्यार्थीको प्लेसमेन्ट (तल प्रदान गरिएको परिभाषा हेर्नुहोस्) लाई परिवर्तन गर्छ भने, IEP टोलीले फरक सेटिङमा भए पनि विद्यार्थीलाई साधारण शिक्षाको पाठ्यक्रममा सहभागी भइरहन र विद्यार्थीको IEP मा उल्लेख गरिएका लक्ष्यहरू तर्फ प्रगति गर्न सक्षम बनाउन आवश्यक पर्ने सेवाहरू निर्धारण गर्नेछ ।

5. मेनिफेस्टेसनको निर्धारण

आचार संहिताको उल्लङ्घनको कारणले प्लेसमेन्ट परिवर्तन गर्ने कुनै पनि निर्णयको 10 विद्यालय दिन भित्र (शैक्षिक प्लेसमेन्ट परिवर्तन नगर्ने निष्कासन, अर्थात् लगातार 10 विद्यालय दिन वा कम समयको र प्लेसमेन्ट परिवर्तन नगर्ने निष्कासन बाहेकमा),

LEA, अभिभावक र बच्चाको IEP टोलीका सम्बन्धित सदस्यहरूले निम्न कुराहरू निर्धारण गर्न शिक्षकको अवलोकन, अभिभावकद्वारा प्रदान गरिएको कुनै पनि सान्दर्भिक जानकारी सहित विद्यार्थीको फाइलमा भएको जानकारी समीक्षा गर्नु पर्दछ :

- के प्रश्न उठेको व्यवहार बच्चाको अशक्तता कारण सिर्जित भएको हो, वा बच्चाको अशक्ततासँग धेरै हदसम्म प्रत्यक्ष रूपमा सम्बन्धित छ; वा
- बच्चाको IEP कार्यान्वयन गर्ने LEA को विफलताको प्रत्यक्ष परिणाम स्वरूप प्रश्न उठेको व्यवहार सिर्जित भएको हो ।

LEA, अभिभावक वा IEP टोलीका सान्दर्भिक सदस्यहरूले माथि उल्लेखित कुनै पनि शर्त पूरा भएको छ भनेर उक्त व्यवहार अशक्तताका कारण अभिव्यक्त (मेनिफेस्टेसन) भएको हो भनेर निर्धारण गर्नु पर्दछ ।

LEA, अभिभावक वा IEP टोलीका सान्दर्भिक सदस्यहरूले उक्त व्यवहार बच्चाको IEP कार्यान्वयन गर्ने LEA को विफलताको प्रत्यक्ष परिणाम स्वरूप सिर्जित भएको हो भनेर निर्धारण गरेको खण्डमा, LEA ले ती कमजोरीहरू समाधान गर्न तुरुन्तै कारबाही चाल्नु पर्दछ ।

6. उक्त व्यवहार बच्चाको अशक्तताका कारण अभिव्यक्त भएको हो कि होइन भन्ने कुराको निर्धारण

LEA, अभिभावक वा IEP टोलीका सान्दर्भिक सदस्यहरूले उक्त व्यवहार बच्चाको अशक्तता कारण अभिव्यक्त भएको हो भनेर निर्धारण गरे भने, LEA ले अनिवार्य रूपमा निम्न मध्ये कुनै एक काम गर्नु पर्दछ:

- प्लेसमेन्ट परिवर्तन गर्ने व्यवहार देखिनु अगाडि LEA ले व्यवहारसम्बन्धी कार्यात्मक मूल्याङ्कन पूरा गरेको छैन भने व्यवहारसम्बन्धी कार्यात्मक मूल्याङ्कन सञ्चालन गर्नु पर्दछ, र व्यवहार हस्तक्षेप योजना कार्यान्वयन गर्नु पर्दछ; वा
- व्यवहार हस्तक्षेप योजना पहिल्यै विकास गरिएको छ भने, विद्यार्थीको व्यवहार सम्बोधन गर्न आवश्यकता अनुसार उक्त व्यवहार हस्तक्षेप योजनाको समीक्षा वा परिमार्जन गर्नु पर्दछ ।

विशेष परिस्थितिहरू अन्तर्गतको उपशीर्षकमा व्याख्या गरिए अनुसार बाहेक, अभिभावक वा LEA व्यवहार हस्तक्षेप योजनाको परिमार्जनको हिस्साको रूपमा प्लेसमेन्ट परिवर्तन गर्न सहमत नभएसम्म, LEA ले बच्चालाई जुन प्लेसमेन्टबाट निकालिएको थियो, त्यही प्लेसमेन्टमा फिर्ता गर्नु पर्दछ ।

7. विशेष परिस्थितिहरू

विद्यार्थीले निम्न कुराहरू गरेको अवस्थामा कुनै व्यवहार बच्चाको अशक्तताको कारण अभिव्यक्त भएको भए वा नभए पनि विद्यालयका कर्मचारीले विद्यार्थीलाई वर्तमान प्लेसमेन्टबाट हटाएर अन्तरिम शैक्षिक सेटिङमा राख्न सक्छन्;

- विद्यार्थीले विद्यालय परिसर, वा LEA को क्षेत्राधिकार अन्तर्गत सञ्चालित विद्यालय कार्यक्रममा हातहतियार (तल दिएको **परिभाषा** हेर्नुहोस्) ल्याएमा वा बोकेमा;
- विद्यार्थीले विद्यालयमा हुँदा, विद्यालय परिसरमा, वा LEA को क्षेत्राधिकार अन्तर्गत सञ्चालित विद्यालय कार्यक्रममा गैर-कानुनी औषधिहरू जानाजानी बोकेमा वा प्रयोग गरेमा वा नियन्त्रित पदार्थ (तल दिएको **परिभाषा** हेर्नुहोस्) बिक्री वितरण गरेमा वा मागेमा; वा
- विद्यार्थीले विद्यालयमा हुँदा, विद्यालय परिसरमा, वा LEA को क्षेत्राधिकार अन्तर्गत सञ्चालित विद्यालय कार्यक्रममा अर्को व्यक्तिमाथि आक्रमण गरेर गम्भीर रूपमा घाइते (तल दिएको **परिभाषा** हेर्नुहोस्) बनाएमा ।

8. परिभाषाहरू

- नियन्त्रित पदार्थ भनेको नियन्त्रित पदार्थसम्बन्धी ऐन (21 U.S.C. 812(C)) को खण्ड 202 (c) को अनुसूची I, II, III, IV, वा V अन्तर्गत पहिचान गरिएको लागु औषध वा अन्य पदार्थ हो ।
- गैर-कानुनी औषधी भन्नाले नियन्त्रित पदार्थ बुझिन्छ तर यसमा अनुमतिप्राप्त स्वास्थ्यकर्मिको निगरानी अन्तर्गत कानुनी रूपमा राखिने वा प्रयोग गरिने वा कुनै ऐन वा संघीय कानूनको अधिकार अन्तर्गत कानुनी रूपमा राखिने वा प्रयोग गरिने औषधि समावेश हुँदैन ।
- गम्भीर रूपमा घाइते भन्ने शब्दावलीले अमेरिकी आचार संहिताको शीर्षक 18 को खण्ड 1365 को उपखण्ड (h) को अनुच्छेद (3) अन्तर्गत प्रदान गरिएको अर्थ बुझाउँछ ।
- हातहतियार भन्ने शब्दावलीले अमेरिकी आचार संहिताको शीर्षक 18 को खण्ड 930 को उपखण्ड (g) को अनुच्छेद (2) अन्तर्गत प्रदान गरिएको अर्थ बुझाउँछ ।

9. सूचना

विद्यार्थीले विद्यार्थी आचार संहिताको उल्लङ्घन गरेका कारण विद्यार्थीलाई प्लेसमेन्ट परिवर्तन हुने गरी निष्कासन गर्ने निर्णय लिइयो भने, उक्त निर्णय लिइएको मितिमा, LEA ले अभिभावकलाई उक्त निर्णयको बारेमा सूचित गर्नु पर्दछ र अभिभावकलाई प्रक्रियागत सुरक्षासम्बन्धी सूचना प्रदान गर्नु पर्दछ ।

B. अनुशासनात्मक निष्कासनका कारण हुने प्लेसमेन्टको परिवर्तन (34 CFR §300.536)

अशक्तता भएको कुनै बच्चालाई बच्चाको वर्तमान प्लेसमेन्टबाट निष्कासन गरिन्छ भने निम्न अवस्थामा उक्त निष्कासन NOREP/पूर्व लिखित सूचना आवश्यक पर्ने प्लेसमेन्टको परिवर्तन बन्छ:

- विद्यार्थीलाई लगातार 10 दिन भन्दा बढी समयसम्म निष्कासन गरिएको छ भने; वा
- विद्यार्थीलाई एकै शैक्षिक वर्षमा जम्मा 15 विद्यालय दिनका लागि निष्कासन गरिएको छ भने ।
- निम्न कारणहरूले विद्यार्थीलाई एउटा ढाँचा बन्ने गरी धेरै पटक विद्यालयबाट निष्कासन गरिएको छ भने:
  - विद्यार्थीलाई एकै विद्यालय वर्षमा 10 विद्यालय दिन भन्दा बढी समयको लागि निष्कासन गरिएको कारण;
  - बच्चालाई पहिला जुन कारणले गर्दा विद्यालयबाट धेरै पटक निष्कासन गरिएको थियो बच्चाको अहिलेको व्यवहार पनि त्यति बेलाको जस्तै भएका कारण;
  - प्रत्येक निष्कासनको समयावधि, बच्चालाई विद्यालयबाट निष्कासन गरिएको जम्मा समय, र एक देखि अर्को निष्कासनको निकटता जस्ता थप कारकहरूका कारण; र

LEA ले प्रत्येक घटनाका आधारमा निष्कासनको ढाँचाले प्लेसमेन्ट परिवर्तन गर्छ कि गर्दैन भनेर निर्धारण गर्नेछ, र उक्त निर्धारणमा असहमति जनाइयो भने, उचित प्रक्रिया र न्यायिक कारबाही मार्फत पुनरावलोकन गरिनेछ ।

C. वातावरणको निर्धारण (34 CFR §300.531)

IEP टोलीले प्लेसमेन्ट परिवर्तन गर्ने निष्कासनमा, र माथि उल्लेख गरिएको थप अधिकार, तथा विशेष परिस्थिति को शीर्षक अन्तर्गतको निष्कासनमा अन्तरिम वैकल्पिक शैक्षिक वातावरण निर्धारण गर्नु पर्दछ ।

D. अपिल (34 CFR §300.532)

1. सामान्य जानकारी

निम्न कुरामा असहमत भएको अवस्थामा अशक्तता भएका विद्यार्थीका अभिभावकले उचित प्रक्रियासम्बन्धी सुनवाइ अनुरोध गर्न उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी दायर गर्न सक्छन्;

- अनुशासनका यी प्रावधानहरू अन्तर्गत प्लेसमेन्टको सम्बन्धमा लिइएको निर्णयमा; वा
- माथि उल्लेख गरिएको मेनिफेस्टेसनको निर्धारणमा ।

बच्चालाई वर्तमान प्लेसमेन्टमा राखिरहँदा बच्चा वा अन्य व्यक्तिमा चोटपटक निम्तिन सक्छ भनेर LEA ले विश्वास गरेको समयमा, LEA ले उचित प्रक्रियासम्बन्धी सुनवाइ अनुरोध गर्न उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी (माथि हेर्नुहोस) दायर गर्न सक्छ ।

2. सुनवाइ अधिकृतको अधिकार

निष्पक्ष सुनवाइ अधिकृतको उपशीर्षक अन्तर्गत व्याख्या गरिएका आवश्यकताहरू पूरा गर्ने सुनवाइ अधिकृतले उचित प्रक्रियासम्बन्धी सुनवाइ सञ्चालन गर्नु र एउटा निर्णय लिनु पर्दछ ।

सुनवाइ अधिकृतले निम्न कामहरू गर्न सक्छन:

- सुनवाइ अधिकृतले निष्कासनले विद्यालयका कर्मचारीको अधिकार अन्तर्गतको शीर्षकमा व्याख्या गरिएका प्रावधानहरू उल्लङ्घन गर्छ, वा बच्चाको अशक्तताका कारण बच्चाको उक्त व्यवहार अभिव्यक्त भएको हो भनेर निर्धारण गरे भने अशक्तता भएका विद्यार्थीलाई जुन ठाउँबाट निष्कासन गरिएको थियो, त्यही ठाउँमा फर्काउन ।
- सुनवाइ अधिकृतले बच्चालाई वर्तमान प्लेसमेन्टमा राखिरहँदा बच्चा वा अन्य व्यक्तिमा चोटपटक निम्तिन सक्ने सम्भावना बढी हुन्छ भनेर निर्धारण गरे भने ती विद्यार्थीको प्लेसमेन्टलाई 45 विद्यालय दिनसम्मको समयको लागि उपयुक्त स्थान (अन्तरिम शैक्षिक वातावरण) मा परिवर्तन गर्न आदेश दिन ।

LEA लाई बच्चालाई वर्तमान प्लेसमेन्टमा राखिरहँदा बच्चा वा अन्य व्यक्तिमा चोटपटक निम्तिन सक्ने सम्भावना बढी हुन्छ भन्ने लागेमा, यी सुनवाइ प्रक्रियाहरू दोहोर्याउन सकिन्छ ।

अभिभावक वा LEA ले त्यस्तो सुनवाइ अनुरोध गर्न उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी दायर गर्दा, निम्न अवस्थाहरूमा बाहेक **उचित प्रक्रियाको उजुरी प्रक्रिया, उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरीको सुनवाइ** अन्तर्गतको शीर्षकमा व्याख्या गरिएको आवश्यकताहरू पूरा गर्ने सुनवाइ सञ्चालन गर्नु पर्दछ:

- SEA ले चाँडो गरी टुङ्ग्याउनु पर्ने सुनवाइको व्यवस्था मिलाउनु परेको अवस्थामा, जुन उजुरी दायर गरेको 20 विद्यालय दिन भित्र सञ्चालन गरिनु पर्दछ र जसले सुनवाइ पछिको 10 विद्यालय दिन निर्णय दिनु पर्दछ ।
- अभिभावक तथा LEA ले लिखित रूपमा बैठक नगर्ने सहमति नजनाएसम्म वा मध्यस्थता प्रयोग गर्ने सहमति नजनाएसम्म, उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरीको सूचना प्राप्त भएको 7 दिन भित्र समाधानको बैठक आयोजना गर्नु परेको अवस्थामा । उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी प्राप्त भएको 15 दिन भित्र दुवै पक्षलाई चित्त बुझ्ने गरी उक्त विषय समाधान भएन भने उक्त सुनवाइलाई अगाडि बढाउन सकिन्छ ।

कुनै एक पक्षले उचित प्रक्रियासम्बन्धी साधारण सुनवाइको निर्णयमा जुन तरिकाले अपिल दायर गर्छ चाँडो गरी टुङ्ग्याउनु पर्ने सुनवाइ (उचित प्रक्रियासम्बन्धी सुनवाइ) को निर्णयमा पनि त्यही तरिकाले अपिल दायर गर्न सक्छ (माथि **अपिल**, खण्डमा हेर्नुहोस) ।

E. अपिलका दौडानको प्लेसमेन्ट (34 CFR §300.533)

माथि उल्लेख गरिए अनुसार, अभिभावक वा LEA ले अनुशासनसँग सम्बन्धित उजुरी (उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी) दायर गरेको समयमा, सुनवाइ अधिकृतको निर्णय नआएसम्म, वा **विद्यालयका कर्मचारीको अधिकार** अन्तर्गतको शीर्षकमा व्यवस्था वा व्याख्या भए बमोजिम, निष्कासनको समयवधि समाप्त नभएसम्म, दुई मध्ये जुन पहिला आउँछ त्यस अनुसार, बच्चा अन्तरिम वैकल्पिक शैक्षिक प्लेसमेन्टमा बस्नु पर्दछ ।

बौद्धिक अशक्तता भएका विद्यार्थीहरूका लागि विशेष नियमहरू

LEA वा चार्टर वा साइबर चार्टर विद्यालयमा जाने बौद्धिक अशक्तता भएका विद्यार्थीलाई जति नै समयको लागि विद्यालयबाट निष्कासन गरिए पनि, उक्त निष्कासन

Pa. Code Sec. 14.143 अन्तर्गत प्लेसमेन्टको परिवर्तन मानिन्छ र त्यसमा NOREP/पूर्व लिखित सूचना आवश्यक पर्दछ (यदि अनुशासनको उक्त व्यवहारमा लागुऔषध, हातहतियार, र/वा गम्भीर चोटपटकको घटना संलग्न भएको छैन भने) । अनुशासनको उक्त व्यवहारमा लागुऔषध, हातहतियार, र/वा गम्भीर चोटपटकको घटना संलग्न भएको अवस्थामा, बौद्धिक अशक्तता भएका विद्यार्थीलाई विद्यालयबाट हटाइयो भने त्यसले प्लेसमेन्ट परिवर्तन गर्दैन ।

PARC को सहमति आदेशका सम्बन्धमा राज्यले जुन आश्वासन प्रदान गरेको छ, त्यस अनुसार, LEA ले Bureau of Special Education मा निवेदन दिएर र ब्यूरोको स्वीकृति प्राप्त गरेर आफैलाई वा अरूलाई हानी पुर्‍याउन सक्ने अशक्तता भएका विद्यार्थीलाई विद्यालयबाट सीमित रूपमा निलम्बन गर्न सक्छन् । निलम्बन गर्दा, बौद्धिक अशक्तता नभएका अशक्तता भएका विद्यार्थीलाई जुन हदसम्म निलम्बन गर्न सकिन्छ, त्यही हदसम्म मात्र गर्नु पर्दछ ।

F. विशेष शिक्षा र सम्बन्धित सेवा प्राप्त गर्न योग्य नभएका विद्यार्थीहरूका लागि सुरक्षा (34 CFR §300.534)

1. सामान्य जानकारी

कुनै नियम वा आचार संहिताको उल्लङ्घन गर्ने व्यवहार हुनु पूर्व LEA लाई उक्त बच्चामा अशक्तता छ भन्ने कुराको

जानकारी थियो भने विशेष शिक्षाको लागि योग्य निर्धारित नभएका बच्चाहरू तथा कुनै नियम वा आचार संहिता उल्लङ्घन गर्ने खालको व्यवहार देखाएका बच्चाहरूले यो सूचनामा व्याख्या गरिएका सुरक्षाहरू प्रयोग गर्न सक्छन् ।

2. अनुशासनसम्बन्धी विषयका लागि सम्बन्धित कुराको जानकारी थियो कि थिएन भन्ने आधार अनुशासनात्मक कारबाही निम्त्याएको व्यवहार हुनु अगाडि निम्न कुराहरू भएको थियो भने LEA लाई बच्चामा अशक्तता छ भन्ने कुरा थाहा थियो भनेर बुझिन्छ:

- अभिभावकले आफ्नो बच्चालाई विशेष शिक्षा र सम्बन्धित सेवाहरूको आवश्यकता छ भनी उपयुक्त शैक्षिक निकायका सुपरिवेक्षक वा प्रशासनिक कर्मचारी; वा बच्चाको शिक्षकलाई लिखित रूपमा पत्र लेखेर चिन्ता व्यक्त गरेका थिए;
- अभिभावकले IDEA को भाग B अन्तर्गतको विशेष शिक्षा र सम्बन्धित सेवाहरूका सम्बन्धमा मूल्याङ्कन अनुरोध गरेका थिए; वा
- बच्चाका शिक्षक, वा LEA का अन्य कर्मचारीले सिधै LEA को विशेष शिक्षाका निर्देशक वा LEA का अन्य सुपरिवेक्षक कर्मचारीलाई बच्चाले देखाएको व्यवहारको ढाँचाको बारेमा निश्चित चिन्ता गरेका थिए ।

3. अपवाद

निम्न अवस्थाहरूमा LEA लाई त्यस्तो जानकारी भएको मानिँदैन:

- अभिभावकले आफ्नो बच्चाको मूल्याङ्कन गर्न अनुमति दिएनन् वा विशेष शिक्षाका सेवाहरू अस्वीकार गरे भने; वा
- बच्चाको मूल्याङ्कन पूरा गरिएको थियो र IDEA को भाग B अन्तर्गत उनी अशक्तता भएका बच्चा होइनन् भनी निर्धारण गरिएको थियो भने ।

4. सम्बन्धित कुराको जानकारी नभएको अवस्थामा लागू हुने सर्तहरू

अनुशासनसम्बन्धी कार्यवाही गर्नु अगाडि LEA लाई बच्चाको अशक्तताको बारेमा जानकारी थिएन भने (अनुशासनसम्बन्धी विषयका लागि सम्बन्धित कुराको जानकारी थियो कि थिएन भन्ने आधार र अपवाद अन्तर्गतको उपशीर्षकमा व्याख्या गरिए अनुसार), ती बच्चाको लागि उस्तै प्रकारका घटनाहरूमा संलग्न हुने बालबालिकाहरूका लागि प्रयोग गरिने अनुशासनात्मक उपायहरू नै प्रयोग गरिन सक्छ ।

आफ्नो बच्चा अनुशासनसम्बन्धी कारबाहीको अधीनमा रहने समयवधि भित्र अभिभावकले मूल्याङ्कनको लागि अनुरोध गरेमा, मूल्याङ्कन चाँडो गरी पूरा गरिनु पर्दछ ।

मूल्याङ्कन पूरा नभएसम्म, बच्चा विद्यालयका अधिकारीहरूले निर्धारण गरेको शैक्षिक प्लेसमेन्टमा रहने छन्, जसमा शैक्षिक सेवाहरू नहुँदा निष्कासन वा निलम्बन पनि समावेश हुन सक्छ ।

LEA को मूल्याङ्कन र अभिभावकहरूद्वारा उपलब्ध गराइएको

जानकारीको आधारमा, बच्चामा अशक्तता छ भनेर निर्धारण गरियो भने, LEA ले IDEA को भाग B अनुसार र साथै माथि उल्लेख गरिएका अनुशासनसम्बन्धी आवश्यकताहरू अनुसार विशेष शिक्षा र सम्बन्धित सेवाहरू उपलब्ध गराउनुपर्छ ।

G. कानून कार्यान्वयन गर्ने निकाय र न्यायिक निकायको कारबाही तथा ती निकायहरूमा पठाउने व्यवस्था (34 CFR §300.535)

1. राज्य तथा संघीय नियमावलीले:

- कुनै पनि निकायलाई अशक्तता भएका विद्यार्थीले गरेको अपराधका सम्बन्धमा उपयुक्त निकायमा उजुरी दिन रोक्दैन; वा
- अशक्तताका भएका बच्चाले गरेको अपराधमा संघीय वा राज्य कानून कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा कानून कार्यान्वयन गर्ने निकाय र न्यायिक निकायलाई आफ्ना जिम्मेवारीहरू पूरा गर्नबाट वञ्चित गर्दैन ।

कानून कार्यान्वयन गर्ने निकायमा पठाएको खण्डमा, कार्यात्मक मूल्याङ्कनसम्बन्धी अद्यावधिक मूल्याङ्कन र सकारात्मक व्यवहार सहायता योजना जरुरी पर्छ ।

2. अभिलेखको प्रेषण

LEA ले अशक्तता भएका बच्चाले गरेको अपराधका सम्बन्धमा उजुरी दायर गरेको खण्डमा, LEA ले:

- बच्चाको विशेष शिक्षा तथा अनुशासनसम्बन्धी अभिलेख एजेन्सीले उजुरी दायर गरेको ठाउँका अधिकारहरूलाई पठाउनु पर्दछ ताकी उनीहरूले ती अभिलेखहरूको बारेमा विचार गर्न सकून्; र
- FERPA ले अनुमति दिने हदसम्म मात्रै बच्चाको विशेष शिक्षा तथा अनुशासनसम्बन्धी अभिलेख प्रेषण गर्न सक्छ ।

IX. अभिभावकले बच्चालाई निजी विद्यालयमा राखेको खण्डमा बच्चाका लागि विशेष शिक्षाको कुन-कुन सेवा उपलब्ध हुन्छ ?

यो खण्डले अभिभावकद्वारा निजी विद्यालयमा राखिएका विद्यार्थीहरूका लागि उपलब्ध हुने विशेष शिक्षासम्बन्धी सेवाहरूलाई सम्बोधन गर्छ ।

A. साधारण नियम (34 CFR §300.148)

LEA ले तपाईंको बच्चाको लागि FAPE उपलब्ध गराएको छ तर तपाईंले बच्चालाई निजी विद्यालयमा राख्ने विकल्प चयन गर्नुभयो भने IDEA को भाग B अनुसार LEA ले अपाङ्गता भएको बच्चालाई निजी विद्यालय वा ठाउँमा राख्दा लागेको शिक्षाको खर्च र साथै विशेष शिक्षा र सम्बन्धित सेवाको खर्च भुक्तानी गर्नु जरुरी हुँदैन । यद्यपि, निजी विद्यालय जहाँ छ, त्यहाँको IU ले 34 CFR §§300.131 देखि 300.144 सम्मका प्रावधानहरू अन्तर्गत अभिभावकहरूद्वारा निजी विद्यालयमा राखिएका बालबालिकाहरूका सम्बन्धमा भाग B को प्रावधान अन्तर्गतका आवश्यकताहरू सम्बोधन भइरहेका बालबालिकाहरूमा तपाईंको बच्चालाई पनि समेट्नु पर्दछ ।

B. अपवादहरू

1. निजी विद्यालयको भर्नाका सम्बन्धमा दिइनु पर्ने क्षतिपूर्ति

तपाईंको बच्चाले अधिल्लो पटक LEA को क्षेत्राधिकार अन्तर्गत विशेष शिक्षा तथा सम्बन्धित सेवा प्राप्त गरेका थिए, र तपाईंले LEA को सहमति वा सिफारिस बिना आफ्नो बच्चालाई निजी प्रिस्कूल, आधारभूत विद्यालय वा उच्च विद्यालयमा भर्ना गर्ने विकल्प रोज्नुभयो र त्यस विषयका सम्बन्धमा उजुरी दायर गरियो, र अदालत वा सुनवाइ अधिकृतले एजेन्सीले तपाईंको बच्चालाई भर्ना अगाडि समयमै FAPE उपलब्ध गराएको थिएन र निजी प्लेसमेन्ट उपयुक्त छ भनेर निर्धारण गरे भने, अदालत वा सुनवाइ अधिकृतले LEA लाई भर्नाको खर्चको भर्पाई दिन बाध्य बनाउन सक्छन् । अदालत वा सुनवाइ अधिकृतले

कुनै प्लेसमेन्टले राज्यको शैक्षिक निकाय र LEA द्वारा प्रदान गरिने शिक्षामा लागू हुने राज्यका मानकहरू पूरा गर्दैन भने पनि प्लेसमेन्ट उपयुक्त छ भनेर निर्धारण गर्न सक्छन् ।

2. क्षतिपूर्तिको शर्त

निम्न अवस्थाहरूमा माथि उल्लेख गरिएको अनुच्छेदमा व्याख्या गरिएको खर्चको भर्पाई कटौती वा अस्वीकार गरिन सक्छ:

- यदि: (a) आफ्नो बच्चालाई सार्वजनिक विद्यालयबाट हटाउनु पूर्व उपस्थित भएको IEP टोलीको अन्तिम बैठकमा, तपाईंले IEP टोलीलाई आफ्नो बच्चाका लागि FAPE उपलब्ध गराउन LEA द्वारा प्रस्ताव गरिएको प्लेसमेन्ट अस्वीकार गर्ने आफ्नो मनसायका साथै आफ्नो चिन्ता तथा आफ्नो बच्चालाई सार्वजनिक खर्चमा निजी विद्यालयमा राख्ने आफ्नो मनसाय बारेमा सूचित गर्नु भएन भने; वा (b) सार्वजनिक विद्यालयबाट आफ्नो बच्चालाई हटाउनु भन्दा कम्तीमा दश (10) कारोबार दिन (छुट्टी सहित गणना गर्दा हुने दस कारोबार दिन) अगाडि, तपाईंले सार्वजनिक निकायलाई उक्त जानकारीको बारेमा लिखित सूचना दिनु भएन भने;
- सार्वजनिक विद्यालयबाट बच्चालाई हटाउनु अघि LEA ले तपाईंलाई तपाईंको बच्चाको मूल्याङ्कन पूरा गर्ने मनसाय राखेर लिखित सूचना (मूल्याङ्कनको उपयुक्त तथा तर्कसङ्गत उद्देश्यको विवरण सहित) प्रदान गरेको थियो, तर तपाईंले मूल्याङ्कनका लागि आफ्नो बच्चालाई उपलब्ध गराउनु भएन भने; वा
- अदालतले तपाईंका काम कारबाही अस्वीकार्य थियो भनेर निर्धारण गर्यो भने ।

3. क्षतिपूर्तिको शर्तका अवपादहरू

खर्चको भर्पाई:

- निम्न अवस्थामा कटौती वा अस्वीकार गरिनु हुँदैन: (a) विद्यालयले तपाईंलाई सूचना प्रदान गर्न रोक्को भने; (b) तपाईंले माथि व्याख्या गरिएको सूचना प्रदान गर्ने तपाईंको जिम्मेवारीसम्बन्धी सूचना प्राप्त गर्नु भएन भने; वा (c) माथि उल्लेख गरिएका आवश्यकताहरू पालना गर्दा तपाईंको बच्चाको शारीरिक क्षति हुन सक्छ भने; र
- अभिभावक निम्न अवस्थाहरूमा सूचना प्रदान गर्न विफल हुँदा, अदालत वा सुनवाइ अधिकृतको विवेकाधिकारका आधारमा कटौती वा अस्वीकार गर्न मिल्दैन: (a) अभिभावक साक्षर नभएको र अङ्ग्रेजी लेख्न नसक्ने अवस्थामा; वा (b) माथिको आवश्यकता पालना गर्दा बच्चामा गम्भीर खालको भावनात्मक असर देखिने अवस्थामा ।

C. समतामूलक सहभागिता (34 CFR §300.138)

मध्यवर्ती एकाइ (Intermediate Unit वा IU) ले IU को सेवा क्षेत्र भित्र रहेका धार्मिक विद्यालय, आधारभूत विद्यालय तथा उच्च विद्यालय सहितका निजी विद्यालयहरूमा अभिभावकद्वारा भर्ना गरिएका अशक्तता भएका सबै बच्चाहरूको खोजी गर्नु, पहिचान गर्नु, र मूल्याङ्कन गर्नु पर्दछ, यो Pennsylvania को शिक्षा विभागको नीति नै हो ।

अभिभावकहरूले आफ्ना बच्चाहरूलाई निजी विद्यालयहरूमा भर्ना गरेको परिस्थितिमा, र FAPE समस्या नबन्ने अवस्थामा, IU हरूले IU को सेवा क्षेत्रमा रहेका निजी विद्यालयहरूमा अभिभावकद्वारा भर्ना गरिएका अशक्तता भएका विद्यार्थीहरूको सङ्ख्या तथा स्थानसँग मिल्ने गरी, ती बालाबालिकाहरूलाई विशेष शिक्षा तथा सम्बन्धित सेवाहरूका साथै निजी विद्यालयहरू तथा IU हरू बीचमा भएको समतामूलक सहभागिता (EP) को समझौता बमोजिम निर्धारित प्रत्यक्ष सेवाहरू प्रदान गरेर, ती बालाबालिकाहरूलाई IU योजना अन्तर्गत समर्थित वा सञ्चालित कार्यक्रममा सहभागी गराउने प्रावधान मिलाउनु पर्दछ । IU ले EP समझौता अनुसार निश्चित ठाउँमा रहेको निजी विद्यालयले विशेष शिक्षा तथा सम्बन्धित सेवाहरू पाउँछ भनेर निर्धारण गर्छ । त्यस्तो निजी विद्यालयमा भर्ना भएका अशक्तता भएका प्रत्येक विद्यार्थीका लागि एउटा सेवा योजना विकास र कार्यान्वयन गर्नु पर्दछ ।

अभिभावकद्वारा निजी विद्यालयमा भर्ना गरिएका अशक्तता भएका कुनै पनि विद्यार्थीसँग सार्वजनिक विद्यालयमा भर्ना हुँदा बच्चाले प्राप्त गर्ने विशेष शिक्षा तथा सम्बन्धित सेवाको आंशिक वा पूरै भाग प्राप्त गर्ने अधिकार हुँदैन । बच्चाको खोजी गर्ने आवश्यकता पूरा नगर्ने IU को संदिग्ध विफलता बाहेकको अवस्थामा, उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी र राज्यसम्बन्धी उजुरी लागू हुँदैनन् ।

परिशिष्ट A - श्रोतहरू

THE ARC OF PENNSYLVANIA

301 Chestnut Street, Suite 403
Harrisburg, PA 17101
1-877-337-1970
www.thearcpa.org

CONSULTLINE (कन्सल्टलाइन), अभिभावक हेल्पलाइन

800-879-2301
अशक्तता भएका वा अशक्तता भएको ठानिएका विद्यार्थीहरूका आमाबाबु र वकलातकर्ताहरूलाई विशेष शिक्षासम्बन्धी संघीय र राज्य कानूनको बारेमा व्याख्या गर्न; अभिभावकहरूलाई उपलब्ध विकल्पहरूको बारेमा व्याख्या गर्न; अभिभावकलाई प्रक्रियागत सुरक्षासम्बन्धी सूचना प्रदान गर्न; अन्य एजेन्सीहरू वा सहायता सेवाहरू पत्ता लगाउन; र उपलब्ध उपायहरूको बारेमा र अभिभावकहरू कसरी अगाडि बढ्न सक्छन् भन्ने कुराको बारेमा व्याख्या गर्न कन्सल्टलाइनका कर्मचारीहरू उपलब्ध हुन्छन् ।

DISABILITY RIGHTS PENNSYLVANIA

301 Chestnut Street
Suite 300
Harrisburg, PA 17101
800-692-7443 (टोल फ्री भाइस)
877-375-7139 (TDD)
717-236-8110(भाइस)
717-346-0293 (TDD)
717-236-0192 (फ्याक्स)
www.disabilityrightspa.org

HISPANOS UNIDOS PARA NIÑOS EXCEPCIONALES (PHILADELPHIA HUNE, INC.)

2215 North American Street
Philadelphia, PA 19133
215-425-6203
215-425-6204 (फ्याक्स)
huneinc@aol.com
www.huneinc.org

MISSION EMPOWER

1611 Peach Street, Suite 120
Erie, PA 16501
814-825-0788
advocate@missionempower.org
www.missionempower.org

OFFICE FOR DISPUTE RESOLUTION (विवाद समाधानको कार्यालय)

6340 Flank Drive
Harrisburg, PA 17112-2764
717-901-2145 (फोन)
800-222-3353 (PA मा मात्र टोल फ्री हुने)
TTY प्रयोगकर्ताहरू: PA रिले 711
717-657-5983 (फ्याक्स)

www.odr-pa.org

Office for Dispute Resolution (विवाद समाधानको कार्यालय) ले राज्यव्यापी रूपमा मध्यस्थता प्रक्रिया तथा उचित प्रक्रियासम्बन्धी प्रणाली व्यवस्थापन गर्छ, र विवाद समाधानका वैकल्पिक तरिकाहरूको बारेमा तालिम तथा सेवाहरू प्रदान गर्छ ।

PARENT EDUCATION AND ADVOCACY LEADERSHIP CENTER (PEAL)

2325 E Carson St. #100a
Pittsburgh, PA 15203
412-281-4404
412-281-4408 (फ्याक्स)
520 N Christopher Columbus Blvd., Suite 602
Philadelphia, PA 19123
215-567-6143
866-950-1040 (Toll Free)
www.pealcenter.org

PUBLIC INTEREST LAW CENTER OF PHILADELPHIA

United Way Building
1709 Benjamin Franklin Parkway, Second Floor
Philadelphia, PA 19103
215-627-7100
215-627-3183 (फ्याक्स)
www.pilcop.org

PENNSYLVANIA BAR ASSOCIATION (पेन्सिलभेनिया बार एसोसिएशन)

100 South Street
Harrisburg, PA 17101
800-932-0311
www.pabar.org

PENNSYLVANIA TRAINING AND TECHNICAL ASSISTANCE NETWORK (पेन्सिलभेनिया प्रशिक्षण तथा प्राविधिक सहायता नेटवर्क) (PaTTAN)

Harrisburg 800-360-7282 King of Prussia 800-441-3215
Pittsburgh 800-446-5607
www.pattan.net

STATE TASK FORCE ON THE RIGHT TO EDUCATION (शैक्षिक अधिकारका सम्बन्धमा राज्यको कार्यबल)

3190 William Pitt Way
Pittsburgh, PA 15238
1-800-446-5607 ext. 6828

परिशिष्ट B

OFFICE FOR DISPUTE
RESOLUTION

अनुरोध फाराम

मध्यस्थता

IEP/IFSP/GIEP को सहजीकरण

सवाको बारमा जानकारी

आजको मिति:	अनुरोध गर्ने पक्ष: ☐ आमाबाबु/अभिभावक ☐ LEA (स्कूल डिस्ट्रिक्ट: चार्टर; वा IU) ☐ शिशु/बाल/प्रारम्भिक हस्तक्षेप कार्यक्रम	
यो फाराम पूरा गरिरहेका व्यक्तिको नाम/इमेल:	विद्यार्थीसँगको सम्बन्ध:	फोन:
अनुरोध गरेको सेवामा चिन्ह लगाउनुहोस्: ☐ मध्यस्थता ☐ IEP का लागि सहजीकरण ☐ GIEP का लागि सहजीकरण ☐ IFSP का लागि सहजीकरण (प्रारम्भिक हस्तक्षेप)		

विद्यार्थीको बारमा जानकारी

थर:	नाम:
जन्ममिति:	विशिष्टता:
विद्यालय/कार्यक्रमको नाम:	

आमाबाबु/अभिभावकको बारमा सचना

आमाबाबु/अभिभावकको नामः:	दोस्रो आमाबाबु वा विद्यार्थीसँग नबस्ने आमाबाबुको नाम:
ठेगाना:	ठेगाना
घरको फोन:	घरको फोन:
कामको फोन:	कामको फोन:
मोबाइल नम्बर:	मोबाइल नम्बर:
इमेल:	इमेल:

स्थानीय शक्षिक निकाय (Local Education Agency बा LEA) को बारेमा जानकारी

स्कूल डिस्ट्रिक्ट/चार्टर स्कूल/एजेन्सीको नाम

ठेगाना:

सम्पर्क व्यक्तिको नाम:

पद:

फोन:

फ्याक्स:

इमेल:

विवादमा रहेको समस्या(हरू), र समस्या समाधान गर्ने प्रस्तावित समाधानहरूको बारेमा संक्षिप्त विवरण प्रदान गर्नुहोस् ।

तपाईं कन पनि प्रकारको सहजीकरण सेवा अनुरोध गरिरहन भएको छ भन कपया यो खण्ड परा गनहोस ।

IEP/IFSP/GIEP सम्बन्धी बैठक निम्न, मिति र समयमा हुने गरी तय गरिएको छ:

(मिति, समय, र स्थान)

अहिलेसम्म IEP/IFSP/GIEP सम्बन्धी बैठक तय गरिएको छैन ।

सबै अनुरोधहरूका लागि, तपाईंलाई थप जानकारी प्रदान गर्न मन छ भने, कृपया यहाँ उल्लेख गर्नुहोस् ।

- यी सेवाहरू वा विवाद समाधानका अन्य विकल्पहरूको बारेमा प्रश्नहरू छन् भने, अभिभावकहरूले Special Education (विशेष शिक्षा) को ConsultLine लाई 800-879-2301 वा 717-901-2146 सम्पर्क गर्न सक्नुहुन्छ ।
- Birth to 3 कार्यक्रमको बारेमा प्रश्नहरू छन् OCDEL लाई OCDEL लाई 717-346-9320 मा सम्पर्क गर्नु पर्दछ ।
- कहिलेकाहीँ, ODR का कर्मचारीले सेवा मूल्याङ्कन गर्ने प्रयोजनको लागि यी मध्ये कुनै पनि बैठकहरूमा उपस्थित हुन पाउँ भनी अनुरोध गर्न सक्छन् । पक्षहरूलाई अगाडि नै खबर गरिनेछ, र सोही समयमा कुनै पनि प्रश्नहरूको सम्बोधन गरिनेछ ।
- कृपया यो फारामको एक प्रतिलिपि आफूसँग सुरक्षितसाथ राख्नुहोस् र Office for Dispute Resolution (विवाद समाधान कार्यालय) लाई पूरा गरिएको फाराम पत्राचार, फ्याक्स, वा इमेल गर्नुहोस् ।

6340 Flank Drive, Harrisburg, PA 17112-2764 717-
901-2145 • टोल फ्री 800-222-3353 (PA मात्र)
फ्याक्स 717-657-5983 • TTY प्रयोगकर्ताहरू: PA रिले
71 Email: odr@odr-pa.org

OFFICE FOR DISPUTE
RESOLUTION

उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी

* ले जरुरी विवरणलाई सङ्केत गर्छ ।

आधारभूत जानकारी			
☐ IDEA	☐ IDEA तथा प्रतिभावान् विद्यार्थी शिक्षा कार्यक्रम	☐ प्रतिभावान् विद्यार्थी शिक्षा कार्यक्रम	☐ भाग #504
*आजको मिति:		*अनुरोध गर्ने पक्ष: ☐ अभिभावक ☐ LEA	
*यो अनुरोध पूरा गरिरहेका व्यक्तिको नाम/इमेल:		*विद्यार्थीसँगको सम्बन्ध:	*फोन:
कृपया उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरी पूरा गरेर Office for Dispute Resolution मा उजुरी दायर गर्नुहोस् । साथै, उजुरी दायर गरेको समयमा त्यसको एक प्रतिलिपि विपक्षी पक्षलाई पठाउनुहोला ।			
तपाईंलाई उचित प्रक्रियाको सुनवाइमा उपस्थित हुन विशेष इन्तिजाम आवश्यक पर्छ भने, तपाईंले अनिवार्य रूपमा LEA लाई सूचित गर्नु पर्दछ ।			

विद्यार्थीको बारेमा जानकारी			
*थर:	*नाम:	जन्ममिति:	लिंगः ☐ पुरुष ☐ महिला
विशिष्टता:		विशिष्टता:	
*LEA (स्थानीय शैक्षिक निकाय) – थाहा भएको भए		*विद्यार्थी उपस्थित हुने विद्यालय भवन:	

विद्यार्थीसग बस आमाबाबको			
*थर:	*नाम:	*सम्बन्धः ☐ आमा ☐ बुबा ☐ अभिभावक	
*घरको फोन:	मोबाइल नम्बर:	कामको फोन:	इमेल:
लिखित सञ्चार प्राप्त गर्न रुचाएको माध्यमः		☐ इमेल	☐ U.S. मेल
थर:	नाम:	सम्बन्धः ☐ आमा ☐ बुबा ☐ अभिभावक	
घरको फोन:	मोबाइल नम्बर:	कामको फोन:	इमेल:
लिखित सञ्चार प्राप्त गर्न रुचाएको विधिः		☐ इमेल	☐ U.S. मेल
*आमाबाबु/विद्यार्थीको ठेगाना:			
आमाबाबुको वकिल (प्रतिनिधित्व गरिएको छ भने):			वकिलको फोन:
वकिलको ठेगाना:			वकिलको इमेल:

विद्यार्थिसग नबस्त आमाबाबको

थर:	नाम:	सम्बन्ध:	☐ आमा ☐ बुबा
घरको फोन:	मोबाइल नम्बर:	कामको फोन:	इमेल:
लिखित सञ्चार प्राप्त गर्न रुचाएको माध्यम:		☐ इमेल	☐ U.S. मेल
अभिभावकको ठेगाना:			
आमाबाबुको अधिवक्ता (प्रतिनिधित्व गरिएको छ भने):		वकिलको फोन:	
वकिलको ठेगाना:		वकिलको इमेल:	

स्थानीय शक्षिक निकाय (Local Education Agency वा LEA) को बारमा जानकारी**I. LEA का सम्पर्क व्यक्तिको बारेमा जानकारी**

थर:	नाम:	पद:
मोबाइल नम्बर:	कामको फोन:	इमेल:
ठेगाना:		

II. सुपरिन्टेन्डेन्ट/प्रमुख कार्यकारी अधिकृत

थर:	नाम:	पद:
ठेगाना:		फोन:

III. LEA का अधिवक्ता

वकिलको फोन:	वकिलको इमेल:
वकिलको ठेगाना:	

IV. उचित प्रक्रियासम्बन्धी सुनवाइ निम्न ठेगानामा आयोजना गरिनेछ:

(भवनको नाम, ठेगाना र कोठा नम्बरकोठाको नाम – LEA द्वारा पूरा गरिनु पर्ने)

नोट: संलग्न भएका आमाबाबु र बालबालिकाका लागि सुविधाजनक हुने समय र स्थानमा सुनवाइ आयोजना गरिनेछ । प्रतिभावान् विद्यार्थी शिक्षा कार्यक्रमसम्बन्धी मुद्दाहरूको हकमा, सुनवाइ आमाबाबु र बालबालिकाका लागि सुविधाजनक हुने स्कूल डिस्ट्रिक्टको स्थानमा आयोजना गरिनेछ, र आमाबाबुको अनुरोधमा, बेलुका आयोजना गरिन सक्छ ।

उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरीको बारमा जानकारी (IDEA का मुद्दाहरूमा मात्र लागू हुन)

A. के तपाईंको मुद्दा सुनवाइ अधिकारीको कुनै निर्णयसँग सम्बन्धित छ जुन कार्यान्वयन गरिएको छैन ?	☐ हो ☐ होइन
(हो, Bureau of Special Education लाई सूचित गरिनेछ र यसले यस विषयको बारेमा छानबिन गर्नेछ । कुनै मुद्दा सुनवाइ अधिकारीको कार्यान्वयन नभएको मुद्दासँग सम्बन्धित छ भने उचित प्रक्रिया उपलब्ध हुँदैन ।)	
B. के सुनवाइको यो अनुरोध निम्न विषयको असहमतिसँग सम्बन्धित छ:	☐ अनुशासन ☐ ESY (ESY वा Extended School Year)
☐ विद्यार्थी ESY को लक्षित समूहमा छन् भने यहाँ चिन्ह लगाउनुहोस्	

उचित प्रक्रियासम्बन्धी उजुरीको बारेमा जानकारी (सब मद्दाहरूमा लाग हुन)

तपाईंल विवादको प्रकृतिको बारेमा व्याख्या गर्न यो फाराम प्रयोग गर्न सक्नुहुन्छ, वा तपाईं यो जानकारी भएको कागजको अलग टक्रा

*यो विवाद केसँग सम्बन्धित छ ? कृपया आफ्नो विवरणमा तथ्यहरू समावेश गर्नुहोस् ।

*तपाईं यो विवाद कसरी समाधान होओस् भन्ने चाहनुहुन्छ ? तपाईं के खोजिरहनु भएको छ ?

तपाईंलाई अर्को पक्षले यस समस्याको बारेमा कस्तो धारणा राखेको थाहा छ भनेर थाहा छ भने, कृपया यहाँ वर्णन गर्नुहोस्।

विवाद समाधानको बैठक (IDEA का मद्दाहरूमा मात्र लाग हुन)

अभिभावकल प्रक्रियासम्बन्धी मुद्दा दायर गरका हुन भन, कानन (34 CFR §300.510) अनुसार दव पक्षहरूल यो प्रावधान त्याग्न लिखित रूपमा सहमति नजनाएसम्म पक्षहरू उचित प्रक्रियासम्बन्धी मद्दाको सनवाइ हुन अगाडि विवाद समाधानको बैठकमा सहभागी हुन पदछ । कपया तल दिइएको जानकारी पूरा गनहोस

1. विवाद समाधान गर्ने बैठक निम्न मितिका लागि तय गरिएको छ:	(मिति)
2. निम्न मितिमा विवाद समाधान गर्ने बैठक आयोजना गरियो:	(मिति)
3. दुवै पक्षहरू तथा स्थानीय LEA ले लिखित रूपमा निम्न मितिमा विवाद समाधानको बैठकमा सहभागी नहुने सहमति जनाएका थिए:	
4. विवाद समाधानको बैठकको सट्टामा, म मध्यस्थता अनुरोध गरिरहेको छु । ☐	(मिति)

#4 मा चिन्ह लगाइएको छ भने, ODR का मध्यस्थता केस मेनेजर पक्षहरूको सम्पर्कमा रहने छन् ।

ODR का कर्मचारी सदस्यले उजुरी प्राप्त भएको पुष्टि गर्ने छन् र केस मेनेजर र सनवाइ अधिकारीलाई जानकारी प्रदान गर्ने छन् ।

उचित प्रक्रियाको बारेमा थप जानकारी ODR को वेबसाइट, www.odr-pa.org मा, वा Special Education ConsultLine (800-879-2301) मा फोन गरेर उपलब्ध हुन्छ ।